

Zbor belokranjskih vinogradnikov

Na Vinomeru pričakujejo nad 200 vinogradnikov

Kmetijska zadruga Metlika pripravlja za nedeljo, 28. avgusta, na Vinomeru prvo srečanje belokranjskih vinogradnikov. Na srečanje, ki se bo začelo ob 9. uri, so povabili kooperante KZ Metlika in Črnomelj oziroma tržne vinogradnike iz obeh belokranjskih občin. Pričakujejo, da se bo srečanja udeležilo od 200 do 300 vinogradnikov.

V združenih vinogradih na Vinomeru bo demonstracija vinogradniških strojev; strokovnjaka KZ Metlika bosta predavala o vinogradništvu in vinarstvu v Beli krajini z vidika letošnjih ugotovitev, nato bo stekel pogovor o aktualnih vprašanjih o tej za Belo krajino zelo pomembni panogi. Na srečanju bodo vinogradniki dobili tudi prvo obvestilo o nameravani ustanovitvi društva belokranjskih vinogradnikov. V programu je še ogled vinogradov skučinskih in na Plešivici ter ogled trsnice KZ Metlika v Čurilah.

Ce bo slabo vreme, bo srečanje v dvorani vinske kleti v Metliki, stroji pa bodo razstavljeni na dvorišču vinske kleti.

SLOVESNO NA PREŽEKU – Hladno vreme in dež nista pokvarila nedelje blizu 2000 prebivalcem podgorjanskih vasi in borcem Gorjanskega bataljona, ki so se zbrali pri gradu Prežek na proslavi ob 35-letnici ustanovitve te slavne partizanske enote ter otvoritvi asfaltirane ceste. Na sliki: slavnostni govornik Marjan Simič. (Foto: Janez Pavlin)

Cesta – plačilo za gostoljubnost

Ob 35-letnici Gorjanskega bataljona odprli asfaltirano cesto Mokro polje-Šmarje – Nedeljsko slavje na gradu Prežek manifestacija trajnega tovarštva med borci in krajanji podgorjskih vasi

V nedeljo, 21. avgusta, se je ljudem v KS Orehova uresničila dolgoletna želja po sodobni cestni povezavi s svetom. Otvoritev rekonstruiranega in asfaltiranega, skoraj 10 km dolgega cestnega odseka od Mokrega polja do Šmarja so krajanji KS Sentejnej in Orehova združili s praznovanjem 35-letnice Gorjanskega bataljona, saj so bili prav preživeli borci pobudniki in nosilci akcije za modernizacijo ceste, ki je veljala skoraj 10 milijonov din. To je le eden od vsakoletnih prispevkov vaščanom teh krajev, kjer so borci v najtežjih trenutkih revolucije našli zatočišče in pomoč.

Kljub močnemu deževju so se slovesnosti in tovariškega srečanja na gradu Prežek udeležili številni pre-

živeli borci Gorjanskega bataljona, družbenopolitični delavci novomeške občine in obeh KS ter številni prebivalci podgorjanskih vasi.

Slavnostni govornik Marjan Simič je podčrtal, da bo vedno cenjen in upoštevan delež, ki so ga vaščani teh vasi prispevali med NOV, govoril pa

SEJEM NA VESELI GORI

Na Veseli gori pri Sentrupertu bo v soboto, 3. septembra, pravi jesenski sejem, na katerega so vabljeni kupci in prodajalci goveje živine, konj, kramarskega blaga, izdelkov domače obrti, še posebej pa suhe robe.

mladice v dveh urah prenesli v varno vodo.

Nihče jih ni obvestil! Škoda je precejšnja, saj vsaka mladica stane okoli tri dinarje. Tokrat usodni potok pa je prav primeren za gojitev postvri; enoletnice naj bi zrastle do 11 cm, poginule ribice pa so bile že zdaj velike 8 do 10 cm!

Kdo je torej kriv za pogin mladih postvri? Inž. France Bevc, direktor tozda Gradbeništvo in stranski obrati pri „Novogradu“ je opisal še drugo plat. „Sam sem ribič, nekdanji sem bil celo v odškodninski komisiji za takšne primere, in lahko rečem, da bi z naše strani uredili vse potrebno, če bi le vedeli, da so bile tamkaj vložene postvri. Toda nas ni nihče obvestil, ne z občine ne z Ribiške družine, delavci pa rib niso opazili, četudi že mesece delajo v tistem koncu. Zato se ne čutimo krive. Krivca pa bo treba ugotoviti in nadomestiti nastalo škodo.“

D. R.

je tudi o povojnem razvoju šentjernejске doline in o njenem načrtovanem razvoju do leta 1980.

Borci in drugi udeleženci slavnostnega srečanja na gradu Prežek so poslali pozdravno pismo tov. Titu. V kulturnem programu so nastopali Sentejnejški oktet in godba ter recitatorji obeh KS.

JANEZ PAVLIN

RESNO DELO RODI SADOVE

Nogometni delavci Dolenjske so imeli v ponedeljek na novomeškem stadionu Bratstva in enotnosti sestanek za ustanovitve temeljne nogometne zveze Dolenjske. Vse kaže, da bo do takšne organiziranosti prišlo, kajti klubi so se tokrat resno lotili dela, sestanka pa se je od osmih delegatov udeležilo kar šest. Manjkala sta predstavnik Ribnice in Kočevja. Že v ponedeljek bo 4-članska komisija razpravljala o pripravi tekmovalnega sistema, naslednji četrtek pa bo prvi občni zbor TNZ Dolenjske v sejni dvorani SO Novo mesto. Ob koncu še to, da so delegati predlagali, da se prvenstvo TNZ prične 18. septembra.

M. G.

Jubilej v vedrem vzdušju

Novoteks je tridesetletnico obstoja počastil z interno proslavo za jubilate, s slavnostnim zasedanjem delavskega sveta in koncertom Slovenskega okteta

V petek, 19. avgusta, so praznovali v Novoteksu v vzdušju, ki ga je bilo mogoče na prvi pogled oceniti za spodbudno. Delovna organizacija je izplavala iz težav, nič več ne delajo v izgubo.

Na obrazih jubilatov, ki so se v petek dopoldne zbrali v sejni sobi tovarne v Novem mestu, je bilo videti vedrino. Ne le zavoljo priznanj in

daril, marveč zato, ker nad kolektivom ne visi več Damoklov meč negotovosti. Prvo polletje so končali s pozitivno bilanco in celotna letošnja proizvodnja je razprodana. To je šteti za začetek novega obdobja v zgodovini kolektiva, ki je te dni praznoval tridesetletnico obstoja.

Na interni tovarniški slovesnosti so podelili 39 priznanj za 10-letno delo v kolektivu, 16 priznanj za 20-letno delo in zvestobo ter razglasili 13 priznanj za neprekinjeno 30-letno delo v tovarni.

Kot je lepo dejal govornik Hinko Šinkler, predsednik sindikata, je večina jubilatov prišla v kolektiv mlada in neizkušena, čas pa je iz njih izoblikoval strokovnjake. Njim gre zasluga, da je Novoteks danes med vodilnimi delovnimi organizacijami tekstilne stroke v državi in da so izdelki Novoteksa znani daleč preko meja domovine. Jubilatov je zapel Dolenjski oktet, kar je dalo slovesnosti tudi lepo kulturno vsebino.

Popoldansko svečano zasedanje delavskega sveta v Domu JLA je bilo

Trebanjsko plodno leto

Trebanjska občina bo ob bližnjem prazniku občine in gubčevcev odprla novo zbiralnico mleka v Trebnjem, skladišče Kolinske na Mirni in večji zdravstveni dom v Trebnjem

V petek je predsednik občinske skupščine Trebnje Slavko Kržan povabil novinarje na tiskovno konferenco o uspehih in prizadevanjih delovnih ljudi in občanov te manj razvite občine v minulem letu.

Srečanja sta se udeležila tudi predsednik odbora Gubčeve brigade Stane Škerlj in komisar Franci Kolar. V čast ustanovitve te brigade Trebanjci slavijo v začetku septembra svoj praznik. Lani in zadnja leta sploh niso odpirali velikih tovarn, zdaj pa je bera izvedenih naložb pestra: vrednost v tem letu zgrajenega presega 100 milijonov dinarjev, pred dokončanjem pa je še za 50 milijonov del. Če hoče trebanjska manj razvita občina napredovati, se mora razvijati hitreje od drugih občin. Pri razvoju je prišla do praga, ko morajo biti naložbe najbolj smotrne. V tem letu se je občina med slovenskimi občinami povzpela s 54. mesta na 51. Načrtovalci razvoja seveda računajo na bolj strmo vzpenjanje, kot je to predvideno z narodnim in celotnim dohodkom. Tako naj bi Trebnje že v pičlih treh ali štirih letih napredovalo za nadaljnih deset mest.

Predsednik Kržan s sodelavci je novinarjem postregel tudi s podatki o letošnjem polletnem gospodarje-

nju. Razveseljivo je, da obračuni kažejo na mnogo ugodnejše gospodarjenje od lanskega. V tem obdobju so na novo zaposlili 274 delavcev. Vrsta največjih kolektivov, predvsem Dana in Trimo, skrbno odplačujejo visoke obroke posojil za nove zmogljivosti.

Z marsičem pa tudi niso zadovoljni. V novem srednjeročnem načrtu razvoja občine dajejo velik poudarek razvoju trgovine, ki naj bi šla tudi na podeželje, turizmu (v glavnem je še povsem nezorana ledina, brez posebnega nosilca), obrti in cestnim povezavam med kraji. Ravno za slednje naj bi do leta 1980 gospodarstvo prispevalo 9 milijonov dinarjev.

ALFRED ŽELEZNIK

Oči brez leska

„Joj, Pepi! Kako dolgo te že nisem videla.“ je vzkliknila ženska za mojim hrbtom med nedeljskim srečanjem borcev Gorjanskega bataljona na Prežeku.

Ko sem se obrnil, sem videl, da je vzklik veljal Sentejnejčanu Jožetu Jankoviču-Sablju. Le-ta je dejal: „Kdo pa si, ne poznam te! Veš, ne vidim skoraj nič! Njegov pogled je bil uprt nekam v prazno.“

Jankovič je nosilec spomenice 1941. Med bojevanjem v letih zadnje vojne vihere si je nalezl več bolezni, med drugim je skoraj povsem oslepel. Zato se njegove oči niso lesketale ob srečanju s soborko, ki je že dolgo ni videl.

P. MIKLIČ

TRAKTORISTI SE BODO POMERILI

Jutri in pojutrišnjem (26. in 27. avgusta) bo v Leskovcu in Zadovinku 21. republiško tekmovanje traktoristov in 5. republiško tekmovanje mladih združnikov. Pokroviteljica sta skupščina občine Krško in Agrokombinat Krško, prireditelji pa kmetijska tehniška komisija pri Zvezi organizacij za tehnično kulturo Slovenije, republiška konferenca ZSM Slovenije in Zadružna zveza SRS. Najboljši traktoristi in mladi združniki bodo s športnim merjenjem počastili Titove jubileje in 500-letnico mesta Krško. V primeru slabega vremena bo sobotni praktični del tekmovanja preložen na nedeljo.

R. B.

SLAVJE V NOVOTEKSU – Na lepo organizirani interni svečanosti so v petek dopoldne v Novoteksu podelili priznanja in skromna darila zvestim delavcem iz tovarne, ki so deset in dvajset let vztrajali v kolektivu v dobrih in hudih časih. (Foto: R. Bačar)

BRALCI, POZOR!

NA 20. STRANI VAS ČAKA DARILNA SEGA CASOPISA IN VINSKEGA SEJMA!

Je nevednost morila ribe?

Ribiči niso bili obveščeni o zajezitvi dela Rateškega potoka, delavci pa niso vedeli za mladice postvri!

Ribiči novomeške Ribiške družine so v letošnjem februarju in marcu vložili v Rateški potok okoli 55.000 mladice postvri. Poltretji tisoč ribice je živele v krajši strugi nad starim mlinom.

„Sredi prejšnjega tedna so delavci, ki gradijo vodovod, začasno zadržali ta odcep in vodni tok preusmerili v glavno strugo, da bi v izsušenem delu lahko položili cevi,“ je pojasnil Vladimir Foršek, tehnični tajnik novomeške Ribiške družine.

„Kaže, da nihče od delavcev ni pomislil na to, da ribe ne morejo živeti na suhem. Ne zdi se nam verjetno, potoka. Kdo je torej kriv, da je poginilo blizu dva tisoč mladih postvri, saj so jih domačini rešili v glavno potokno strugo le nekaj sto? Če bi naš delavci pravočasno obvestili o svoji zajezitveni nameri, bi lahko vse

PROPLAVljena RIBNICA – V noči z nedelje na ponedeljek je Ribnico za okoli 4 ure zalila voda in povzročila veliko škodo, ki jo še ocenjujejo. Enote CZ (predvsem gasilci) in vsi občani so zavzeto sanirali posledice poplave, ki je napravila v Ribnici največ škode Žičnici in zasebnim hišam. Več na zadnji strani. (Foto: Primc)

Z umikom hladnega zraka proti vzhodu se je vreme v sredini tedna nekoliko izboljšalo. Okoli nedelje je možno novo prehodno poslabšanje vremena, do tedaj pa bo nekoliko topleje.

Obisk predsednika SFRJ in ZKJ Josipa Broza Tita v Sovjetski zvezi, ki se zaključuje konec tega tedna, zlasti pa prvi delovni del tega obiska v Moskvi, je izrazito jasno potrdil, na čem počiva sodelovanje med obema deželama in kaj to sodelovanje, za katerega sta obe strani mnenja, da je dobro, določa.

Tako kot vrsta listin, dokumentov in izjav pred tem (denimo beograjska deklaracija iz leta 1955, moskovska deklaracija in izjava iz leta 1956, izjava iz leta 1971 in skupno sporočilo po pogovorih leta 1976) tudi najnovejši dokument z letnico 1977 v uokvirja načela edinega možnega dobrega sožitja med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo oziroma Zvezo komunistov Jugoslavije in Komunistično partijo Sovjetske zveze.

raširiti in prenesti tudi na tista področja, ki so za zdaj še zunaj njega, pri čemer morajo v tem procesu tvorno in enakopravno sodelovati vse države.

Razorožitev je bila ena osrednjih tem zadnjega jugoslovansko-sovjetskega dialoga, pri čemer so sogovorniki enotno menili, da bi kazalo sklicati svetovno konferenco o razorožitvi, opozorili pa so tudi na pomen izrednega zasedanja generalne skupščine Združenih narodov o razorožitvi.

Bližnji vzhod, Ciper, jug Afrike in druga mednarodna žarišča napetosti (zlasti pa zaostritev položaja med nekaterimi afriškimi deželami) so izzvali resno zaskrbljenost obeh delegacij, ki sta menili, da je treba ta vprašanja reševati na že prej objavljenih in sprejetih načelih.

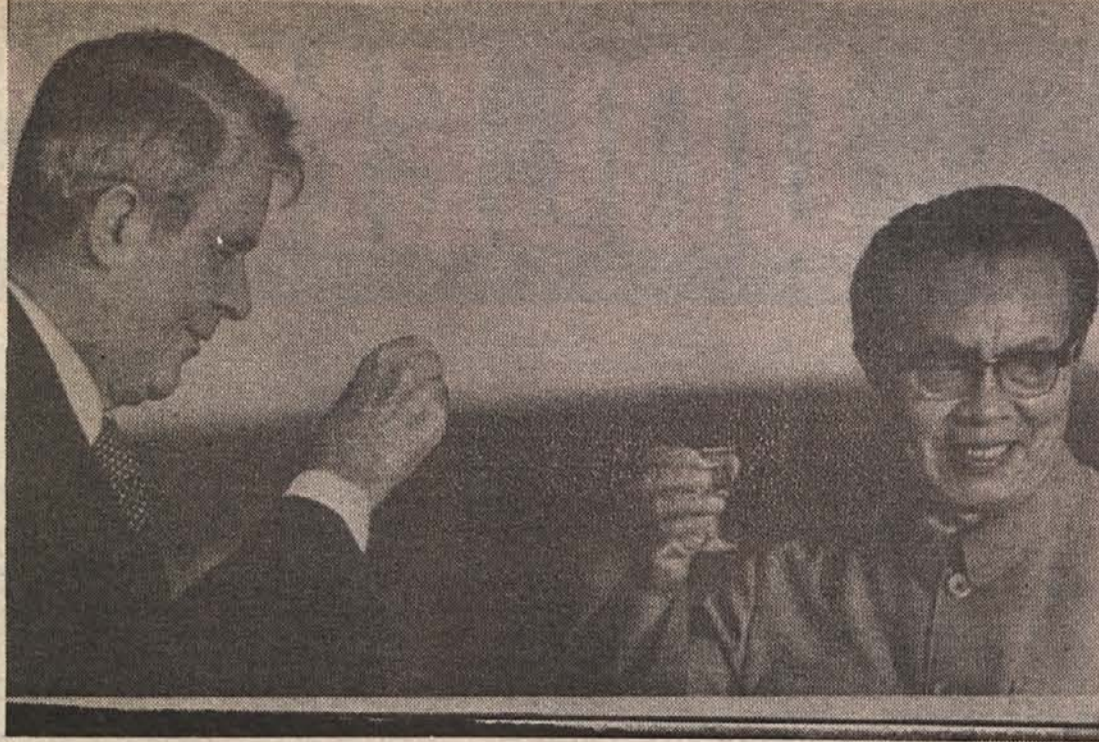
Pomembno mesto v pogovorih je imel tudi položaj v mednarodnem delavskem in komunističnem gibanju, pri čemer sta bili delegaciji mnenja, da je treba odnose med partijami in gibanji dosledno graditi na načelih berlinske konference komunističnih in delavskih partij Evrope.

Kot je znano, so na tej konferenci sprejeli sklep, da je vsaka partija predvsem odgovorna pred svojim delavskim razredom in narodi in ima vsaka pravico prosto izbirati svojo različno pot v socializem.

Ob koncu razgovorov je predsednik SFRJ in ZKJ Josip Broz Tito povabil generalnega sekretarja CK KP SZ in predsednika prezidija vrhovnega sovjeta Leonida Brežnjeva na uradni in prijateljski obisk v SFRJ.

Po končanem oddihu ob Bajkalskem jezeru potuje predsednik Tito na uradni in prijateljski obisk v Demokratično ljudsko republiko Korejo.

JANEZ ČUČEK

PEKING – Ameriški državni sekretar Cyrus Vance je dopotoval na štiridnevni uradni obisk v Peking. Na letališču so ga pozdravili kitajski zunanji minister Huang Hua, namestnik zunanjega ministra Vang Hi-Jung in druge osebnosti. Cyrus Vance se je potem sestal z zunanjim ministrom Huang Huo. Med srečanjem, ki je trajalo dve uri in pol, je Vance obširno razložil ameriško zunanjo politiko in stališča Carterjeve administracije do problemov v Evropi, Aziji, Sredozemlju in Bližnjem vzhodu. Na fotografiji: gostitelj in gost na slovesni večerji (Telefoto: UPI)

Potrjena načela

Najkrajše rečeno: dosledno spoštovanje suverenosti, neodvisnosti, enakopravnosti, nevmešavanja v notranje zadeve, upoštevanje interesov izkušenj in prakse obeh strani, v katerih se izražajo zgodovinske, nacionalne in mednarodne posebnosti vsake države, spoštovanje samostojnosti in svobodne izbire različnih poti socialističnega razvoja in internacionalistično tovariško prostovoljno sodelovanje med državama in partijama.

Te besede, ki so našle svoje mesto tudi v zaključnem sporočilu ob koncu obiska, med drugim potrjujejo, da se ne menja nič ne samo v odnosih med obema stranema, marveč tudi v stališčih, ki jih zastopata.

Prav tako je opazen podarek na zahtevi, da je treba popuščanje napetosti

Ozkosti političnih aktivov

Ob prizadevanjih za odpravljanje izgub, za stabilizacijo gospodarstva in za samoupravno organiziranost na podlagi zakona o združenem delu so ponekod spet sprožili idejo, naj bi najpomembnejše akcije v delovnih kolektivih vodili nekakšni gospodarsko-politični aktivisti. Le-ti naj bi namreč, kot je bilo ob takih predlogih slišati, usklajevali politične in strokovne naloge.

Taki predlogi zaslužijo večjo pozornost predvsem zato, ker smo v zadnjih dveh ali treh letih nekajkrat povedali, da smo takšne aktivne sicer imeli pred leti, danes pa za njihovo oživljanje zagotovo ni nikakršnega opravičila in še manj potrebe.

Ustavna usmeritev in še posebej 30. seja predsedstva CK ZKJ, ki ji je dal osnovni ton s svojim referatom Edvard Karelj, dokazujeta, da temelji naš

razvoj na najširši in resnično demokratični fronti, ki mora delovati predvsem za doseganje resničnih osnovnih interesov na vseh ravneh in v vseh okoljih. Prav družbenopolitične organizacije, katerih predstavniki naj

TELEGRAMI

LAGOS – V nigerijskem glavnem mestu Lagosu se je začela svetovna konferenca za boj proti apartheidu. Udeležujejo se je predstavniki 68 držav, odprti pa jo je generalni sekretar OZN Kurt Waldheim, ki je po prihodu v Lagos izjavil, da je politika apartheida „obsojena na propad“.

NAIROBI – Etiopija je prvič objavila, da so imele njene čete velike izgube v boju za glavno mesto pokrajine Ogaden za Dire-Davo. V oddaji radia Etiopija je bilo rečeno, da je v nedavnih bojih za to mesto, po velikosti tretje v državi, padlo 150 etiopijskih vojakov, 250 pa je bilo ranjenih.

BEJRUT – Poveljstvo arabskih „belih čet“ v Libanonu je odločno opozorilo, da bo kar najbolj ostro obračunalo z vsemi tistimi, ki ogrožajo mirovni proces v državi. Neuradno pa trdijo, da so se davi nedaleč od Bejruta nadaljevali spopadi med desničarskimi in progresističnimi pripadniki.

COLOMBO – Doslej najdaljša politična policijska ura v Sri Lanki, ko je bilo prihajanje na ulice prepovedano polnih 36 ur, se je končala. Problem stabilnosti in varnosti v državi pa tudi vprašanje prihodnosti tamsiško-sinhaleških odnosov v enotni državi se niso premaknili z mrtve točke.

PEKING – Kitajski voditelj Hua Kuo-feng, je izjavil, da „Kitajska čvrsto podpira dežele v razvoju v Afriki, Aziji, Latinski Ameriki in drugod ter njihov upravičen boj za ohranitev nacionalne neodvisnosti, zaščito državne suverenosti in razvoj nacionalnega gospodarstva“. Ko je govoril o 11. kongresu KP Kitajske, je prikazal načelne kitajske poglede na sedanji položaj v svetu, še posebej

bi spet imeli poglobljeno besedo na sestankih teh aktivov, bi zlasti morale glede tega zavzeti jasno stališče.

V preteklosti se je namreč pogosto dogajalo, da so člani aktivov neredko zelo subjektivno gledali na posamezna vprašanja, da so uveljavljali predvsem svoje ožje interese in s tem zanemarjali mnenja prave družbene baze.

Vrsta uspešnih akcij zadnjega časa je dokazala, kako pomembno je zagotoviti množičnost v političnih akcijah, saj so se v preteklosti mnoge podobne aktivnosti začele in v bistvu tudi pozabljale v okvirih gospodarsko-političnih aktivov. Polovični uspehi so bili predvsem posledica tega, da aktivisti niso mogli dati ne pravega delovnega zagona in ne zavestnega utripa okolju, katerega predstavniki so bili v njih. Znana akcija 120, ki jo je vodil izvršni komite predsedstva CK ZKS, in podobne so se razživele šele takrat, ko smo v njih zagotovili širino in množičnost. In tudi zmanjšanje izgub je rodilo prave sadove zlasti tam, kjer je to postala naloga delovnih ljudi, ne pa samo strokovnega in političnega vodstva.

Seveda to ne pomeni, da se moramo podobnim aktivom vedno izogibati in jih obsojati. V izjemnih primerih, jih bomo verjetno še potrebovali, vendar mora biti njihova vloga jasna in tudi odobrena. Gospodarsko-politične aktivne lahko uveljavljamo le kot delovne in koordinativne metode, nikakor pa ne kot forum, ki bi odločali v imenu ljudi.

JANEZ KOROŠEC

Iz zadnjega PAVLIHE

– Na kaj pa ti loviš?
– Na čisto vodo.

NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Že klasiki marksizma so vedeli, da je lahko uspešna samo tista politika, ki ne-nehno pridobiva ljudi za uresničitev svojih ciljev, oziroma so slednji posebljenje interesov ter želja množic. Politika, ki bi se uspa-ovala z začetnimi uspehi, bi slej ko prej okostenela, akcija pa bi razvodnela.

Takšna določila veljajo tudi za socialistično samoupravljanje, za politiko, ki si prizadeva, da bi z demokratičnimi sredstvi udeležila človekov interes popolne osvoboditve.

Vse to vemo, takšna so načela. Praksa je tista, ki jih potrjuje ali zavrača. In v praktičnih ravnanjih smo nemalokrat še hudo ne-objleni, ko je potrebno ljudem razlagati takšen ali drugačen delovni program ter metode, ki naj ga uresničijo, prakso pa s tem še bolj potisnejo ob bok k ustavno opredeljenim načelom. Nemalokrat se namreč srečujemo s pavšalnim sklicevanjem na to ali ono sejo tega ali onega predsedstva, centralnega komiteja in tako dalje.

Sklicevanje

Zelo malo nam pomagajo sklicevanja na to ali ono sejo, najbrž je bolj pomembno slišati kratko vsebinsko poanto dogovora, ki je bil sklenjen na seji kateregakoli političnega organa.

Pa tudi v tem se skriva le navidez spotakljivo vprašanje: smo tega sploh še sposobni? Smo sposobni povedati v nekaj stavkih bistvo dogovora s seje, ki je javno objavila na primer deset in več strani sklepov? In naprej: kolikokrat se vprašamo, četudi gre za najvišja republiška in zvezna vodstva družbenopolitičnih organizacij, kakšno usodo so doživeli sprejeti sklepi, kako se uresničujejo. Ali se nismo že preveč razvadili dvigovanja rok, ko je potrebno potrditi le kratke, ponavadi celo nebitvene, izvlečke iz sicer obilnih zapisnikov, le malokdaj pa se zadržimo tudi pri vprašanju, kako smo med sejama

zastavili uresničevanje tega ali onega odgovora.

Če bodo metode našega političnega dela še dolgo obremenjene s temi pojavi, žal niso redki, bomo vedno težje pridobivali ljudi, ki so pripravljeni kot aktivisti delati pri uresničevanju posameznih sklepov. In na sploh gre za razvado, ki bi jo bilo potrebno opletiti kot ljulko na sicer rodni grudi. Ljudi ni mogoče navduševati za politične cilje – in politiko sploh – s sklicevanjem na številčno zaporedje sej. Ljudje želijo „videti in otipati“ vse, za kar so oddali svoj glas in čemur v veliki meri posvečajo tudi svoje delo.

17. AVGUST

17. avgusta je minilo natanko 40 let, kar je prišel na čelo jugoslovanskih komunistov predsednik Tito.

Ob tej priložnosti so mu poslala najvišja republiška vodstva Zveze komunistov vseh jugoslovanskih republik ter pokrajinske brzojavne čestitke.

V sporočilu predsedstva centralnega komiteja ZKJ pa je med drugim zapisano: „Ponosni smo na tvojo vlogo in prispevek v našem boju za krepitev miru in enakopravnega mednarodnega sodelovanja, posebno pri ustvarjanju in razvoju gibanja neuvrščenih dežel, in na tvoj izredni prispevek, ki si ga dal za razvoj sodobnega delavskega gibanja in krepitev sil napredka in socializma v svetu.“

GRADNJA STANOVANJ

Zaradi nekajmesečnega pomanjkanja cementa, kar je postala že naša kronična bolezen, je prišlo v letošnjem letu do upada gradenj stanovanj. Podatki kažejo, da je bilo v začetku julija letos v družbenem sektorju v Jugoslaviji zgrajenih samo 14.575 stanovanj, kar je za domala 2000 stanovanj manj kot v prvi polovici lanskega leta. Le tri republike (Hrvatska, Črna gora ter Makedonija) so v letošnjem prvem polletju zgradile več stanovanj kot v enakem obdobju lani.

MILAN MEDEN

NAD NORMO! – Na delovni akciji „Suha krajina 77“ je bilo v tretji izmeni mladinske delovne brigade „Boris Kidrič“ 51 brigadirjev. Kljub slabemu vremenu so mladi pri gradnji vodovoda presegli zahtevano normo za domala 150 odstotkov! (Foto: Franc Brus)

ASFALT NA SADEŽU – Prejšnji teden so tudi prebivalci novega črnomaljskega naselja na Sadežu in v Vrtni ulici dokončno pregnali prah in blato s svojih cest. Seveda so za asfalt primaknili tudi svoj delež. Da je cesta širša, so morali podreti tudi kakšno ograjo.

NE LE DIMNIKI – Takšen „pozdrav“ nedeljskemu jutru se je v nedeljo dvignil v deževno ozračje izza ograje sevniškega Jugotanina. Pravca črna „atomska goba“ se je razrasla čez vso dolino. Ne bi mogli te nesnage spraviti stran drugače kot z zažiganjem sredi mesta?

PRIDNE ROKE! – 20. avgusta je OK ZSMS Trebnje pripravila enodnevno delovno akcijo „Dobrnič 77“. Okoli 160 parov pridnih rok pionirjev, mladincev, veteranov in domačinov je zasipavalo vodovodne in izkopavalo stranske jarke ter pripomoglo, da bodo Dobrničani hitreje dobili vodo. (Foto: Z. Kramar)

ŠAMPIONI '77
Nekaj dni so že znani šampioni 77 – alkoholne pijače, ki se bodo ob koncu avgusta predstavile na mednarodnem vinškem sejmu v Ljubljani. Od domačih žganih pijač sta si ta naziv med drugim prislužila znani župski rubin in Fructalova viljamovka. Šampion med vini je postal med drugim beli burgundec (letnik 1971), ki ga prideluje Slovinov tozd Jeruzalem iz Ormoža. Od rdečih vin pa si je to priznanje „priboril“ tudi merlot (letnik 1967) KK Vipava.

Sejmišča

NOVO MESTO – Promet na sejmišču je bil v ponedeljek živahen, rejci pa so morali to pot odpeljati domov skoraj polocenah prašičev, čeprav so pri cenah malih prašičkov precej popustili. Naprodaj je bilo 362 prašičev – 339 starih od 6 do 12 tednov in 23 starih od 3 do 5 mesecev. Rejci so prodali vsega skupaj 157 živali. Prašički li od 500 do 750 dinarjev, stariji, stari od 3 do 5 mesecev, pa od 760 do 1.100 dinarjev.
BREŽICE – V soboto so rejci na brežiški sejmu pripeljali 423 prašičev do 3 mesecev starosti. Lastnika je zamenjalo 294 živali, kupci pa so morali odšteti od 31 do 32 dinarjev za kg žive teže.

Šele jedrska bo očistila Savo

Še pred desetletjem je bilo mogoče v poletni vročini videti na savskem obrežju kopalce. Hlajenje vročega telesa v tej reki je bilo sicer že takrat tvegana stvar, saj je človek prišel iz vode bolj umazan, kot je stopil vanjo.
Gradnja naše prve atomske elektrarne pri Krškem pomeni sicer ne-

no vse od velikih mest, kot sta Kranj in Ljubljana, jo onesnažuje še industrija. Zasavski premogovniki perejo v vodi, ki se steka v Savo, premog, zato Sava zgubi značilno zeleno barvo. Potok, ki odnaša odpadke iz hrastniške kemične tovarne, je tako umazan, da je podoben kanalu. Svoj dostikrat smrtonosen „tovor“ meša s savsko vodo še Savinja iz znamenite Cinkarne.
Pri slovenski gospodarski zbornici so pred nedavnim za koordinirano akcijo pri usmerjanju industrije v čiščenje odpadkov ustanovili posebno komisijo. Čaka jih nelahko opravilo, saj bo treba od pritiska na gumb v Krškem postoriti marsikaj, kar bi bili morali že zdavnaj.

kot so prevoz, obiranje sadja (z ljudmi iz delovnega kolektiva) itd. Če bi te stroške in stroške morebitnega zastoja proizvodnje zaradi odsotnosti „obiralcev“ za dela vračunali v ceno ozimnice, bi bila ozimnica verjetno enako draga ali celo še dražja kot v trgovini.
Seveda pa morajo biti tudi stroški pri ozimnici neke vračunani. Prikriti med režijskimi ali proizvodnimi stroški, ki pa zmanjšujejo dohodek delovne organizacije (in s tem tudi osebne dohodke) ali pa zvišujejo ceno proizvodom (in s tem znižujejo konkurenčnost svojih proizvodov). Tako delavec (kupec) vedno plača ozimnico po višji ceni; včasih prikrito, včasih pa vidno.

SRAMOTA – Kdaj bodo izginele take „zastave“?

ALFRED ŽELEZNIK

J. PRIMC

navadno, a resnično priložnost, da spet pridemo do čiste Save. Njena voda bo namreč morala ohlajevati tega velikana, zato gradijo v prestavljeni strugi reke pod sedanjim gradbiščem velik jez. Vse to bo podobno prenašanju vode s košem, če do roka, ko bo elektrarna sposobna za zagon, savska voda ne bo očiščena. Nekateri strokovnjaki celo poudarjajo, da se bo moralo to zgoditi dosti pred dograditvijo elektrarne. Vrsta velikih onesnaževalcev reke je seveda ves čas znana. Poleg umazanije, ki jo ta velika reka odplavlja nizvod-

Kako do poceni ozimnice?

Ozimnica

Kočevska trgovina „Sadje zelenjava“ je še pred nekaj leti prodajala zelo veliko ozimnice. Zdaj je po izjavi poslovođe proda kar okoli 4-krat manj kot pred šestimi leti. Skratka: prodaja ozimnice iz leta v leto nazaduje. To verjetno ne velja le za Kočevje, ampak tudi druge kraje.
Po mnenju trgovcev je glavni vzrok za nazadovanje prodaje ozimnice prek redne trgovine, da so se začele s tem poslom ukvarjati sindikalne organizacije v delovnih in drugih organizacijah.
Stališče sindikalnih vodstev ob tem pa je, naj bi oskrba z ozimnico ne bila ena glavnih nalog sindikata, oziroma da so v delovnih organizacijah druge službe, ki bi morda lahko prevzele to nalogo.
Kaže, da delavci še najbolj zaupajo sindikatu, ker vidijo, da dobe ozimnico tako najbolj poceni. To pa je seveda mogoče le zato, ker sindikat ozimnice ne obremeni s stroški.

Izkoriščanje

Izkoriščanje človeka po človeku naj bi naš novi družbeni red povsem iztrebil, vendar se tu in tam še pojavljajo težnje posameznikov po lažodnejšem življenju na račun drugih.

Medobčinska inšpekcijska služba v Novem mestu je od aprila do konca junija naletela v novomeški in trebanjski občini na več primerov, ko so obrtniki gradbene in tesarske stroke prevzeli večja dela pri SGP Pionir, pri podjetju Novograd, pri Gradbenem opekarskem podjetju na Mirni – in to z delovno silo iz drugih republik.

Čeprav so bili sezoni za začasnem delu po 14 do 30 dni, ne bi smeli biti pri „gazdi“ brez pogodbe o zaposlitvi. Nekateri obrtniki svojim delavcem niso izplačali niti rednega zaslužka, niso jih zavarovali itd. Inšpekcija dela je v vseh primerih, ki jih je zasledila, ustrezno ukrepala.

Ukrepi bodo sledili, če že niso, s tem pa zadeva ne bi smela biti opravljena. Vsaj ne z moralnopolitične plati. Krajevne organizacije bi lahko poizvedele za imena občanov, ki nezakonito ravna s sezoni iz drugih republik, in jih poklicali na odgovor. Morda je med njimi celo kak imetnik partijske knjižice ali kakšen, ki so ga sicer polna usta socializma in bratstva ter enotnosti. Na takih malenkostih, vendar za prizadete zelo bolečih, se krhajo pridobitve iz NOB. K sreči veliko sezoncev vsaj pozna svoje pravice, zato najdejo pot v inšpektorjevo pisarno. R. B.

Kmetijski nasveti

Rdečica še lahko kaže zobe

Desetletja je bila prašičja rdečica strah in trepet rejcev svinj. Se danes, ko je mogoče z uporabo seruma ali penicilina za zaščitno cepljenje ni težko pridobiti. Zdravniška pomoč pa mora biti takojšnja, po prvih znakih bolezni, sicer je lahko že prepozno.

Rdečico prepoznamo, kot pove že ime, po značilnih rdečih mrenah, ki polagoma prehajajo v rdeče-modre. Če pego pritipe ločimo od kožnih kravitev, ki jih povzroča druga najbolj razširjena kužna bolezen prašičev – kuga. Poznane pa so še druge oblike svinjske rdečice, med njimi najhujša ugonobi živali, ki ga rdečica še zlasti prizadene.

Glavna razlika med rdečico in kugo je tudi v njenem nastanku. Rdečica je bolezen, ki jo izzovejo soparni, vroči poletni mesni s prstom, za nekaj časa izgine, prav po tem pa rdečične bakterije, ki so nevarne, se v hlevih, zaradi katerih so živali naravno manj odporne. Rdečico zato štejejo med tipične hlevne enzootične bolezni in šele potem med kužne. To z drugimi besedami povedano pomeni, da je mogoče z gradnjo hlevov in s pravilno nego zajeziti bolezen, oziroma jo preprečiti. Seveda je vedno na mestu preventivno cepljenje.

Rejci često sprašujejo, ali je meso obolele živali užitno ali ne, veterinarji odgovarjajo, da sta meso in slanina v sili zakladnih proizvodov, prekuhana ali prevreta neškodljiva. Z živinorejskega vidika je meso uporabna doma, ni pa dovoljeno, opozarjajo, da vode, s katero umivamo tako meso ali slanino, nemožno primestati pomijam, s katerimi krmimo druge, zdrave živali. Paziti je tudi treba, da se pri rezanju mesa rdečičnih bakterij ne ranimo, saj je mogoče bolezen prenesti tudi na člo-

– Stanovanja so pa res iz leta v leto dražja. (Karikatura: Branko Babić)

PROSTA DELOVNA MESTA

Splošno gradbeno podjetje „PIONIR“ Novo mesto, TOZD Projektivni biro,

- objavlja prosta delovna mesta:
1. pomočnik direktorja TOZD Projektivni biro,
 2. projektant komunalnih naprav,
 3. projektant – obdelovalec za oddelek v Ljubljani,
 4. kopirant.

Pogoji za sprejem:
1. končana FAGG in 5 let delovnih izkušenj,
2. končana FAGG – gradbena ali komunalna smer,
3. končana gradbena tehniška šola in tri leta delovnih izkušenj v projektiranju ali gradbeni operativi,
4. zaželjena praksa pri kopiranju.
Kandidati bodo pridobili lastnost delavca v združenem delu za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in s pogojem trimesečnega poizkusnega dela. Osebnih dohodkov po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov SGP „PIONIR“ Novo mesto. Ponudbe z življenjepisom, opisom dosedanjega dela ter potrdili o izobrazbi sprejema kadrovskega oddelek 15 dni od dneva objave.

Splošno gradbeno podjetje „PIONIR“ Novo mesto, delovna skupnost skupnih služb, vabi k sodelovanju večje število

EKONOMSKIH TEHNIKOV

za potrebe finančne in računovodske službe delovne skupnosti skupnih služb v Novem mestu.
Pogoji za sprejem:
Končana ekonomska srednja šola in 2 leti delovnih izkušenj. Osebnih dohodkov po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov SGP „PIONIR“ Novo mesto. Kandidati bodo pridobili lastnost delavca v združenem delu za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in s pogojem tri mesečnega poizkusnega dela. Ponudbe z življenjepisom, opisom dosedanjega dela in dokazili o izobrazbi sprejema kadrovskega oddelek 15 dni od objave oglasa.

Splošno gradbeno podjetje „Pionir“ Novo mesto, TOZD Mehansko kovinski obrat, oglašja prosta delovna mesta:

1. vodja avtoservisa za osebna vozila v Ločni,
2. vodja skladišča za TOZD MKO,
3. 6 KV ključavničarjev,
4. 3 PKV ključavničarjev.

Pogoji za sprejem:
1. končana STŠ in najmanj 4 leta delovnih izkušenj na podobnem delovnem mestu;
2. končana poklicna šola ustrezne stroke in najmanj 3 leta delovnih izkušenj;
3. končana poklicna šola ključavničarske stroke z delovnimi izkušnjami;
4. priučen ključavničar z odsluženim kadrovskim rokom.
Kandidati bodo pridobili lastnost delavca v združenem delu s polnim delovnim časom za nedoločen čas in s pogojem tri mesečnega poizkusnega dela. Ponudbe z življenjepisom, opisom dosedanjega dela in dokazili o strokovnosti, sprejema kadrovskega oddelek v Novem mestu 8 dni od objave oglasa.

DOGOVOR,
NE PA VSILJEVANJE

Predsednik hišnega sveta v stanovanjski hiši na Dilančevi 1 v Novem mestu mi je svetoval, naj grem kar na sodišče, če mi ni kaj jasno. Ker pa mi je vse še preveč jasno, sem se raje odločila za to pot.

Mislila, da je predsednik hišnega sveta dolžan sklicati zbor stanovalcev, nikakor pa ne sme odločati samovoljno. Sprašujem se, zakaj to. Četo Moro tega ni storil? Niti on sam niti še ena ali dve stranki ne bi smeli odločati, kateri WC bo uporabljal katera stranka. To je stvar njujnega medsebojnega sporazuma.

Rada bi vas spomnila, da je moja mati, Marija Bajec, v podstrešnem stanovanju že 23 let; ne povsem po svoji volji, temveč po sili okoliščin, saj ne more dobiti drugega stanovanja. Kljub temu ni bila seznanjena s početjem v hiši. Sprašujem se tudi, kje je bil predsednik hišnega sveta vse čas, ko se je napeljevala elektrika.

Moram priznati, da se je proti eni ženi, ki je posebej v vdova, kaj lahko boriti. Toda tako početje je vse prej kot hrabrost.

FRANČIŠKA BAJEC

FRANC KROSELJ

V 67. letu starosti je, zadet od kapi, umrl Franc Kroselj iz Slogonkega, KS Kapele; pokopali smo ga 2. avgusta na kapelskem pokopališču.

Srom po Stajerski in sosednji Hrvaški je bil znan zidarski mojster rok. Kadarkoli je bilo treba pomoči pri koli v Kapele, nikdar ni odrekel večino del je opravil udarniško. Pomagal pri obnovi sanitarij na šoli, lovanje. Kako je bil priljubljen med ljudmi, je pokazal njegov pogreb, ki ni kolektivna poleg vodstva šole strani Sotle, delavci Tovarne pohištva iz Bregane in Gasilska godba spomin in okrasili njegov zadnji dom z vencem in cvetjem, pa se žalujejo in najkrajše zahvaljujejo.

D. V.

„Otočec“ skozi zadnja vrata?

Polemika o Otočcu in razprodaji Krke postaja mučna. Človek dobi na nikakor niso možni jasni odgovori. Še sedaj namreč Hotel Grad Otočec ni odgovoril na vprašanje iz prejšnjega zapisa: Ali ima pravico oddati breg Krke in v imenu te njihove zaključevalne politike? drugim oblikam onemogočiti dostop do vrata? Dole je bil namreč govor o tem, samo o tem ne. Počelo smo sicer dobili odgovor iz Opatca 7 D, v katerem direktor karateistov klubom zapisali, da morajo biti prosti vsi dohodki do Krke, kar se so kasneje očitno „pozabili“ karateisti kot Otočec.

Novina je skrb KS Otočec, ki se v Dolenjskem listu zavzema za kmetov ustavne pravice. Ni pa jasno, kaj to pomeni, če vemo, da je podpisani predsednik KS Otočec Franc Kirn. Karateisti in je ravno on karateistom klubom, naj nas s plaže spravijo, kar se ni v znanju. Tistega dela potovanja o prostih dohodkih do Krke Kirn ni videl.

Novina se strinjam, naj se v Dolenjskem listu zavzema za kmetov ustavne pravice, kajti na tej ravni bodo tem karateistom lahko prišli do konca, kar se bo zadostno ustavi in kme-

SREČANJE DOLENJSKIH TURISTOV – Tega priljubljenega srečanja se je v nedeljo, 7. avgusta, udeležilo nad 1500 mladih pa tudi starejših iz okolice Velikih Lašč in Ribnice. Na Grmadi nad Velikimi Poljanami, poizkusni točki za planince, ki pripravljajo pohod na Triglav, so se pogledi številnih hribovcev zopet uprli v triglavega očaka, ki ga bodo (nekateri ponovno, drugi pa prvič) osvojili za kaj kmalu. (Foto: F. Modic)

Opeharjeni praktikanti

Znano je, da smo študentje in dijaki pogostokrat brez prebite pare in zato ni čudno, da so nas na počitniško delo v Krko zvabili obetavni plakati. Delo smo opravljali vestno in z veseljem, čeravno smo morali pogostokrat pogoltniti prenekateri očetek. Tehniki so nas napadali, ker ni smeli imeli vsi kapi, čeprav smo jim pojasnjevali, da jih nismo vsi dobili. Nenehno so nas preganjali h delu. In ker smo močno presegali norme, so se nad nas spravile delavke v bojzani, da jim bodo zaradi naših presežkov povečali norme. Omenimo naj samo primer pakiranja Brinerdina. Norma je 2000 kosov, presegali pa smo jo tudi za celih 500. K temu so nas spodbujale obljube, da bomo dobili plačane tudi presežke.

Končno je prišel 9. avgust in z njim razočaranje s spoznanjem, da smo ogoljufani. Nagrade za trud so bile le polovične. Razburjeni nismo hoteli več delati. Sprašujemo se, ali je odnos delovne organizacije – Krka je navadno slovela po dobrem sodelovanju – do praktikantov pravičen? Nedvomno bodo – po tem, kar smo napisali – mnogi podvomili v resničnost mamljivih plakatov.

PRAKTIKANTJE TABLETNEGA ODDELKA

V PONOS KRAJANOV

Med najmlajšimi kolektivi v Loškem potoku je TOZD Saturnus, ki se je naselil v poslopju stare osemletke na Hribu. Z raznimi avtomobilskimi svetili zaslužijo približno 3 milijone na mesec. Odlika delavk, kmečkih žena in deklet je visoka storilnost in dobra kvaliteta izdelav, ki potujejo predvsem v Kragujevac. Kljub dobrim delovnim uspehom nameravajo zaposliti v prihodnje v Saturnusu še kakih 40 delavk, še posebno mlajših, ki bi se ob delu tudi izpopolnjevale v znanju. Skupna želja vseh je, da bi povečali proizvodne prostore in zapolnili vrzel v kulturnem in športnem življenju. Čeprav je potrebno po delu še marsikaj postoriti doma na kmetiji, so delavke pridno pomagale pri kopianju vodovoda in urejanju igrišč.

FRANCE BRUS Podgorska 8 Kočevje

Peresa v mentorskih kolonijah

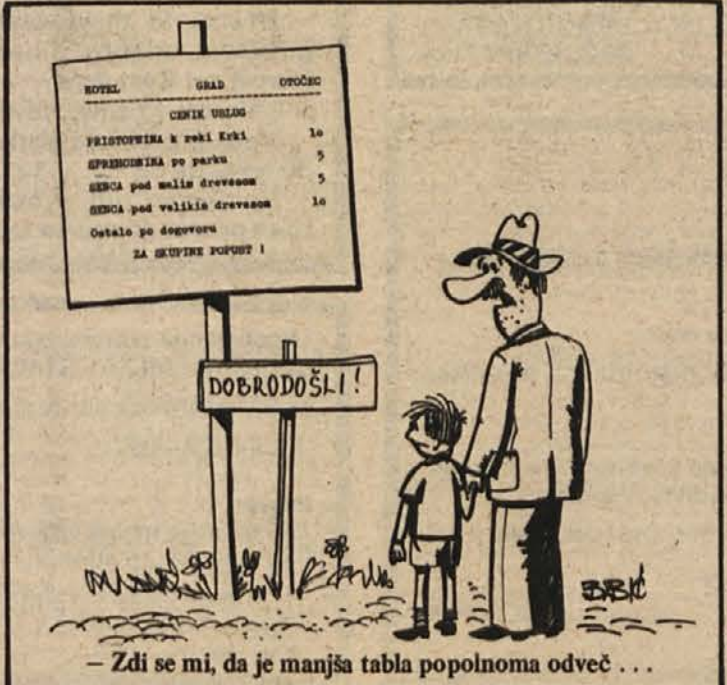
Se bodo organizatorjem pridružile tudi občinske ZKO na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju?

Predsedstvo Zveze kulturnih organizacij Slovenije je že pred poletjem imenovalo odbor za literarno ustvarjalnost, katerega predsednik je pisatelj in dramatik Peter Božič. Odbor ima nalogo strokovno in organizacijsko pomagati novono ustanovljenim literarnim skupinam pri društvih, v šolah, delovnih organizacijah, klubih, ob čemer pa ne bo smel zanemarjati že od prej delujočih skupin.

Ustanovitev posebnega odbora za literarno ustvarjalnost je narekoval izreden razmah besedne tvornosti kot zelo pomembne umetniške dejavnosti na Slovenskem. Že glede na dosedanjo razvejanost in vneto na področju literarne ustvarjalnosti lahko zapišemo, da je ta dejavnost množična. K še večjemu razmahu in kvaliteti te tvornosti pa bodo pripomogle literarne mentorske kolonije, ki jih ZKO Slovenije je 15. oktober. Odbor za literarno ustvarjalnost se bo pridružil sleherni pobudi uspešno, čeprav ni bila mentorska. Največ velja, da so udeleženci ohranili medsebojne stike in da poslej nastopajo kot skupina.

Mentorske kolonije naj bi se začele že to jesen, organizirali pa naj bi jih mladinske organizacije, občinske ZKO in še kdo. Rok za prijavo literarnih kolonij je 15. oktober. Odbor za literarno ustvarjalnost se bo pridružil sleherni pobudi uspešno, čeprav ni bila mentorska. Največ velja, da so udeleženci ohranili medsebojne stike in da poslej nastopajo kot skupina.

– Zdi se mi, da je manjša tabla popolnoma odveč ...

Kaj pa (ne)zasedenost?

Kaj je bilo z vpisom novincev v srednjih šolah kakih deset dni pred začetkom novega šolskega leta?

Novo šolsko leto je pred vrati. Do začetka manjka še natančno sedem dni, v tedenskem koledarju je treba obrniti le še list. In kaj prinašajo šolski zvonci? Za koga začetek razveseljivih in za koga manj svetlih dni? Kam se je odločila generacija, ki je pred dvema mesecema zapustila osnovnošolske klopi? Je bilo zadostno interesom mladih?

Podatki o zasedenosti prostih mest v slovenskih srednjih šolah kažejo na to, da so taka in podobna vprašanja upravičena, čeprav so samo retorična. Še prejšnji teden so časopisni stolpci osrednjih glasil v naši republici raznašali vesti o tem, da so nekatere šole prepolne, druge pa da morajo malone z lučjo iskati kandidate, da bi bile lahko zasedene. Čeprav se bo stanje do naslednjega tedna nedvomno bistveno spremenilo, naj kljub temu pogledamo, kakšna je bila (ne)zasedenost

kakih deset dni pred začetkom pouka. V Brežicah se je vpisalo premalo bodočih prodajalcev in gostinskih delavcev. V kovinarski šoli v Črnomlju so imeli na voljo še 200 prostih mest v učilnicah. V Novem mestu so beležili primanjkljaj gostincev (70) in avtomehaničev (120) itd. Druge srednje šole na našem območju so menda z vpisom zasedle vsa mesta, kar še posebno velja za gimnazije.

Izjema je gimnazija v Kočevju, ki je po nekaterih podatkih še prejšnji teden v splošni smeri izkazovala 30 prostih mest ter 10 prostih mest v pedagoški smeri. Menijo, da je do tega primanjkljaja prišlo zato, ker so se učenci vpisali v gimnazije v večjih centrih. To so bojda storili v prepričanju, da bodo izven domačega kraja dobili boljše izobrazbo.

Dnevi v svetu barv

V Seliščih je slikal tudi Novomeščan Marjan Maznik

Nedavne slikarske kolonije v Seliščih (pri Vidmu ob Ščavnici) se je udeležil tudi Marjan Maznik iz Novega mesta. Bil je edini Dolenjec med 20 udeleženci, ki jih je v kolonijo povabilo Združenje likovnih skupin Slovenije. Kolonija v Seliščih je tradicionalna, saj so jo letos priredili že četrtrič, prvič pa je bila mentorska. Slikali so krajino, vsak udeleženec pa je moral naslikati po eno delo za stalno zbirko v krajevni galeriji in še štiri do pet za skupinsko razstavo v oktobru.

MARJAN MAZNIK

„Mentorji so slikarjem amaterjem prav gotovo potrebni,“ pravi Maznik, „toliko bolj je, če so s slikarji v kolonijah, kakršna je bila ta. Tam lahko dobiš pomoč ali nasvet na kraju samem, saj mentor ni recenzent, ki bi avtorja trgal in deval v

nič, še preden je le-ta dokončal svoje delo, marveč strokovnjak – občajno akademski slikar, ki svoje znanje prenaša na druge. Sam sem veliko pridobil tudi na predavanjih, ki so bila ob večerih.“ Za slikarja amaterja je kolonija običajno priložnost, da se res v celoti posveti slikanju. Tudi Maznik deset dni v Seliščih ni delal drugega, kot samo slikal. Poskušal je narediti kar največ, vsekakor pa več, kakor mu uspeva od tedna do tedna, ko ima zavoljo službe malo prostega časa za slikarjenje.

Iz pogovorov v koloniji je Maznik izluščil prenekatero koristno spoznanje, nanašajoče se zlasti na organiziranost in delovne pogoje slikarjev amaterjev. „Ugotovil sem, da smo člani novomeške Likovne skupine „Vladimir Lamut“ glede tega pravi neobgledenci v primerjavi s slikarji, ki živijo in delujejo drugod. Naša skupina je prepuščena sama sebi, je slabo organizirana in je včasih sploh videti, da jo imamo le na papirju. Drugod, kjer se za slikarje tudi Zveza kulturnih organizacij bolj zanima, prirejajo razstave večkrat na leto, imajo nekajdnevni ekstempore, mnoge skupine pa so pridobile tudi lastne mentorje, ob katerih se posamezniki sproti izobražujejo.“

DARILO KNJIŽNICI

Ribniška ljudska knjižnica ima zdaj že 531 članov. Poleti je bralcev manj, več pa jih bo, ko se bo spet začel pouk, saj je med obiskovalci največ mladine. Te dni je postala knjižnica bogatejša za 60 knjig, ki jih je podarila kulturna skupnost Slovenije.

M. G.—č

kultura
in
izobraževanje

Desetletnica ekslibristov

Od tedaj, ko je majhna skupina ljubiteljev drobne grafike ustanovila posebno društvo, je pred kratkim poteklo deset let. Danes ima Društvo Exlibris Sloveniae (tako se uradno imenuje) za seboj več kot 140 prireditev od razstav in publikacij do ekskurzij; s svojimi 400 člani je eno na jmočnejših v Evropi, še vedno pa edino v Jugoslaviji.

Na Dolenjskem se je društvo predstavilo že večkrat, pred leti tudi z dobro obiskano razstavo otroških ekslibristov v Dolenjski galeriji. To je bila razstava ekslibristov, ki so jih osemletkarji (tudi z Dolenjskega) poslali na razpis. Letos oktobra bodo člani društva skupaj s člani knjižnega kluba Svet knjige obiskali Novo mesto in si ogledali njegove zanimivosti.

Exlibris iz miniaturne knjižnice K. Andruska, grafika – samouka iz Sente.

Vrh živahnega delovanja je pomenilo leto 1974, ko je društvo na Bledu priredilo petnajsti mednarodni kongres ekslibristov. Za izvedbo večjih akcij je iskalo mecene. Do zdaj ima med delovnimi organizacijami, ki so mu pomagale z denarjem, na vidnem mestu zapisani tudi novomeški tovarni Novoteks in Krko.

PARK KULTURNIKOV

Že leta 1965 je dalo Turistično društvo Ribnica pobudo, da bi na prostoru ob ribniškem gradu (znotraj grajskega obzidja) uredili „park kulturnikov“. V njem bi dobili svoja obeležja kulturniki, ki so bili rojeni na območju občine Ribnica ali pa so tu živeli oziroma delali. Ta zamisel je bila zaradi pomanjkanja denarja začasno odložena, zdaj pa jo skušajo spet oživetiti. Ribnica bo namreč leta 1982 praznovala 900-letnico obstoja in do takrat naj bi po sedanjih predlogih dobila svoj park kulturnikov.

M. G.—č

Peresa v mentorskih kolonijah

Se bodo organizatorjem pridružile tudi občinske ZKO na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju?

Predsedstvo Zveze kulturnih organizacij Slovenije je že pred poletjem imenovalo odbor za literarno ustvarjalnost, katerega predsednik je pisatelj in dramatik Peter Božič. Odbor ima nalogo strokovno in organizacijsko pomagati novono ustanovljenim literarnim skupinam pri društvih, v šolah, delovnih organizacijah, klubih, ob čemer pa ne bo smel zanemarjati že od prej delujočih skupin.

literarno ustvarjalnost se bo pridružil sleherni pobudi za organiziranje kolonije. Pri tem bo zagotovil neposredno mentorsko pomoč, saj naj bi bile take kolonije priložnost za temeljito teoretično in praktično izpo-

polnjevanje udeležencev – besednih ustvarjalcev.

Možnosti za mentorske kolonije imajo tudi Dolenjci, Posavci in Belokranjci, kjer se literarni zbirajo okrog Kočevskih razgledov, trebanjske Samorastniške besede, krških Posavskih srečanj, novomeških Dolenjskih razgledov, številnih kasnovno in srednješolskih glasil. Ojvnapo so na tem območju tudi še peresa, ki jih javnost še ne pozna.

Viktor Povše: KOSTANJEVICA, olje

OBIŠČITE

Jesenski mednarodni zagrebški velesejem

9. - 18. IX. 1977

6300 razstavljalcev - 60 držav

SREČANJE GOSPODARSTVENIKOV S PETIH KONTINENTOV

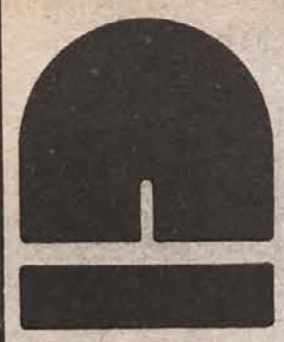
IZVOZNO TRŽIŠČE JUGOSLOVANSKEGA ZDRUŽENEGA DELA

RAZVOJ IN AFIRMACIJA EKONOMSKIH ODNOSOV Z DEŽELAMI V RAZVOJU

INFORMACIJA O SVETOVNEM GOSPODARSTVU V 40 PAVILJONIH IN NA ODPRTIH RAZSTAVNIH PROSTORIH - DOSEŽKI „PETLETKE KVALITETE“ IZ ZSSR - 200 LET INDUSTRIJSKEGA RAZVOJA ZDA - PRVI KRAT RAZSTAVLJAJO PROIZVAJALCI IZ ANGOLE IN MAVRETANIJE IN KOLEKTIVNO AVSTRALIJA - IZDELKI KOVINSKOPREDELOVALNE INDUSTRIJE, PRECIZNE MEHANIKE, RADIO IN TV TEHNIKE IZ ZR NEMČIJE - ITALIJA: OB PRIKAZU INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE SE POSEBNA RAZSTAVA POKRAJIN FRIULI VENEZIA - GORIZZIA - POČITEK OB SPECIALITETAH V RESTAVRACIJI „ZAGREBŠKI VELESEJEM“ - PO ZAKLJUČKU DELOVNEGA ČASA PA PLES - PRODAJA IZDELKOV DOMAČE OBRTI IZ DEZEL V RAZVOJU V PAVILJONIH 29 in 34.

ZA POSLOVNE LJUDI: DNEVI INTENZIVNE POSLOVNOSTI 12., 13. in 14. IX.

KONTAKTI - INFORMACIJE - STROKOVNI ZBORI

rek velenje

tozd efe šoštanj

proizvodnja gradbenega materiala

TOZD Proizvodnja gradbenega materiala vrsto let uspešno proizvaja opeko iz elektrofiltrskega pepela EFE, ki s svojo kvaliteto povsem ustreza predpisom po JUS normah.

Tokrat vas vabimo, da se sami prepričate o kvaliteti malte EFE, ki jo lahko uporabite za vse vrste notranjih in zunanjih ometov.

NUDIMO VAM:

- efe malto

- efe zidake

Vse informacije in prospekte dobite na REK Velenje, Rudarska 6 ali po telefonu št. (063) 851-100.

Gostinsko podjetje „FIGOVEC“ p. o. LJUBLJANA, Ob Ljubljani 24

sprejme v učno razmerje:

4 učence za poklic NATAKAR,
4 učence za poklic KUHAR.

Pogoji za sprejem: uspešno končana osemletka.

Podjetje nudi učencem:
- mesečno nagrado,
- regresirano prehrano v podjetju,
- stanovanje v internatu,
- delovno obleko.

Prosimo kandidate, da pošljejo prošnje najpozneje do 30. 8. 1977.

OKTOBRŠKE NAGRADE

RAZPIS OKTOBRŠKIH NAGRAD OBČINE BREŽICE

Na podlagi 13. člena statuta sklada za podeljevanje oktobrskih nagrad občine Brežice

razpisuje
UPRAVNI ODBOR SKLADA ZA PODELJEVANJE OKTOBRŠKIH NAGRAD OBČINE BREŽICE

„OKTOBRŠKE NAGRADE“ ZA LETO 1977

1. Oktobrška nagrada občine Brežice se daje za posebne uspehe in dosežke na družbenih, ekonomskih, političnih, prosvetnih, tehničnih, kulturnih in drugih področjih ustvarjalnosti in za dela, ki imajo poseben pomen za razvoj in napredek občine Brežice.
2. Kandidate za oktobrške nagrade lahko predlagajo UO sklada, delovne in druge organizacije ter občani.
3. Obrazložene predloge je treba poslati do vključno 1. oktobra 1977 občinski skupščini Brežice - upravnemu odboru sklada za podeljevanje oktobrskih nagrad.
4. Oktobrške nagrade bodo podeljene na svečani seji občinske skupščine Brežice 28. oktobra 1977.

UPRAVNI ODBOR SKLADA ZA PODELJEVANJE OKTOBRŠKIH NAGRAD OBČINE BREŽICE

„LABOD“, tovarna oblačil
Novo mesto,
TOZD Libna Krško

Komisija za kadre in delovna razmerja pri TOZD „LIBNA“ Krško

objavlja
prosta delovna mesta

1. za več industrijskih šivilj oziroma za priučiitev industrijske šivilje.

POGOJI:
- dokončana osemletka, veselje do priučiitve za industrijsko šiviljo in uspešno opravljeno testiranje v tovarni.

Kandidati morajo v svoji vlogi priložiti vsa dokazila o izpolnjevanju pogojev.
Rok za prijavo je 15 dni po objavi!
Ponudbe pošljite na „LABOD“, tovarna oblačil, TOZD Libna Krško, cesta 4. julija 28.

Osnovna šola XV. SNOUB-Belokranjska v Metliki razpisuje delo

1 UČITELJA za razredni pouk (za PB),
1 VZGOJITELJICE,
1 ČISTILKE z deljenim delovnim časom in poskusnim delom 3 mesece.
Na razpolago je garsonjera za vzgojiteljico, drugih stanovanj ni.
Prijava sprejemamo 5 dni po objavi oziroma do zasedbe mest. Ostale informacije pri ravnatelju šole.

OSNOVNE ŠOLE
NOVO MESTO
TOZD KATJA RUPENA

razpisuje

delo

UČITELJA

V ODDELKU

PB (varstva)

Nastop dela 1. septembra 1977.
Razpis veljaven do sprejema novega delavca.

SKUPŠČINA OBČINE KRŠKO
objavlja za šolsko leto 1977/78

2 štipendiji:

1. Gradbena tehniška šola,
2. Ekonomska srednja šola.

Prošnjo za štipendijo na obrazcu DZS 1,65 s priloženim zadnjim šolskim spričevalom in kratkim življenjepisom naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: Skupščina občine Krško

NOVOTEKS, tekstilna tovarna Novo mesto, n. s. o.
TOZD STREŠNIK, izdelovanje strešnikov, DObruška vas, o. sub. o.

objavlja
naslednja prosta delovna mesta:

1. VODJA RAČUNOVODSKO FINANČNE SLUŽBE,
2. FINANČNI KNJIGOVODJA
3. KNJIGOVODJA,
4. VODJA KROVSKIH DEL

Pogoji:
pod 1) višja šola ekonomske smeri in tri leta delovnih izkušenj,
pod 2) ekonomska srednja šola in tri leta delovnih izkušenj,
pod 3) ekonomska srednja šola in dve leti delovnih izkušenj,
pod 4) gradbeni tehnik in tri leta delovnih izkušenj.
Kandidati naj pošljejo pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v kadroviski oddelek podjetja najkasneje 10 dni po objavi.

GLASBENA ŠOLA VABI

Učenci, ki imajo veselje do igranja v mladinskem pihalnem orkestru (instrumenti: pihala, trobila - starost od 8 let dalje), se lahko prijavijo na Glasbeno šolo Marjan Kozina, Novo mesto, Cesta herojev 3. Vpis in preizkus glasbenih sposobnosti bo 29. in 30. avgusta od 10. - 12. in od 15. - 17. ure. Vpisujemo tudi v malo glasbeno šolo za otroke stare od pet do sedem let.

Organizacija združenega dela
SPLOŠNO MIZARSTVO Krško
ponovno razpisuje prosto delovno mesto
TAJNIKA-CE

Pogoji:
ESS ali druga srednja šola ustreznosti smeri, dvoletna praksa.
Poskusno delo tri mesece.
OD po samoupravnem sporazumu.
Pismene prijave pošljite v 10 dneh po objavi na naslov: Splošno mizarstvo Krško.

„Fantič, imaš potrdilo?“

Otroci in odrasli so se prejšnja leta neovirano vozili s kolesi naokrog. Nihče jih ni pobaral, če sploh poznajo prometne predpise, če znajo pravilno voziti v današnji prometni gneči. Večkrat je kakšen kolesar svoje neznanje plačal z življenjem ali pa s telesno poškodbo.

Nemalo so v zadnjem času presenečeni mlajši in

starejši kolesarji, ki jih na cesti ustavi miličnik: „Imate potrdilo o znanju iz cestno-prometnih predpisov?“ Veliko jih odkima z glavo, miličnik pa takega kolesarja prijavi sodniku za prekršek. Take akcije naj bi pripomogle k večji prometni varnosti, zato niso na mestu izjave, da gre za „zafkančijo“.

UMRL 8 DNI PO NESREČI

Umril je Ismet Džaferović iz Dolge vasi pri Kočevju, ki se je hudo ponesrečil 8. avgusta ob 22. uri v Dolgi vasi. Pri trčenju je dobil Džaferović zelo hude poškodbe. Nezavestnega so prepeljali v bolnišnico, kjer je 16. avgusta umrl.

RAZISKUJEJO VLOM

V ponedeljek, 22. avgusta, zjutraj so iz kočevske NAME obvestili postajo milice, da je neznan storilec pri njih vlomil. Organi javne varnosti zadevo še raziskujejo, v interesu preiskave pa nam niso povedali podrobnosti.

UBILO GA JE PRI CERKVI

19. avgusta okrog 8. ure zjutraj je izgubil življenje 33-letni Bytci Mehdi, sezonski delavec, ki začasno biva v Novem mestu. Ta dan je skupina šestih Albancev opravljala zidarska dela v šmihelskem župnišču. Delali so brez dovoljenja. Pri delu z mešalcem za beton je nenadoma omahnil Mehdi in čez nekaj minut je bil mrtev. Kot sta ugotovila komisija in zdravnik, je nesrečnega ubil tok.

V župnišču imajo dotrajano električno napeljavno, zato je bilo obišje mešalca za beton pod napetostjo. Ko se ga je Mehdi dotaknil, je bilo po njem.

PIJAN ČEZ MAGISTRALO

V nedeljo, 20. avgusta, malo po 18. uri, je 22-letni Ivan Stare iz Črnomlja prišel vinjen s parkirnega prostora pri črpalki na Otočcu in šel čez zelo prometno magistralo. V tistem trenutku je pripeljal iz zagrebške smeri avtomobilist Martin Kirm iz Škocjana in kljub umikanju pešca zadel. Hudo poškodovanega Stareta so prepeljali v bolnišnico.

Dežurni poročajo

ZEPAR NA TRŽNICI – Francka M. iz Verduna je bila 15. avgusta dopolne na novomeški tržnici. V pokarju je imela denarnico z 2200 dinarji. Neznan žepar se ji je neopazno približal in ji izmaknil denarnico, nato pa izginil v množici ljudi.

NEPREVIDNOST PRI DELU – 23-letni Roman Jakš iz Mršče vasi, delavec Podgorja v Šentjerneju, je 15. avgusta žagal letve na krožni žagi. Žaga je sicer pravilno zavaronana, vendar je Jakš vseno z roko prišel do rezila. Odrezalo mu je žagalec na desnici.

SPET MINA IZ VOJNE – 16. avgusta so delavci Cestnega podjetja pri izkopu zemlje na gradbišču ceste stare žage-Crmošnjice našli nevarno napravo. Bili sta kar dve mini, ki ju je pirotehnik iz Novega mesta potem razstrelil.

OPIT JE RAZGRAJAL – 17. avgusta ponoči so trebanjski miličniki pridržali do iztreznitve 53-letnega Rudolfa Uršnjaka iz Hudeje. Ta je napil in razgrajal v domači hiši, motil pa tudi nočni počitek soseslov. Moral bo še k sodniku za prekršek.

NAŠLI UKRADENI ŠOTOR – Metliški miličniki so našli šotor, ki je bil 7. avgusta ukraden Gornikovanu v Metliki. Zlatko M. bo moral zaradi kraje pred sodnike, šotor pa je spet pri lastnikih.

Enkrat večje najvišje kazni

Novi zakon o prekrških, ki je stopil v veljavo letos julija, prinaša vrsto novosti za sodnike in občane v postopku

Glavna novost je v tem, da je postopek pred sodnikom za prekrške bolj natančen, bolj podoben postopku pred sodiščem. Za doženejo boljše materialno resnico. Več o tem sta povedala Sabina Ahlin-Jazbečeva in njen kolega, oba sodnika za prekrške v Novem mestu.

– Katere so glavne spremembe, ki jih prinaša novi zakon glede kazni? – „Vrste kazni so ostale iste, pač pa je višina izrečenih kazni precej spremenjena. Posamezniku smo lahko prej izrekli najvišjo kazen 10.000 din, zdaj je enkrat večja. Isto velja za pravne osebe, kjer je najvišja kazen 100.000 dinarjev.“

– Lahko poveste kak primer, iz katerega bodo bralci spoznali, za kakšno spremembo pri kaznovanju gre? – „Ce je nekdo vozil neregistrirano vozilo brez izpita, vinjen in je ponesrečil, smo to po prejšnjem zakonu kaznovali s 100.000 dinarjev. Zdaj je kazen 200.000 dinarjev.“

– Kako se nova zakonodaja odraža pri izreku mandatnih kazni? – „Tudi na tem področju so nastopile razlike. Prej je znašala najvišja mandatna kazen 200 din, zdaj je 1.000 dinarjev za posameznika, medtem pa so se tudi stroški postopka občutno povečali. Namesto 30 do 300 din znašajo po novem 50 do 500 din. Skratka: kdor si bo zdaj dovolil prekršek, ga bo to veliko več stalo.“

SE NI KONEC NEVARNOSTI

Novomeški miličniki in kriminalisti so odkrili G. Z. in F. L., ki sta v zadnjem času precej vlamljala v osebne avtomobile, parkirane v Ulici Majde Šiuc, na Ragovski in Zagrebški cesti v Novem mestu. Oba bosta morala pred sodnike na odgovor. Ker pa so ju dobili, še ni rečeno, da so lastniki avtov posled lahko neprevidni. Zaklepanje in zapiranje oken je še kako na mestu – tako ponoči kot podnevi.

„KRSTILA“ HOTEL

Odkar so sevniško Kolodvorsko restavracijo povečali in „povišali“ v hotel Ajdovec, v njem še ni bilo poštenega pretepa. Pred nedavnim pa sta se v njem zgrabila direktor Jugotani na Slavko Vilčnik in lovec. Direktor je lovec, ki je dotlej uspešno besedoval z nemškima gostoma, najprej spravil na pod s pravim metalnim trikrom. Lovec se je klub maliganom brž pobral in se po svoje oddolžil. Srboriteža so ločili tuji, ki si sedaj prav gotovo mislijo o tem mestu vse najslabše.

A. Z.

SMRT PRI PREHITEVANJU NA POLNI ČRTI

17. avgusta zvečer se je zaradi nepravilnega prehitene ponesrečil 49-letni Jovo Basta iz Jesenic. Vozil je oseben avto kranske regije, ki je naproti pripeljal polni črti prehitel tovornjak, ki je naproti pripeljal tovornjak z beograjsko registracijo. Basta je čelno trčil v beograjski kamion, od katerega je odbilo čez desni prometni pas in nasip: Tovanjak se je zasukal in prehitel na bok. Voznik Basta je bil pri nesreči takoj ubit. Njegovo hudo poškodovano ženo Evico in soproto Milico Dobrič iz Ljubljane so odpeljali v bolnišnico. Gmotna škoda je bila na prek 100.000 dinarjev.

KRONIKA NESREČ

NOVO MESTO: NI PRIŠEL ČEZ CESTO – Prometna nesreča s telesno poškodbo se je 18. avgusta pripetila na Partizanski cesti. Školc Išmirovic iz Novega mesta je šel peš z Drske proti mestu, med potjo klepetal z znanko, potem pa nenadoma prečkal cesto. V tistem hipu je pripeljal z avtom Drago Rabelj iz Gotne vasi, ki je kljub zaviranju pešca zadel in ga odbil na cestni rob. Hudo ranjenega Išmirovića so odpeljali v bolnišnico, gmotno škoda pa cenijo na 3.000 dinarjev.

ŠENTJURJE: DVA NEMCA RANJENA – Leopold Zore iz Bognče vasi je 18. avgusta dopolne vozil osebni avto od Novega mesta proti Trebnjem. Prehitel je tovornjak, naproti pa je pripeljal z osebnim avtom Nemeč Erich Monschau. Ko je Nemeč opazil, da Zore vozi v škarje, je zapeljal na parkirni prostor na desni strani, pri tem pa ga je zaneslo. Trčil je v tovornjak s prikolicco švicarske registracije, ki je stal na parkirišču. Nemeč in njegova žena sta bila ranjena in prepeljana v bolnišnico, gmotne škode pa je za 65.000 dinarjev.

BOLDRAŽ – VOZIL PO SREDI – 21. avgusta malo pred 13. uro je bila huda nesreča med Boldražem in Brašljevo. Zaradi prehitre vožnje in preveč po sredini ceste so bili 4 ranjeni, gmotna škoda pa znaša 40.000 dinarjev. Milan Herak iz Metlike je vozil osebni avto proti domu, na ožkem delu ceste pa je pripeljal naproti po sredini ceste Milan Seme iz Ljubljane. Pri čelnem trčenju sta bila laže ranjena voznik Herak in Nada Herak iz Brašljevice, v drugem avtu pa voznik Seme in njegov sopotnik, otrok Edo Frlan iz Kanade.

OTOVEC – OSEM RANJENIH V KARAMBOLU – 21. avgusta okrog 15.45 je 30-letni Jože Zurc in Rodin vozil osebni avto iz Sel proti domu, v nepreglednem ovinku pa je naproti pripeljal 23-letni Jože Ivec iz Ručetne vasi. Pri hudem trčenju so bili v Zurčevem avtu ranjeni Franciška Zurc iz Rodin ter Beograjčanki Milka Jovičič in Katarina Korjenič, v Ivčevem vozilu pa Alojz Kukman, Alojz Povše in Jože Plut iz Ručetne vasi. Vsi navedeni in oba voznika so bili zaradi lažjih, nekateri pa zaradi hudih poškodb prepeljani v bolnišnico.

Bo igral tudi trener?

Rokometaši Inlesa se že dalj časa pripravljajo na novo prvenstvo – Doslej brez poraza

Rokometaši ribniškega drugoligaša so že pred dobrim mesecem pričeli s pripravi. Najprej tri dni na Glazuti, nato desetdnevne priprave v Dolenjskih Toplicah in potem „glazura“ doma. Trener Nikola Radić ima trenutno na voljo 16 igralcev, ki se bodo povsem enakopravno kosali za mesta v prvi postavi, dokončno podoba o tem pa je dala serija prijateljskih srečanj, ki so jih „inlesovci“ doslej že odigrali.

Tako so se na pripravah v Dolenjskih Toplicah dvakrat pomerili z

novomeško Krko in ekipo Sevnice. Štiri zmage dovolj govore o moči ekipe. Po vrnitvi v Ribnico pa je sledila nova serija prijateljskih tekem. Najprej je sledila zmaga nad Kočevjem 40:15, nato Donitom s 23:12, selekcijo Grosupelj s 31:15, nato uspeh v srečanju s Ponikvami z 29:17 in končno še zmaga proti selekciji Ribnice z 26:16. Po besedah trenerja Radića so se v tem obdobju najbolj izkazali Abrahamberg, Karpov in Ilc, zraven njih pa bodo v najboljši sedmerici najverjetneje zaigrali še Gelze, Putre, Troha in Gabrijeličič.

Ob koncu še zapišimo, da bi Ribničani presneto radi videli v svojih vrstah tudi igralca novomeške Krke Hudeljo, ki bi znatno pojačal Inlesovo ekipo, za katero je kot igralec prijavljen tudi trener Radić. Če se bo med prvenstvom znašel v dvojni vlogi, bo znano šele kasneje.

M. G-6

ROGOŠIČ NA CILJU

V nedeljo je preteklo natanko 35 dni, kar je Veljko Rogošič, naš najboljši plavalni maratonec, zapustil lukko v Podgori. Po 445 preplavljenih kilometrih je Rogošič prispel v Reko, na cilj svojega „potovanja“, kjer ga je pričakalo več tisoč gledalcev. Po podvigu je izjavil novinarjem: „Teško je bilo, morje je bilo včasih tako okrutno, kot ga je dolgo ne pominim. Toda mi, Jugoslavlani, znamo v najtežjih trenutkih dokazati svojo moč in vzdržljivost.“

KONČALE S PRIPRAVAMI – Rokometašice novomeške Krke so v soboto na Mirni zaključile s pripravami na novo sezono. Po besedah mnogih bodo nove članice II. zvezne lige mnogim nasprotnicam trd oreh. (Foto: Zdravko Kramer)

Zrimšek peti in tretji

Lep uspeh novomeških kolesarjev na tekmovaljih v Zarebru in Ivanič Gradu – Zrimšek najboljši

Minulo soboto in nedeljo so novomeški kolesarji sodelovali na dveh prireditvah in zabeležili med močno konkurenco nekaj dobrih rezultatov. Posebno velja omeniti uspehe že prekaljenega mladca Zrimška in mladega Bojana Štiha. Pa pojdi mo po vrsti.

Zagrebška dirka za veliko nagrado Metalacommerca je potekala v dveh delih: na cestni vožnji, dolgi 80 km in kriterij po ulicah Zagreba. V skupnem seštevku je Zrimšek dosegel solidno peto mesto, mladi Štih pa je bil sedmi. Ostali Novomeščani so se uvrstili med desetim in dvajsetim mestom.

Nedeljska dirka v Ivanič Gradu je Zrimšku prinesla še boljše uvrstitve:

MOZELJSKI NOGOMETAŠI BOLJŠI

Ob zaključku priprav za jesenski del nogometnega prvenstva so nogometaši iz Mozlja gostili ekipo Kočevja. Srečanje je pokazalo, da so Mozeljčani tudi za to sezono zelo dobro pripravljeni in da so povsem zasluženo osvojili prvo mesto v občinski B ligi. Še rezultat: Mozelj-Kočevje 6:3.

I. STANIČ

IMPERIALOV TRIM

Krški Imperial je minulo nedeljo organiziral trim kolesarsko akcijo in je tako v občini prvo podjetje, ki se je odločilo za tako organizirano akcijo. Iz Krškega je proti Kostonjavi krenilo 25 posameznikov.

PETRA DRUGA V RADGONI

Gornja Radgona je bila v nedeljo organizatorica kasaških dirk. Sodelovalo je 27 konj, ki so se pomerili v šestih dirkah. Za nas je bil najbolj zanimiv nastop dveletnih kasačev, ki je šteje za republiško prvenstvo, v katerem so nastopili tudi Petra z Jožetom Antončičem, Daša z Jernejem Neradom in Lakra z Alojzjem Potočnikom, vsi iz Šentjerneja.

Petra, ki je v letošnjih nastopih vselej bila hud boj z Arielom in ga je dvakrat tudi premagala, tokrat ni imela sreče. Zmagal je Ariel, Petra je bila druga, Daša četrta in Lakra peta.

SEVNICA: VETERANI BOLJ UIGRANI

Sobotna tekma med sevniškimi rokometarji in veterani najboljšo potrjuje, da možje, ki so svoje čase dvignili to igro v Sevnici, niso kar tako. Veterani so igrali kot dobro uigrana ekipa, čeprav so prišli v goste z vseh vetrov: Jože Šiuc iz Ribnice, Papež iz Krmelja, tako da ne bi bilo prav izločevati posameznike. Srečanje so dobili z 21 : 27, tako pa je bila razlika v polčasu (11 : 17). Pri klubskem moštvu se je bolj trudil le Svazič, kar je nekako običajno. Čeprav je šlo za prijateljsko srečanje, bodo morali na startu slovenske lige domačini pokazati kaj več.

V RIBNICI PO NOVM

Nov tekmovalni sistem, ki letos predvideva namesto enotne republiške rokometne lige dve ligi, sestavljeni iz posameznih selekcij, je tudi ribničanom zadal vrsto težav. Slednji bodo sodelovali v zahodni ligi, sestavljali pa jo bodo rokometarji iz Ribnice, Grosupelj in Kočevja. Trener ekipe Tone Andoljšek je povedal, da bodo v moštvu igrali le najboljši, pa čeprav iz enega samega kluba.

Zapišimo še, da je s treningi pričela tudi mladinska selekcija Ribnice. Na spisku ekipe je 16 igralcev iz Kočevja in Ribnice, medtem ko Grosupeljčani nimajo predstavnika v moštvu.

M. G-6

PONOVITI LANSKE USPEHE

Nogometaši novomeškega Elana se že dalj časa pripravljajo na novo prvenstvo. Treninge imajo ob ponedeljkih, sredo in petkih popoldne, za njimi pa vadijo mladinci. Prav slednji obiskujejo igrišče v velikem številu, saj se jih zbere poprečno 14. Odigrali so tudi dve prijateljski tekmi s člansko vrsto Partizana iz Straže in obe dobili (4:0 in 5:3). Ob takšnih uspehih v pripravljalnem obdobju pri Elanu upravičeno upajo, da bodo ponovili lanskoletne rezultate, ko so člani zasedli 1., mladinci pa v svoji ligi 2. mesto. Tako navzlic temu, da so treninji članov v zadnjem času slabo obiskani, saj se jih zbere le 6 do 7.

M. GORENC

Uspeh, ki vodi do mojstra

V Laškem se je končalo republiško šahovsko prvenstvo – Novomeščan Penko tretji

Čeprav v senci kandidatskih dvobojev za naslov svetovnega prvaka je letošnje republiško šahovsko prvenstvo, domačin mu je bilo Laško, prineslo vrsto zanimivih in kvalitetnih dvobojev, novomeškemu mojstrskemu kandidatu Igorju Penku pa zagotovilo za nastop na mednarodnem turnirju, kjer se bo potegoval za naziv mojstra.

Kako opisati doslej največji uspeh tega Novomeščana? Tretje mesto, dve točki in pol za zmagovalcem Slakom in 1,5 točke za drugouvrščenim Pucem, si je Penko zagotovil šele v zadnjem kolu. Kolo pred koncem je namreč izgubil točko v dvoboju s Konvalinko, vendar je prvenstvo zaključil z zmago nad Roblekom in tako za pol točke ubežal najnevarnejšim nasprotnikom. Končni vrstni red je tako naslednji: Slak 11 točk, Puc 10, Penko 8,5, medtem ko je drugi predstavnik Dolenjske

Osterman po neslavnem odhodu končal na 42. mestu. In prav o slednjem velja zapisati še besedo ali dve. Vzroki za takšno potezo Ostermana, ki je pred pričetkom turnirja veljal za enega glavnih favoritov, nam še danes niso znani. Vsekakor pa si je za igralec, ki je že leta 1969 osvojil naslov republiškega prvaka, v veliki meri pripravil šahovsko kariero, kajti malo je verjeti, da ga bodo poslej organizatorji turnirjev še vabili k sodelovanju.

Prav nasprotno pa lahko zapišemo za Penka. Z odličnimi in borbenimi igrami si je pridobil zaupanje organizatorjev, katerih „naklonjenost“ marsikateremu šahistu pomaga krojiti kariero.

Še rezultati dolenjskega predstavnika: 9. kolo: Penko – Slak 0:1, 10. kolo: Mihevc – Penko remi, 12. kolo: Konvalinka – Penko 1:0 in zadnje kolo: Penko – Roblek 1:0.

B. B.

tisti
hip

DVOJNA PODOBA – Fotografijo tega tedna nam je poslal Bojan Frantar iz ulice Marjana Kozine 42, Novo mesto. Frantarjev fotografski poskus je tehnično dovršen ter idejno domiseln. V prvem planu je podoba zamišljenega dečka v profilu. Avtorju je s premišljeno izbrano svetlobo uspelo poudariti bežen hipec, ko otroškost kljub vsem norčavostim in igram obstane. Ne vemo, zakaj. Zanimiv je tudi „podaljsek“ slike, ki se odraža v dečkovi senci na zidu. Čeprav gre samo za obris, ki bi se po optičnih zakonih moral istovetiti z osnovno podobo, se nam vendarle zdi, da je dečkova senca nekako drugačna. Nikakršna skrb, nikakršno čustvo ni zarisano vanjo. Je samo prijeten otroški senčni profil. Prvo z drugim pa veliko pove. Fotografiji Bojana Frantarja k njeni izraznosti veliko pomaga tudi dober rez.

Dolenjski list pred 20 leti

Napačno tolmačenje krivde

NA PLENUMU OBČINSKEGA sindikalnega sveta Novo mesto prejšnji teden se je oglašil k besedi član upravnega odbora in delegat plenuma iz opekarnice Prečna, tovariš M. Ni se dotaknil vprašanj, ki jih je obravnaval plenum, pač pa je takoj ostro napadel tehnično vodstvo opekarnice, kjer je zaposlen, in ga odkrito obtoževal hudih dejanj v škodo podjetja. Vsa stvar je izvenela skrajno osebno. Kaj je bilo? V opekarni se je spomladi letos v peči podrla zložena surova opeka in zato je nastal zastoj pri žganju. Po mnenju M. je tega kriv direktor in nihče drug. Komisija je na kraju raziskala ta primer in ugotovila, da se je nezgoda pripetila zaradi zmrznjene opeke kot posledice majskega mraza. To se lahko zgodi vsakomur pri takem delu.

OBČNI ZBOR KMETIJSKE zadruga Dragatuš je sklenil zgraditi z lastnimi sredstvi primerno skladišče za odkupljene izdelke in drugo blago. Graditi so nameravali letos in so v ta namen kupili v bližini zadrugnega doma primerno parcelo ter dali izdelati načrte. Pri teh pa se je zataknilo. Že meseca marca letos so načrt poslali v revizijo na OLO Novo mesto. Do sedaj načrta še niso dobili nazaj. Ni potrjen, ne zavrnjen.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA
21. avgusta 1957)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske novice.

Čez 8 dnij še dva metra na debelo

(T o č a), ki je 9. avgusta po Belokranjskem pobila, ima žalostne posledice. Razbito je tako, da nimajo niti živine kam na pašo gnati, in jo morajo zdaj v najlepšem času v hlevu krmiti ter zimsko klajo rabiti. V neki dolini je ležala toča čez 8 dnij še dva metra na debelo. Drevje sedaj na novo cvet poganja, istotako trsje – seveda, na škodo prihodnjemu letu.

(Cvička), to je rudečega vina, napravil naj bi vsak vinogradnik manj ko le mogoče. – Verjemite nam, dolenjski vinogradniki, da se nam Stajerci, Vipavci in drugi napredni vinogradniki posmehujejo, ko vidijo, da se na Dolenjskem še vedno rudeče vino (cviček) pravi. Belo vino, črno vino, to sta – ako se smemo tako izraziti – moderni barvi današnjih vin. Rudeča barva znači stari testament.

(Prihodnji) mesečni sejm bo v ponedeljek 6. septembra. Ker je ves črnomaljski politični okraj zopet odprt za prešičji promet, in tedaj dovoljen dovoz in izvoz prešičev, je priča-

kovati živahne kupčije, sploh živahnega prešičjega sejma.

(V hrvatskem) saboru razkrivajo pristaši opozicije strahovite reči, ki so se godile ob zadnjih volitvah. Vladna mažaronska stranka mora poslušati silno rezka očitanja in pritožbe zaradi svojega nezasišanega pritiska na ljudstvo ob volitvah. Pa kaj se hoče: Ona ima večino. Opozicionarci vkljub vsem ognjevitim govorom in prepredovalnim dokazom ne bodo mogli dosti ali ničesar opraviti.

(Noetovo grobišče) imenujejo Turki na Libanonu neko obzidje, ki je poldrugi meter široko, 30 metrov dolgo. Nastala pa je ta pripovedka od kaj dobrega vina, ki v onem kraju raste in sicer brez vsega obdelovanja, kakor druge divje trte. To temno rudeče Noetovo vino je pa toliko močno, da kdor ga malo čašo povžije, ga prešine silna vročina, torej ga je moč le z vodo piti.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC
1. septembra 1897)

PO SVETU OKOLI

ZA STAVO GRE! – Pred devetimi leti je Anglež Devid Levy, mednarodni mojster v šahu, stavil s četverico strokovnjakov za računalnike, da ga deset let ne bo premagal noben računski stroj. Višina stave je 2100 dolarjev! Do zdaj je Anglež, ki na turnirjih kajpak tudi zgublja partije, premagal še vse elektronske „šahiste“. Prav pred kratkim je v 42. potezi matiral nekoga v ameriškem Minneapolisu! Kaže, da bo stava Levyjeva!

VREDNO POSNEMANJA? – Filipinska vlada je sprejela odlok, po katerem je vsak državljan, ki je starejši od deset let, dolžan v petih letih posaditi vsaj pet stebel. Tako hočejo ohraniti ekološko ravnotežje v deželi. Odlok pa ni bil sprejet zaradi lepšega, kajti kdor ne bo prijel v roke lopate ali krampa, bo čez pol desetletja lahko doživel marsikaj: študent ne bo smel opravljati diplome, državni uslužbenec si bo moral poiskati drug posel...! Ipd.

PREVEČ STANE – Ameriški predsednik Carter je ukazal prodati jahto „Sequoia“, ki so jo uporabljali že njegovi predhodniki. Po predsednikovem mnenju je 800.000 dolarjev na leto za vzdrževanje „odvečne in nekoristne“ jahte prevelik izdatok. Se strinjamo, a raje bi videli, da bi Carter za resnično odvečno in nekoristno proglasil izdelavo – nevtronske bombe!

BREZ POSLUHA? – Kot razlog za razvezo zakona je neka žena iz Chicaga navedla dejstvo, da je mož vsakemu od petih sinov iz svojega prvega zakona kupil – saksofon! Sodnik, ki je izjavil, da tudi sam nima posluha, je zakon precej ločil! Žena je baje posluh imela, le hrupa ni prenesla! Ta pa ob neukem igranju gotovo ni bil nezaten.

UMRL JE POSEBNEŽ – Da je v Los Angelesu umrl Robert McCulloch, vas ne bi seznanili, če mož ne bi bil čuden posebnež. Pred leti je v Londonu kupil neki znameniti most, ga razstavil do zadnjega kamenčka, vse skupaj v zabojih prepeljal v Ameriko in most spet sestavil na neki reki v Arizoni! Ne vemo, ali most zdaj nosi njegovo ime!

Švicarski frank izgublja primat

Nepričakovan padec švicarske valute

Že dolgo se čudimo iznajdljivosti in podjetnosti švicarskih bankirjev, njihovemu bistroumnemu barantanju z denarjem. Čuditi smo se imeli čemu. Vrednost švicarskega franka je od 1971. leta nenehno rasla v primerjavi z ostalimi svetovnimi valutami in mnogi so se že pričeli spraševati: dokleje? Odgovor je prišel pred kratkim. Vrednost švicarskega franka je v primerjavi z ameriškim dolarjem in zahodnonemško marko nepričakovano padla, nekateri črnogledneži pa mu tudi vnaprej ne napovedujejo lepše prihodnosti.

Visoka vrednost franka je v sami Švici privedla do množice nezadovoljstva. Valuta je slabila trgovsko moč, hkrati pa zavirala celoten ekonomski razvoj dežele. Prav zaradi takšnih posledic je bil pad franka še posebej zaželen, najbolj seveda med velikimi izvozniki podjetji. Celotni direktor švicarske centralne banke v Zuerichu je ocenil ta dogodek kot dobrodošel ukrep za švicarsko gospodarstvo.

In kakšna bo nadaljnja usoda švicarske valute? Strokovnjaki menijo, da se bo frank čez nekaj časa znova utrdil, že ob koncu leta 1978 pa lahko ponovno pričakujemo, da bo izgubil 5 do 10 odstotkov svoje vrednosti v primerjavi z ameriškim dolarjem. Večji kapitalisti in podjetneži so se zaradi takšnih napovedi ustrašili za svoje naložbe v švicarskih bankah. Prednost dobivajo zahodne valute, denar pretaplja v britanske funte ali zlato. Švicarji na to ne gledajo s strahom. Prepričani so, da bo prihodnost ponovno prinesla primat njihovega franku.

Pepa in Franca, da o siru ne govorim!

Zadnje čase se na kmetih ne klepeče le o vasovalskih zdradah, o muhastem, čisto skisanem vremenu, pač pa tudi o molži, mleku, še več pa o siru!

Oni dan sem se naslanjala na komolce, zaradi večerne sople, ki je obetala dež, je bilo okno odprto. Kot z gledališkega balkona sem zrla na Mlekarnarjevo Pepo in Kmetovo Franca, ki sta se ob čestnem jarku spustili v takle pogovor!

Franca: „Kako gre, Pepa? Si že spraznila?“

Pepa: „Gre, gre, Franca! Malce pozna si!“

Franca: „Da ti ne povem! Ne pridem in ne pridem na kraj s tem delom, toliko ga je! Pet krav res ni mačji kašelj, pa še na roke jih molzem. Ti, Pepa, kaj misliš, da se bo izcimilo iz mleka?“

Pepa: „Zadnjič sem dobila nekakšne papirje. Sir nam bodo dajali. Pa ne zastoni. Po pet, jurjev' bo mila!“

Franca: „Ne lomi ga, no! Misliš, da ga bomo morali vsi vzeti?“

Pepa: „Franca, preveč mleka imajo, pa so šli s sirom v invazijo!“

Franca: „Kaj praviš? Kakšna reč pa je to?“

Danes vikend – pred 37 leti bunker!

Francoski ponos na dražbi

Maginotova linija postala linija vikendov

Znana Maginotova linija, gigantski pas betonskih bunkerjev in obrambnih zidov s stolpi od Basla do Sedana, ki so ga Francozi gradili v letih 1929–32, znova burka duhove. Po 37 letih se Nemci in Francozi znova bojujejo za pas velikega obrambnega sistema, za katerim so se Francozi vse do usodnega 14. maja 1940 počutili tako varno. Toda danes traja bol le za pisalno mizo, orožje pa je denar.

Maginotova linija tako pred vojno kot tudi danes še ni prinesla prav nobene koristi. Že takoj po koncu okupacije so si Francozi pričeli beliti glavo, kaj storiti z nekoristnim betonskim orjakom. Poskusov je bilo več. Okoliški kmetje so si v njem uredili kurje farme, nekateri pa so v njih poskušali gojiti šampinjone. Nekateri podjetneži so šli še dlje. Maginotovo linijo so poskušali pridati kot turistično znamenitost, po strelskih jarkih bi se namreč bilo moč voziti z majhno železnico. Toda vsi načrti so padli v vodo.

Francoške oblasti so končno sklenile, da bodo nekdanji obrambni ponos Francije dale na dražbo. Velika razprodaja se je pričela 18. maja letos; izkazalo se je, da gre do betonski bunkerji v promet kot tople zemlje. Dražba je prinesla 600.000 mark dobička, veliko Nemcev in Italijanov je prišlo tako do „vikend–bunkerjev“, nekateri so imeli celo to srečo, da so zraven dobili še top, ki je bojda z majhnimi popravki še vedno uporaben.

Seveda francoski patrioti s takšnim razvojem dogodkov niso zadovoljni, v Bazišesu pa se celo pripravljajo, da bodo šli ponovno v boj za Maginotovo linijo. Nasprotnik je enak, kot pred 37 leti: Nemci in Italijani, le da tokrat v vlogi vikendašev.

Pepa: „Kaj? Sir bomo morali jesti. Pravijo, tako sem slišala, da je prav tako dober za želodce kot meso!“

Franca: „A, tako! Potem je že res. Mi bomo dajali mleko, vračali pa nam bodo sir, ki ni nič slabši kot meso!“

Pepa: „Če se spomnim, kako je bilo včasih! Zdjaj pa se več ne spleča preveč dela je s tem. Saj ne rečem, bi že sama sir delala tudi zdaj, pa je krav le malo preveč. Bomo že pojedli tisti sir; če ne mi, ga bodo pa prašiči!“

Franca: „Slišiš, Pepa! A veš, da tudi mleko uvažajo!“

Pepa: „Mleko, praviš? Tega pa res nisem vedela! Temu se bo reklo pa polinvazija, ne?“

Franca: „Pravijo, da je treba znati gospodariti, draga moja!“

Pepa: „Pa adijo, Franca! Bom še Nežo vprašala, kako je s tem uvozom mleka. Za sir vem, da ni naš. Še dobro, če ga bo preveč, da prašiči ne ločijo domače od uvoženega!“

Razšli sta se. Pepa in Franca. Res ni tako enostavno – tole z mlekom in sirom. Pa še dež bo!

MARIJA KALČIČ

17 let na kolesu

V dandanašnjem času se nenehno kam mudi pa zato damo v avtomobile ali letala, predko se odpravljamo na daljše pešpoti ali vrtno pedala koles!

Kaj naj potem storimo drugače, ko da se čudimo Nemu Heinzu Stuckeju, ki se na kolesom že dolgih sedemdeset let. Toda ne od doma na daljše nazaj, ali na izlete. Stucke več ko poldrugo desetletje nenehno potuje, je nomad na kolesu, s katerim je obredel 102 držav po vsem svetu!

Že od malega je sanjal o stolovskih popotovanjih. dvajseti rojstni dan, 22. avgusta 1960, pa se je odločil, se htel na kolo in v nekaj letih prej prepotoval vsi Evropski kaj ne bi tudi sveta?, si je in še naprej vrtil pedala, za tem zdaj na onem kontinentalnem...

Stucke (desni) v družbi gostov v Nepalu.

Spotoma je praznovanje dneve, 37-letnico rojstva po dolgih letih spet slavnostno mačem Hewelhofu.

Ljudje ga najpogosteje šušajo, kje spi in kako se odgovarja, da mu je lažje ti mesta, kjer ni spal, kaj va lahko v obcestnih ruševinah pod mostovi, v viseči mreži kakšnem poceni prenočišču mlade. Hrani se samo s tem, najde spotoma, kuha in Sam nenehno tudi pravi, da je le tako dober družbi.

Služi mu še zmeraj tisto na katerem ima zmeraj ne za 50 kg prtljage. Na redi približno sto kilometrov do zdaj pa jih je prevozilo okoli štopetdeset tisoč. Si služi sproti kot mornar, ko mora potovati z ladjo, že pospravljalec poljske skar, krovce in še kaj, terih deželah so mu dovoljevali prodajati fotografije žice o lastnih popotovanjih.

Počasi Stucke že razmišlja o stalni vrnitvi domov in boji, kaj bo brez neznanca žel.

Miki Muster
Janez Trnovc

Tudi skozi to obdobje vrata. Za njimi je ležala bi. Po njeni zunanosti mora biti zelo stara. devalo večstoletno ljično starinski so bili bivalci, kar sta jih do ob vratih.

Rešitev prejšnje križanke

AP	EL	SK	OK
NO	TA	LO	KA
AT	EN	TA	TO
PO	OT	AV	AV
ZU	PA	ME	ČI
MI	RI	KE	AN
PR	DM	OS	AS
KAL	AR	EL	ONO
ED	EN	IS	KAL
MA	NI	OK	AZ
MA	MA	AS	ATA

prglišče misli

Ni prav, da skušamo z ume-
dnostjo prekositi v časti našo
veliko in mogočno mater nara-
vo.
Lahko je nekdo moj sin,
lahko moj sorodnik, pa je od-
padež, zlobnež ali bedak.
Nič ni, kar bi bilo tako ne-
družabno in hkrati tako dru-
žabno, kakor je človek.
MONTAIGNE

DL	PERZ. KRALJICA	NEM. MIT. BITJE	KLIC. K. OROZJU	GR. BOGINJA ZMAGE	STANE SEVER	D	RIM. BOG LJUBEZNI	SAMOSPEV	MESTO V GORNJI SLEZIJI
STAMER SAHOVSKI VELE-MOISTER						PLESER NA VIKU	PALICAST MIKROB		
GL. MESTO RODEZIJE									
PRITISK					EG. SVETI BIK				
GORA V J. SRBIJI					POVRšina				
				VIJUGA					DL
				TETA					
DL	VRSTA SODNE ODLOČBE	TRAVNIK	GERMIL DREL RAKAV BOLNIK	VAS				KOMEDIJ-GRAF DRZIC	NA DNU LEZEC SVET
ŽITO			IBALKA NIELSEN	PRITOK VISLE				MEYOD DOLENC	IT. OTOK
IATVINA			ST. GR. JUNAK	PREBIVEL ARLESA	PRITOK SAFE				
LOŠČ			AZ NOMAD LJUĐSTVO				RUMVARJUN OGNJISKA FOJ MOBRKO		
TKANINA ZA ZAVESE					NEBHI GLAS				
GESLO					ZGOD. EGIP. MESTO				

Stanovanja so veliko leglo nasilja

V ZDA vsakih 30 sekund neki mož udari ženo – Zakaj ni enajste zapovedi?

Nimamo na voljo zbranih statističnih podatkov o tem, kaj se, bodisi za zaprtimi vrati stanovanj ali na planem, v zakajenih lokalih ali za vogali bližnje in daljne okolice neprijetnega in bolečega dogaja med zakonskimi pari, se potem rešuje v bolnišnici ali žolčno razpravlja na sodišču, ne tako poredko pa konča tudi na pokopališču.

Ako bi imeli dovolj tovrstnih podatkov, potlej bi bilo moč narediti zanimivo primerjavo, koliko, v čem in ali sploh kaj odstopamo s svojim, recimo temu zakonskim vedenjem od tistega, kar je v zadnjih letih postalo neznanstvo pereče in že kar grozljivo v Združenih državah Amerike. Slednje so pogosto primer za najbolj značilne iznakaženosti sodobnega sveta; dokaj, najbrž preveč zlih pobud in zgledov pa od časa do časa zaide tudi v tukajšnje kraje.

NASILJE ALI PITA!

Ameriška publicistka Karol White je pred nedavnim objavila študijo, v kateri je izčrpno obdelala podatke o nasilju v zakonih. Njene trditve, da v krvavih bitkah med spoloma žene že od nekdaj in le naprej izgubljajo, najbrž ni mogoče zanikati. Se več, nad njenimi ugotovitvami se je upravičeno zgrozila vsa ameriška javnost.

Nasilje v družinah je tako tipično za ZDA, kot, denimo, pita iz jabolka. Pretepanje žena je za baseballa, ugotavlja Whitova. Namerno se pojavlja v okoli 60 odst. ameriških družin. Za zaprtimi vrati nekoliko več ko na ulicah. Po

strelja v moža ali mož pretepe ženo do smrti. V Kansas Cityju so ugotovili, da so bili policaji v 85 odst. primerov uboja zakonca vsaj enkrat klicani na pomoč pred usodnim dejanjem, v 50 odst. primerov pa kar petkrat ali več prej, ko se je zgodil uboj. V lanskim zadnjih šestih mesecih je bilo v New Yorku ubitih več zakoncev, kot pa je bilo žrtev političnih neredov v Severni Irski v treh in pol letih.

ENAJSTA ZAPOVED?

Zelo razširjena oblika zlorabljanja žena je tudi posilstvo v zakonu. Po zakonu ima mož neomejeno pravico do spolnega občevanja z ženo. Zato pogosto prihaja do spolnega nasilja, moške se vedejo do žena kot lastniki sužnjev. Pri tem se zgovarjajo celo na Biblijo, češ da ta jasno govori samo o pravicah moških. Po njihovi logiki je bilo za ženske vse zamujeno že tedaj, ko je Mojzes zapisal le deset božjih zapovedi, ne pa tudi enajste: „Ne posiljuj!“

Spolnih grobsti, ki dovoljkrat prerastejo v pravcato krvavo nasilje, je v ZDA ogromno, zato se zlasti ženski svet zavzema, da bi jih glede tega zaščitili tudi v zakonskih določilih. V državi Južna Dakota so ženske že uspele, za dokaz zoper možko nasilje v postelji pa jim je služila tudi knjiga „Zoper našo voljo“. S. Brownmillerjeve.

ZGOVORNE ŠTEVILKE

Pred dvema letoma je bilo od vseh žrtev nasilja, ki so jih prepegljali v bostonske bolnišnice, kar 70 odst. žensk, ki so jih doma napadli možje ali ljubimci. Leta 1974 je bostonska policija prejela iz družinskih krogov 11.081 pozivov na pomoč. V Atlanti 60 odst. nočnih klicov prihaja iz hiš; pomoč prosijo pretepane žene. V državi New York je prišlo pred sodišče skoraj 15.000 primerov nasilja nad ženami.

Številke kažejo, da so ženske najširša skupina žrtev v ZDA. Dasi je pretepanje žena dejanje, ki je najredkeje prijavljeno policiji, je teh prijav vseeno več kot za vse druge zločine skupaj, na primer za umore, posilstva, vlome, prevare. Nasilje v družinah je že tako vsakdanji pojav, da se policaji sploh ne čudijo več, kadar žena

AMERIKA! AMERIKA?

O položaju žena, ki so žrtve tega ali onega nasilja ameriških mož, se do nedavnega sploh ni govorilo. Leporečno prikazovanje ameriške družine ni dovoljevalo pogleda v oči resnice. Policijske statistike, sodni akti, zlasti pa zavzeta raziskovanja skupin žensk, ki si prizadevajo za enakost med spoloma, to je začelo smetati krinko predsojdom. Še posebno zato, ker nasilje v družinah ni pogost pojav le v revnih predmestjih, ampak tudi v bogataških četrtih. Vzroki za trde pesti, sprožanje pištol in podobno pa so različni, od zgrešene izbire zakonskega druga, pomanjkanja, nezaposlenosti, pijančevanja pa do naveličanosti vsega ob polnih trebuhih in zasebnih letalih.

Amerika! Amerika? Glede družinskega nasilja čisto gotovo ne samo Amerika!

Nasilje za zaprtimi vrati družinskih stanovanj gotovo ni samo ameriška „posebnost“!

Z A O Č E T O M

212

Trije izmed Indijancev, ki so ju spremljali, so ostali na dvorišču. V stavbo ju je odpeljal samo njihov vodja. Vodil ju je po temačnih stopnicah v nadstropje, kjer so se pred njimi odprla težka vrata, in znašla sta se v sobi, ki jo je osvetljevalo okno brez šip. Ob steni je sedel na sedežu, pregrnjenem s pisano preprogo, naguban starec v dolgem plašču in zlatim obročem okoli glave.

213

Vodja se mu je globoko priklonil, stopil tik k njemu in mu nekaj dolgo šepetajoče pripovedoval. Starec v dragocenem oblačilu, z zlatim obročem in rdečimi resicami, ki so mu visele od njega na zgubano čelo, je medtem ostro opazoval oba brata, dejal pa ni nič. Šele ko je oni nehali šepetati, je dvignil roko in jima pomignil, naj stopita bliže. Razumela sta in ubogala.

VAŠA ZGODBA

MRZLI VETER TEBE ŽENE!

Jesen! Nad polji se vlečejo megle! Samota! Vanjo se prikrade plaho, skoraj žalostno prhutanje ptice, ki je zamudila dolgo popotovanje na topli jug.

Verona in Lenka hodita po kolovozu med samotnimi njivami. Na eni je še ostalo nekaj repe. Ponjo sta namenjeni. Babica in vnukinja se držita za roke. Molče drobita korake po poti.

Molče, a njune misli imajo isto pot. Pot v Nemčijo. Kjer živi Lenkina mama, Veronina hči Maruška. Kjer živi tudi Lenkin oče. Ne živita več skupaj, ločujeta se. Med njima so samo še jeza, grobe besede, sovraštvo.

Babica se ozre na dekletce. Lepo je, le oči se ji ne leskečejo. V prvi razred hodi. Spor med materjo in očetom jo je močno prizadel. Vselej je zamišljena, govori malo. Za temo v njenih očeh se skrivajo vprašanja, na katera si ne zna odgovoriti.

Zakaj mama in oče nočeta živeti skupaj?
Zakaj se pripravata?
Zakaj je oče našel drugo teto? Ki ni lepa! Mama je lepša!
Zakaj ima mama rada drugega?
Zakaj ne prideta k meni? Skupaj bi bili! Lepo bi bilo!

Verona se je bala teh vprašanj, teh oči, ki so zadrževale solze. Ozre se na dekletce. In vidi, da v njenih očeh zamira še zadnji kanček svetlobe. Nekaj jo stisne, oblije jo vročica, tesno ji je. Iz nje se tiho iztrga pesem!

*Mrzel veter tebe žene,
drobna pričica, od nas,
ki z lipice zelene
si mi pela kratek čas.*

Lenka ji pritegne z drobnim glasom. Pojeta, pojeta, da bi odvalili kamen, ki teži obe. Pesem hiti za ptico, ki se izgublja v jesenski sivini, čedalje gostejši. Verona in Lenka pojeta, v pesem polagata, kar čuti srce.

*Vsako jutro, ptička moja,
rano si prepevala,
vsako noč je pesem tvoja
sladko me zazibala.*

Lenka utihne! Zazre se v babico s prošnjo:
„Pripoveduj mi o mami!“

Verona se zdrzne. Še krepkeje ji stisne roko. Pred oči ji pride Maruškina podoba. Sijoče oči! Črni lasje! Pojoč glas! Zvonek smeh! Lepa postava! Preteklost je tu, z njo je prišlo njeno razposajeno dekletce. Maruška! Spomini se pretakajo v besede. Govori o Maruški, o njenih prvih besedah, o željah, o...! Glas se ji prelomi, iz nje spet plane pesem!

*Kadarkoli si vzletela
v svoje malo gnezdece,
vsakokrat si mi zapela
miho pesem v srcece.*

Pesem pove vse! Verona utihne. Molk! Druži ju molk!

Lenka nenadoma:
„Veš, ob večerih me je mama zaklenila v sobo. Nato sem slišala glasove. Tako vesele. Pa smeh in kozarci so žvenkljali. Spet smeh. Mamin. Pokukala sem skozi ključavnico. Kaj sem videla! Mama in še nekdo. Ni bil njen stric.“

Dekletcu zmanjka besed. Tudi Verona molči. Ve, kako živi Maruška. Izgubila se je v svetu. Kaj naj reče Lenki, ki je tako rosno mlada nehoti pokukala na ono drugo, temno stran življenja. Svoje mame!

Ko da bi bil pelin v Veroninih ustih. Povpraša Lenko:
„Še znaš zadnjo kitico pesmi? Zapojava!“

Lenka pokima.
*Zdaj boš zapustila mene,
oj, kak' me srce boli.
Mrzli veter tebe žene,
pojdi, ker te veseli!*

Jesenska sivina lovi njuno petje! Vztrepečejo megle!

KATARINA

PROSTA DELOVNA MESTA

Razpisna komisija Trebanjskega gradbenega podjetja „TREGRAD“ Trebnje, razpisuje na podlagi 7. člena samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu naslednja prosta delovna mesta:

1. SEKRETARJA PODJETJA,
2. VODJE GRADBIŠČA,
3. SKLADIŠČNIKA,
4. VEČ VKV IN KV ZIDARJEV,
5. VEČ PK IN NK GRADBENIH DELAVCEV,

POGOJI:
Pod tč. 1) visoka ali višja izobrazba pravne smeri.
Pod tč. 2) gradbeni inženir ali gradbeni tehnik.
Pod tč. 3) poklicna šola trgovske smeri.
Pod tč. 4) VKV in KV zidar.
Pod tč. 5) PK in NK delavec.
Nastop dela takoj ali po dogovoru.
Osební dohodek po pravilniku o delitvi OD.
Razpis velja do zasedbe delovnih mest. Prošnje za sprejem z dokazili o izobrazbi pošljite na naslov: „TREGRAD“ Trebnje, Goliev trg št. 9.

TIHO, GLOBOKO

Sedmi in največji kontinent je morje, je nekdo zapisal. Znanstveniki trdijo, da se je življenje rodilo v morju, danes se vračamo vanj. Na svetu je stotisoče ljudi, ki se ukvarjajo s potapljanjem. Večina zaradi rekreacijskih in sportnih užitkov, drugi zaradi kosa vsakdanjega kruha. Poznamo celo potapljače—vojščake. Človekova želja pogledati pod vodno gladino, je stara toliko kot civilizacija. Legende so polne podvodnih nimf in pošasti, za Aleksandra Velikega piše, da je tri dni in noči opazoval podvodni svet iz steklenega potapljaškega zvona, Leonardo da Vinci je narisal prve plavuti, resnično revolucijo v podvodnem raziskovanju pa je prinesel izum potapljaškega skafandra, brez katerega si težjih podvodnih del še danes ne moremo zamisliti.

Svobode pod morjem pa skafander ni prinesel. Potapljač je vezan na cev, ki pod pritiskom dovaja zrak, trdni može okorno korakajo po morskem dnu. Danes sloviti raziskovalec morja J. Y. Cousteau in njegov prijatelj ing. E. Gagnane sta leta 1943 konstruirala prva resnično uporabna podvodna pljuča. Aqualungo. Človek pod morskó gladino je postal svoboden. Pa čeprav samo za pol ure.

V Novem mestu deluje Klub za podvodne aktivnosti, ki šteje več kot 120 članov. Lahko bi rekli, da je vsak stoti Novomeščan potapljač. Tudi „suhozemske podgane“ so vzljubile podvodni svet. Nekaj mora biti v tem potapljanju.

Pri športno-rekreacijskem raziskovanju „svete tišine“ ločimo dve vrsti zanesenjakov. Prvi prisegajo na „potapljanje na dah“, drugim pa je bolj pri srečju aqualunga. Kaj storiti, da postanete eden od njih? Prvi in edini pogoj (poleg ljubezni do podvodnega sveta) je zdravje. Srca, pljuč in razuma. Nekako velja, da mora bodoči potapljač brez težav preplavati 100 m nad vodo in 15 m pod vodo. Poleg tega mora svoje ugotoviti tudi zdravnik.

Z malo dobre volje in kančkom zagrizenosti je vse drugo preprosto. Vpišete se na tečaj, vztrajate in postanete potapljač. Zanimivi so tudi pripomočki za potapljanje. Pri tako imenovanem potapljanju na dah sta osnovni „orodji“ maska s „snorklom“ ter plavuti. Dodatna oprema je neprenska obleka, ki ščiti pred mrazom, ter po možnosti globinomer. Slednji pride prav samo zares izkušenim in zahtevnim potapljačem na dah. Kaj je pravzaprav potapljanje na dah? To

je najstarejša oblika potapljanja. V pljuča zajameš kar največ zraka ter se potopiš. „Pametna“ globina je, če pljuča vzdržijo, tam nekje do 20 metrov. So ljudje, ki lahko ostanejo pod vodo tudi 3 minute in več, vendar je minuta že kar lep povprečen rezultat. Če računamo — recimo, da ste podvodni lovec na ribe — da je treba ribo zagledati, se ji približati, nameriti in izstreliti puščico. Eno je minuta pod vodo v domači kadi, nekaj čisto drugega pa na globini „ubogih“ petih metrov.

Za tiste, ki se lahko potopijo na dah do 20 metrov, velja, da bodo s posebnim treningom brez večjih težav dosegli globino do 60 metrov. Z aqualungo. To je čudovita iznajdba. V jeklenih valjih je na do 200 atmosfer stisnjen zrak, ki ga avtomatski regulator po cevi dovaja v pljuča. Med amaterji so v navadi aqualunge tako imenovanega odprtega kroga. Izdihani, porabljeni zrak v obliki mehurčkov odhiti na površje. Povprečna jeklenka vsebuje okoli 2000 litrov zraka. To ustreza desetlitrski posodi, v kateri je zrak stisnjen na 200 atmosfer.

Velja, da porabi človek v eni minuti povprečno okoli 20 litrov zraka. Na zemlji. Pod vodo je stvar drugačna. Fizični zakoni terjajo na globini 5 metrov že 30 litrov zraka na minuto, na 20 metrih 60 litrov, na 40 metrih pa porabi potapljač že 100 litrov zraka v minuti. Na globini nič metrov bi torej naša jeklenka z zrakom trajala 100 minut, na globini 40 metrov pa samo 20.

Dobro izurjen potapljač se pomanjkanja zraka ne boji. Vsako zahtevnejše potapljanje je namreč načrtovano, poleg tega pa imajo jeklenke tudi rezervno količino zraka. Preklop na rezervno je zanesljiv znak, da bo treba „ven“. Brez panike.

Potapljanje spremljajo različne težave. Začetniku se zdi ena največjih izzivov pritiska. Ko se potopiš, te v ušesih zaboli. Zaradi vodnega pritiska. Značilne so tudi bolečine v sinusih. Pritisk je treba izenačiti, kar storimo s čiščenjem evstahijeve cevi. V resnici je ta postopek manj učen, kot zveni. V pol ure vam vse pojasni in pokaže vsak učitelj potapljanja. Treba se je samo čvrsto prijeti za nos in pihniti.

V čudovitem svetu tišine bi bilo vse preveč lepo in preprosto, če ne bi bilo ujme, ki se imenuje dušikova bolezen. Zrak, ki ga vdihavamo iz jeklenke, vsebuje tudi dušik. Če se dalj časa združujemo v večji globini, se ta dušik zaradi velikega pritiska enakomerno „raztopi“ v krvi. Če se tedaj naglo dvignemo na površje ali manjšo globino, se dušik po večnem fizičnem zakonu v krvi zaradi zmanjšanja pritiska vplini. Nastanejo mehurčki, ki začepijo žilice. Posledica je lahko tudi smrt.

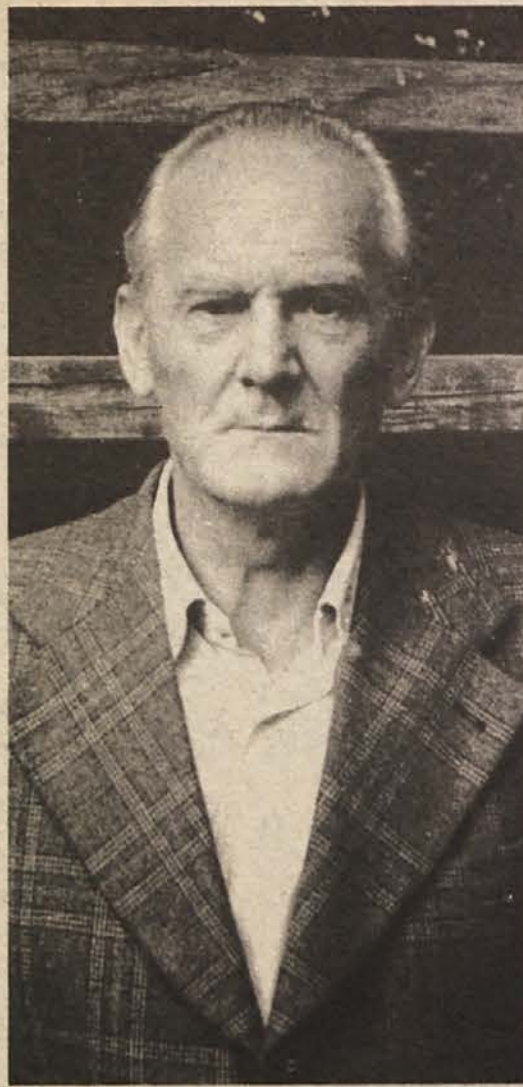
Prav zaradi tega so pri zahtevnejših posegih pod vodno gladino življenjskega pomena tako imenovane dekompresijske tablice, ki določajo, koliko časa se mora potapljač muditi na vmesni globini. Da bi kri postopoma očistil nevarnega dušika. Pri zahtevnejših potapljanjih lahko nastopi „pijanost velikih globin“, ki jo prav tako povzroča dušik. Gre za euforično veselo obnašanje, ki preide v otopelost, ta pa lahko prinese smrt.

Stara modrost je, da se v vodi lahko utopiš. In vendar dobiva podvodni šport vse več privržencev. Statistiki so celo izračunali, da je bolj varno biti pod vodo, kot pa se voziti z vlakom ali avtomobilom. Namenoma smo zabeležili, kaj vse najhujšega lahko srečamo pod vodo. Pa niti ne vsega. Tu je še tisoč malenkosti, ki so lahko usodne. V filmih prikazovani morski psi — lju-dožerci so ob vseh drugih, resničnih nevarnostih pravi „blažev žegen“.

Nevarnosti pa ni, če je človek pazljiv in sa mokritičen. Športni potapljač je psihično in fizično stabilna osebnost, ki ve, kaj zmore. Naj vas ne bo sram potopiti se s preprosto masko samo 5 metrov. Če drugega ne, boste vsaj nekaj sekund gledali za povprečnega smrtnika nedosegljivi sedmi kontinent. Voda vas bo za nekaj trenutkov osvobodila teže. Med mavrico barv bodo plavale ribice, ki so na suhem samo kos mesa; v večno neprijetnem morskem ježku boste spoznali prijatelja, morská zvezda ne bo samo posušeno razkričan turističan spominček. Bo živo bitje v svojem elementu. Z več sposobnostmi in željami pa lahko sežete tudi dlje. Tihó in globoko.

DOBER DAN, DOLENJCI

FRANČEK SAJE

Srečanje z neznanim znancem, ki mu je pozdrav: „O, Franček, kaj pa sedaj pišeš?“ bolj vsakdanji kot „Dober dan“, me je gnalo prav tja na Ilovo goro, od koder je moč s pogledom zajeti pretežni del slovenske zemlje in v pičlih dveh minutah obuditi njeno preteklost — Čušperk, graščina razbita v puntih, cerkva Tabor in ropanje Turčije, Kopanj, kjer se je naučil Prešeren od strica pisati, spomini iz NOB in še dobro vidni grobovi brez števila. Tu, prav v hiši, ki ji domačini rečejo danes kar Sajatova, je Kozična, prepojen z grozečimi jeki hudega boja, napisal svojo simfonijo. Že pred desetimi leti pa se je vdal šumenju listavcev, začaranemu pogledu in miru Ilove gore, ki ga zmotijo le ptičji kriki,

glasen govor sosedov in renčoč pozdrav Rexa, zgodovinar in publicist Franček Saje. Skozi okno prijetne domačije, ki ji „vikendaš“ ni okrnil videza, uzrem prijeten prostor, izpolnjen z ustvarjalnim neredom, številnimi knjigami, svežnji potiskane papirja, rokopisi in kopijami, sredi mize beležke, zapiske in pisalo. „Samo ura sprehoda z Rexom odtehta tudi po petnajst ur sedenja ob delu,“ pojasnjuje „papirnati molj“, ki ob knjigah in pisanju nemalokrat tudi toliko preždi. Njegov delovni dan se prične ob mraku in traja do druge, tretje naslednjega dne. „Takrat je misel biserno čista in si lahko privoščim počitek,“ pravi sedaj že zna-

nec, medtem ko me povabi v dnevni prostor, pravcati mini-kozolec, delo veččega tesarskega mojstra.

Že zelo zgodaj, nekako s štirinajstimi leti, v tretjem razredu gimnazije (po starem, seveda), sem že vedel, da bom nekoč pisal. Začel sem spremljati klerikalizem, to slovensko posebnost, na vse pretege sem se hotel čimprej naučiti francoski in sem zatorej hodil k Micki Kovačevi, s katero sva samo „parlala“. Spremljal sem svetovno zgodovino, vedel imena vseh ambasadorjev in si jih skrbno beležil v zvezčič. Moja vizija je bila novinarska diplomatska fakulteta v Parizu.“ Komaj devetnajstleten je postal Franček član partije.

Potem govoriva o vsem mogočem. Imena, letnice, odlomki, verzi. — Neverjeten spomin ima ta mojster, pomislím. Kot da bi bral iz dnevnika. Misli se povrnejo na predvojni čas. Za hip pomisli, potem pa v smehu pove: „Fantje smo organizirali literarne večere. Enega se dobro spominjam. Bogdan Osolnik je bral zapiske iz svojega dnevnika, jaz pa fragmente iz neke novele. Spomladi leta 1939 sem napisal sonet.“ Sogovornikov pogled se upre v nebo, na katerem se parajo oblaki in mi ga pove. „V sonetu je osnovna misel, da je strah pred vojno hujši od nje same. Vse me je zanimalo, vse sem premeleval, samo šolske snovi ne. No, vsaj vedel sem, kaj hočem. Polovica gimnazijcev tega pred maturo ni vedela,“ pravi.

„Znanci so me imeli za malo čudaškega. Pisalo se je leto 1940. Z Nikom Šilihom sva proti večeru na ciklostil razmnoževala neke letake. Še z rokami od črnila in svežnjem letakov v žepu sem tekkel na „sestaneke“ h kanoniku Keku. Bil sem kar malo razočaran. Udrihal je čez liberalce, komunistov pa še omenil ni. Še vedno ni hotel verjeti, da je polovica Novega mesta levičarska.“

Med sprehodom po Ilovi gori se Frančku Sajetu utrnejo vojni spomini. Pravi, da ni v nobeni enoti dolgo držal. Vseskozi je zavestno zasledoval belogardizem, si beležil, skrbno spravljaj partizansko literaturo in opravljal različne zadolžitve — od vodje propagande, sekretarja SKOJ v Kočevskem odredu do člana uredništva Naše vojske, uredil pa je tudi pesmarico Zapojmo.

„Februarja 1945 sem bil poslan v Biograd, kjer sem spremljal potek zavezniške pomoči Sloveniji. Prav kmalu sem postal komisar bataljona ubežnikov, ki so jih zavezniki vračali domov in doživel neenkrat nagovor s „tov. banditom“. Moja naloga je bila, da jih vrnem domovini z dušo in telesom. V Biogradu mi je Bogdan Osolnik povedal, da se moram po osvoboditvi,

ki je bila že čisto blizu, javiti v Ljubljani, v prostorih „Slovenca“, da prevzamem uredništvo Ljudske pravice. 1. maj sem še praznoval na morju, potem pa sem odplul do Reke, ki je bila polna razbitin in mrtvih konj, v zraku pa je še bilo čutiti vonj po žveplu — od tu pa v Trst na prvi (samovoljen) dopust v življenju. Po nekaj dnevih so nas kamioni že peljali po jamasti asfaltni cesti v Ljubljano in komaj sem dočakal makadam.“

Med prvimi akcijami na novem službenem mestu je bila ohranitev arhiva in knjižnice uredništva „Slovenca“, ki bi sicer končal v Vevčah. Tako je novi urednik ohranil pri življenju mnoge pomembne podatke. Redki primerki knjig in cenzurirani primerki „Slovenca“ so mu pomagali odkriti mnoge skrivnosti takratnega časa in življenja. Venomer je stikal po antikvariatih in kupoval poceni klerikalno in politično literaturo. Prav zanimivo je, da v poklicu, kjer si slavo zapravi mnogo hitreje, kot si jo pridobiš, ni napisal nobene reportaže. Pisal je članke in neštete uvodnike o volilnih imenikih. Konec maja 1945 je napisal obširen članek o obisku pri Tomšičevi materi, mesec kasneje pa že pravilo malo razpravo o Bazovici, simbolu trpljenja in borbe primorskega ljudstva. Svoje ime je skrivljal za začetnicami SF. Postal je nekak specialist za procese, ki jih tedaj ni manjkalo, in novinarska radovednost in službena dolžnost sta ga pripeljali prav na proces proti Draži Mihajloviču. Te črpne beležke hrani še danes.

„Mnogokrat sem se vračal z vlakom v Novo mesto, k materi. Od Ljubljane do bršljinske postaje sem tudi po desetkrat odprl vrata kupa-jev, prisluškoval pogovorom in tako našel vire in marsikateri dragocen podatek.“

Ker so v tistih časih, po tem današnji dan nič drugačen od včerajšnjega, ljudje brali kriminalke, sem resno razmišljal, da poizkusim s partizanskimi spomini v tej obliki. Potem je prišlo od neke direktiva, da bi bilo dobro nekaj napisati o kleru in beli gardi. Začel sem se „potopljati“ v izdajstvo duhovščine in rezultat je bil „Belogardizem“. Med pisanjem sem dobil tudi novo zaposlitev v zgodovinskem arhivu CK KPS.“

Z mislijo, ki ga je preganjala že kot dečka, ukvarja tudi v pokoju. Nove ugotovitve, čeprav jih je venomer manj, mu pomenijo neznanstvo zadovoljstvo. V triumfu spoznanja skače in vpije. Neznank za Frančka skoraj ni več. Čez celotno leto dni ob na knjižnih policah široko naša domovini naprodaj novo delo, ki bo razsvetlilo vse neznanke klerikalizma in belogardizma na Slovenskem.

IGOR VIZJAK

VOJAŠKI KOTIČEK ZASTAVE

Vojna je imela že bogato zgodovino, ko je prvič na čelu vojaške enote zaplapolala zastava. Vojščaki so želeli imeti simbol, ki naj bi

dokazoval njihovo pripadnost, pa tudi čast in bojno pripravljenost. Nekdaj je zastava označevala tudi mesto poveljnika enote: zato lahko na vseh starih slikah nad komandantovim šotorom vidimo tudi zastavo. Kmalu zatem zastava ni več plapolala sama; na njej so bila pripeta tudi priznanja in odlikovanja, ki jih je enota dobila za svoje zasluge v bitkah. Zastava ni smela nikoli pasti na zemljo. Če je bil zastavonoša ranjen ali ubit, je zastavo takoj prevzel drug vojščak. Za največjo sramoto enote pa se je štel — to velja še danes, če je enota izgubila zastavo v boju.

Tudi partizanske enote v narodnoosvobodilnem boju so imele svoje zastave, največkrat so bile rdeče barve. Na posvetu v Stolichah 26. novembra 1941 je bilo sprejeto načelo, naj nosijo v partizanskih enotah nacionalne zastave z rdečo petokrako zvezdo. S statutom proletarskih brigad je bilo določeno, naj ima vsaka proletarska narodnoosvobodilna udarna brigada zastavo rdeče barve, s srpom in kladivom v zgornjem desnem kotu ter s petokrako zvezdo v sredini. Tudi bataljoni partizanskih brigad so dobili svoje zastave. Bojne zastave so predajali partizanskim enotam njihov vrhovni poveljnik ali drugi člani njegovega štaba.

In tako so zastave partizanskih enot Jugoslavije plapolale na čelu pehotnih kolon, na mitingih in drugih prireditvah. Nosili so jih najpogumnejši borci. Danes je večina zastav naših partizanskih enot shranjena v vojaškem muzeju na Kalemegdanu. Pod zastavami leže razbite čelade, puške, mitraljezi in drugo orožje okupatorskih enot. Simbolika od včeraj, ki pa velja tudi za danes in jutri.

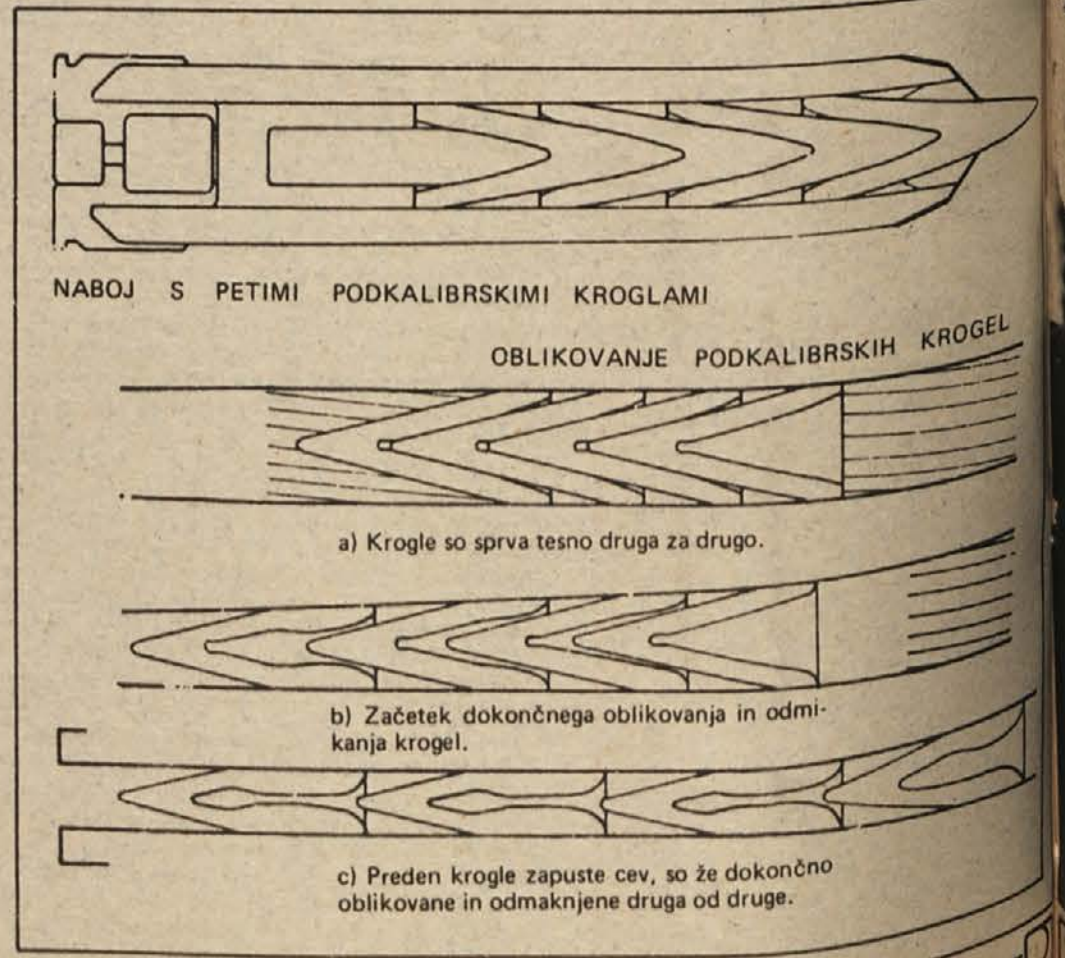

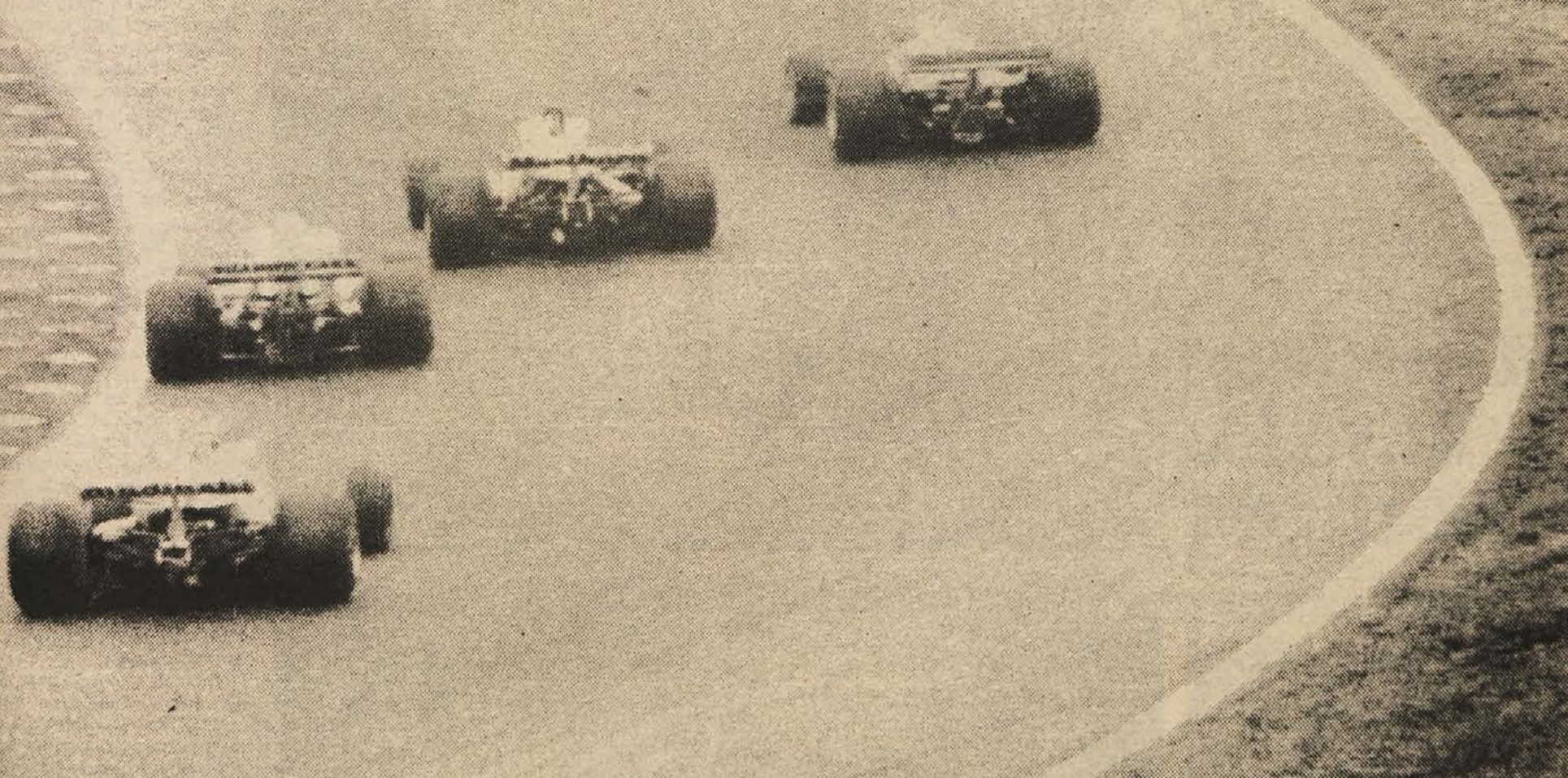
NABOJ SPETIMI KROGLAMI

Naboj, ki vsebuje po več krogel, je sorazmerno nova vrsta streliva za ognjeno orožje. Krogle so podkalibrske glede na to, da se dokončno oblikujejo šele na poti skozi cev, ki se proti koncu zožuje. Z uporabo tega streliva je omogočeno, da je ročno polavtomatsko ali avtomatsko orožje učinkovitejše od klasičnih prednikov enakega kalibra. Verjetnost, da bo krogla zadela cilj je večja. Strelivo te vrste ima navadno od 3 do 5 krogel, so pa tudi naboji z 8 krogli „v enem kosu“.

Dognano je, da je tako strelivo učinkovito proti ciljem, ki niso preveč oddaljeni — nekako do 350 metrov. Strokovnjaki trdijo, da to strelivo vsem zadostuje, kajti vojščak da v bojnih okoliščinah le težka opazi cilj, ki bi bil bolj daleč.

Krogla te vrste ima pravzaprav dva kalibra. Ko naboj potisnemo v cev, je njen kaliber 12,5 mm, ko pa ob izstrelitvi zapusti orožje, je kaliber mnogo manjši — le 7,62 mm. Cev te vrste sebnepuške ali avtomata je spredaj gladka in se zožuje, zadaj pa ima žlebove. V prvem delu cevi se začno krogle vrteti okoli svoje podolžne osi in v zadnjem delu, kjer je cev ožja, pa se stisnejo in oblikujejo. Tu se krogle tudi ločijo druga od druge. Žlebovi jim končno dajo tudi vrtenje. Vsekakor je gostota streljanja s temi krogli precej večja kot pri klasičnem orožju, resne pa manjkljivosti pa sta razpršitev krogel in hitra obraba cevi. Napaki bodo menda v kratkem času su odpravili, sicer ameriška vojna mornarica (med drugimi) ne bi postavila zahteve, da se začne izdelovati krogle z več naboji tudi mitraljeze kalibra 12,7 mm.

ZA DENAR GLAVA V TORBI

Zatjeval je, da kaže dirkati predvsem z glavo, to pa je svetoval tudi stotisočim obiskovalcem dirke z lastnimi prevoznimi sredstvi. Takšen poziv je veljalo vzeti zares; kljub silnim kolonom ta dan, in tudi zvečer nismo videli ene same prometne nesreče. Zato pa bolj ali manj slikovitih prevračanj in prerivanj ni manjkalo na od dežja oprani stezi. „Original oberkreinerski“ Avseniki so „držali“ tisoče Avstrijcev, Italijanov in Nemcev (nas je bilo manj kot pred dvema letoma – le nekaj deset; mejni prehod v Dravograd je bil ta dan najbolj zapuščeni kraj!) v ritmu boja za življenjski prostor na ne ravno poceni stojiščih. Večina stoječih oboževalcev najhitrejših pločevine je namreč prispela na cilj svojega potovanja že pred osmo

uro, da bi videla uradni trening, čeprav le-ta ni pomenil boja za startna mesta.

Lauda je zjutraj pregledal stezo, ki pa ni bila godna niti za dirko „super V“, kjer smo imeli tudi Jugoslovani na spisku kar troje imen. Italijanska alfa se je nato odločila spihati mokroto s steze s svojimi alfasudi. Precej jih je zletelo s proge, pa tudi trening pravih formul ni izcedil s asfalta vse vlage, zato so še trije dirkalniki z Laudo na čelu startali z gumami za dež. Odločitev ni bila za lase privlečena, saj je že v prvih rundah vrglo s proge čez travnik slovitoga Regazzonija. Imel je še nekaj posnemalcev, med njimi tudi mojstra za vožnje v dežju, Italijana Brambilo.

Anglež Hunt, lanskoletni svetovni prvak, ki za časnikarje rad izjavlja, da bo zajcu že posvetil (s tem misli na Laudo), je bil dolgo časa zares hiter in je dve tretjini dirke celo vodil, nakar je tudi njega vrglo s proge. Seveda se za tako vrtoglavoost ne dobivajo točke za naslov svetovnega prvaka. Znani redkobesednež in najhujši tekmeč preručnjivega Avstrijca Laude, Južnoafričan Schekter, je končal na podoben način. Denar avstrijskih tovarnarjev pohištva je tako presenetljivo pripadel outsiderju Jonesu. Lauda pa je bil drugi. Sicer pa so take zmage že v tradiciji dirk. Domačini največkrat ostanejo brez lovorike. Tako Francozi že 28 let čakajo na zmago svojega rojaka na domačem terenu.

Lauda si takšnega cilja ni zastavljal. Že v dunajskem dnevniku Kurierju, ki je kljub embargu pred dirko vnaprej objavil z Laudovo roko izrisan program pretikanj prestav in zaviranj na stezi, je avstrijski idol zase napovedoval drugo mesto. Javno se je požvižgal na konkurenco lanskoletnega svetovnega prvaka, češ da mu ni nevaren, tudi če

zmaga, enako velja za Watsona in Stucka, njegovega klubskega tovariša Reutemana pa bi tako in tako „zavrli“ v samem moštvu. Resda je začetek dirke postavljaj takšne obete na laž, toda tudi pri lotusih lahko odpove motor. To se je primerilo Andrettiju, kasneje pa celo nevarnemu Schekterju. Avstrijec, ki se je kaj malo zmenil za želje številnih navijačev, torej ni vozil na zmago, marveč za točke. Izkazalo se je, da se ni zmotil. Pet dirk pred koncem prvenstva je tako nabral že 54 točk, njegov najbližji zasledovalec Schekter pa jih ima 34. S to številko pa se je tudi Ferrari postavil na sam vrh avtomobilskih firm.

Ob Ferrarijevi ekipi so si zadovoljni meli roke tudi organizatorji. Drži namreč, da se bo firma Oestereichringa izkopal iz lanskoletnih izgub (z izkupičkom dirke), ko je mnogo obiskovalcev ostalo raje doma v copatah. Da pa bo vse „naj“, zapišimo še, da so se izkazali tudi policaji. Kdor je silil čez prvo mrežo (mrež je bilo več), jo je kaj lahko skupil od najbližjega policijskega volčjaka, tiste pa, ki jih je preveč raznel alkohol, ali so kazali negotov korak, je čakalo vabilo za „marico“. Tudi „pozdrav“ naslednje jutro v neznanem (ali pa tudi ne) prostoru ni bil nič kaj spodbuden, saj račun za opravljeno „storitev“ ni bil majhen.

Jugoslovani in Slovenci bomo verjetno še vnaprej takšne dirke spremljali predvsem doma. Na varnem. Številna dirkališča, ki prav gotovo ne gredo v korak s stroji in živci, ponavadi terjajo svoj davek. Letošnji Zeltweg je na srečo ostal brez njega, čeprav jih je od 26 formul prispelo na cilj le 16. Zgolj sreča, kajti danes pomeni dirkanje nositi glavo v torbi. Ta pa misli samo na denar.

ALFRED ŽELEZNIK

TRIKRAT UŠEL SMRTI

Zagotovo v dolini Krke ni domačije, ki bi jo zaobšla vojna vihra. Tako ni čudno, da se ni ognila Jakšetove hiše v Dolenji Straži pri Novem mestu. Tam sta do tistih po dimu in krvi dišečih letih mirno živela stara Jakšeta s svojimi tremi sinovi in hčerko. Dolgo časa so si bili dnevi podobni kot jajce jajcu. Zjutraj so prehiteli sonce, opravili okoli hiše, se pogovorili z živino, in se nato razkropili. Gozdni delavec Lojze, ki je že nekaj let pred svetovnim spopadom prebiral prepovedane črke in razumel marsikaj, kar je bilo očetu prikritega, se je z bratom odpravil v gozd.

V varnem nederju igličastih vej in listov sta težko orodje zamenjala z mislimi in kar čutila sta, kako se je iz ene misli porajala druga, izlegla tretja, kako se jima je razgaljal svet v gozdni tihoti. Nič dobrega si nista obetala od nejasne prihodnosti, in reklo starejših, naj boga zahvalijo, da je vsaj tako, kot je, se jima je zdelo last bojazljivcev. In zlasti mladi Jakše po takih pogovorih ni mogel z molkom grešiti tam, kjer je bila potrebna odločna in poštena beseda. In podoba je bila, da ga bo, potem, ko je zaropotalo tudi v njihovi vasi, kmalu pobrala noč. Vendar je, kot radi rečemo, usoda hotela drugače.

„Bilo je 1. julija 1941,“ se je v spomine potopil danes 64-letni še vedno aktiven gasilec Lojze, „ko smo v vasi ustanovili OF. Mene so izvolili za sekretarja, zakaj že pred vojno sem bil v društvu prijateljev Sovjetske zveze. Nalogo sem dobro opravljal in se obenem nehote pripravil za terensko delo, dasiravno sem želel čimprej natakiniti titovko.“

Vojaško kariero je Lojzetu neusmiljeno presekalo težko delo. Z bratom sta bila pri delu za hipec nepazljiva in vrh drevesa je Lojzetu padel na desno ramo in jo hudo poškodoval. Še danes ima desno roko mrtvo. Sicer so ga odpeljali v Novo mesto in Ljubljano, vendar pomoči ni bilo. Je pa sovražnik izvedel, da je bolnik „rdeč“ in če ne bi bilo Leopolda Kreseta, bi najbrž ostal za bodečo žico. Po pobegu se je začelo zanj težko življenje, življenje terenca, preganjane živali. Eno-rokca, gospodarskega referenta za levo stran Krke, so okupatorji dobro poznali. In čeprav je bilo leto 1941 za Jakšeta zelo usodno, je imel kasneje pri domoljubnem delu veliko sreče.

„Na našem terenu smo delali z „našimi“ ljudmi, pa je bilo navzlic temu hudo. Moj teren je bil velik. Od Žužemberka pa vse tja do Martinka, Dobrave, Čučje mlake in Bučke. S hrano, obleko, sanitetskimi materialom, orožjem itd. smo morali preskrbeti vse enote 7. korpusa, ki so bile na našem območju. Skrbeli smo tudi za propagando. Ljudje smo se čudili, kako smo prišli mimo straž, postavili zidni časopis, raztresli letake in neopazno, kot smo prišli, tudi odšli. Dvakrat pa sem bil v hudi kaši...“

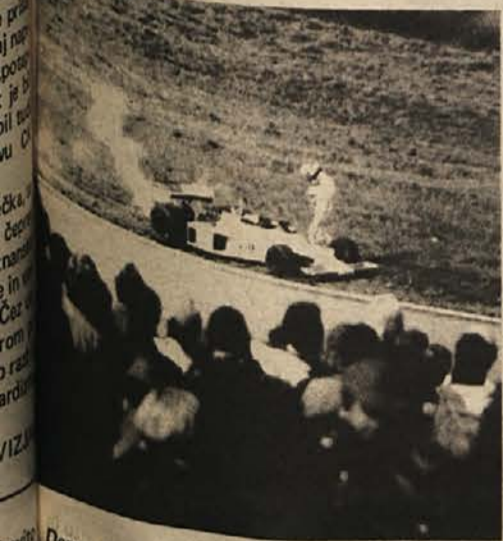
Jakše meni, da je bilo zelo hudo 18. marca 1944. V Poljanah pri Mirni peči so imeli nekakšen kongres aktivistov z Dolenjskega. Ravno h kosilu so bili namenjeni, ko so zagledali belogardiste. Hitro so krenili k sv. Ani. Tudi tam so bili. Nato so se razbežali, Lojze je krenil domov. Komaj se je preoblekel, ga je opozorila Marija Kovačičeva, ki je bila pri njih dekla, v resnici pa aktivistka, da so mu za petami. Ponovno je bežal, zasledovalci pa za njim. Ko so videli, da jim bo ušel,

so pripravili mitraljez. Dolgo odmerjenim smrtonosnim krogom izdajalec je ušel s skokom v sneg. Belogardisti so bili prepričani, da ga imajo. Stekel je k hiši, kjer so bili doma „beli“, splezal na skedenj in ni mu preostalo drugega kot pištola. Slišal je zasledovalce, ki pa na srečo niso pomislili, da si bo zavetje poiskal pri taki hiši. Kmalu zatem so zapele partizanske krogle. Kasneje, ko je bil v varni družini, je zvedel, da so beli ubili devet terencev, med njimi odlično terenko Heleno Sedajevu. Po tistem je zapustil levo stran Krke in domači ga niso videli do konca vojne.

„Še bliže smrti sem bil 2. februarja 1945. Ponoči smo odšli po hrano v Polje. Nabirali smo krompir, ko so nas zalotili belogardisti. Brata Smrekar iz Prapreč sta na strele odgovorila, mi pa smo se začeli umikati. Kmalu je zadelo Toneta Valenčiča, nato nekoga Sadarja, ki je bil doma pri Stični. Naša branilca so potolkli Nemci. Priplazili so se jima za hrbet in ju dotolkli s puškinih kopiti. Ostali smo še štirje. Rešitev je bila Krka. Zabredli smo in ko je kazalo, da smo rešeni, so nasprotniki spustili nekaj raket. Po prvi so zadeli fanta, čigar priimka se ne spomnim. Najbrž je utonil, zakaj o njem ni bilo kasneje nobene sledi. Nato je bil ranjen še poročnik Ivan Drašler, doma iz Velike vasi pri Krškem, domačin Franc Počrvina je imel več sreče, mene pa so zadeli drobci mine. Dobil sem jih nad levo obrvijo, v čeljust in nos. Košček železa imam še danes v nosu.“

Ob koncu pogovora je Jakše želel, da bi kakšno zapisal še o njegovi gasilski poti. Prihodnje leto bo slavil „zlato“ poroko, saj je gasilec že 49 let. Pomagal je ustanoviti društvo v Prečni, 1949 je bil pobudnik za ustanovitev društva v svoji vasi, je soustanovni član republiške gasilske zveze itd. „Doma sem bil predsednik društva,“ je nekoliko žalostno dejal stari borec. „Do 1968. Nato so mladi sklenili, da mi funkcijo vzamejo. No, čez dve leti so napako malce popravili in postal sem častni predsednik...“

JANEZ PEZELJ

Denar pač ni vse. Tudi na slovitih avtomobilskih dirkah, kot je to pridrila zadnja dirka za veliko nagrado Avstrije nam najbližjem dirkališču v Zeltwegu. Sloviti avstrijski „volk“, Walter Wolf, ki meni, da je povsem na asfalt najhitrejši dirkalnik, je bil skoraj vedno prvak grand prix Avstrije. Ker pa je navsezadnje tudi dirko raje poimenovali po svoji veliki pohištveni firmi, čeprav za manj denarja.

ob prvem koraku v modrost

Pošteno moramo priznati, da smo v uredništvu računali, da se bo naša današnja akcija končala z žveplom in strelami zoper tiste, ki so zadolženi za izdajo šolskih učbenikov. Še do lanskega leta je bilo namreč v navadi, da so prodajalke in prodajalci v knjigarnah starem uka željnih otrok nemočno odgovarjali, da bo izšla v kratkem, da so jo naročili itd. Iz peta potegnjena poklicna vpljdnost pa ni mogla izbrisati splošnega mnenja, da se s temi učbeniki nekje po nepotrebnem zatika.

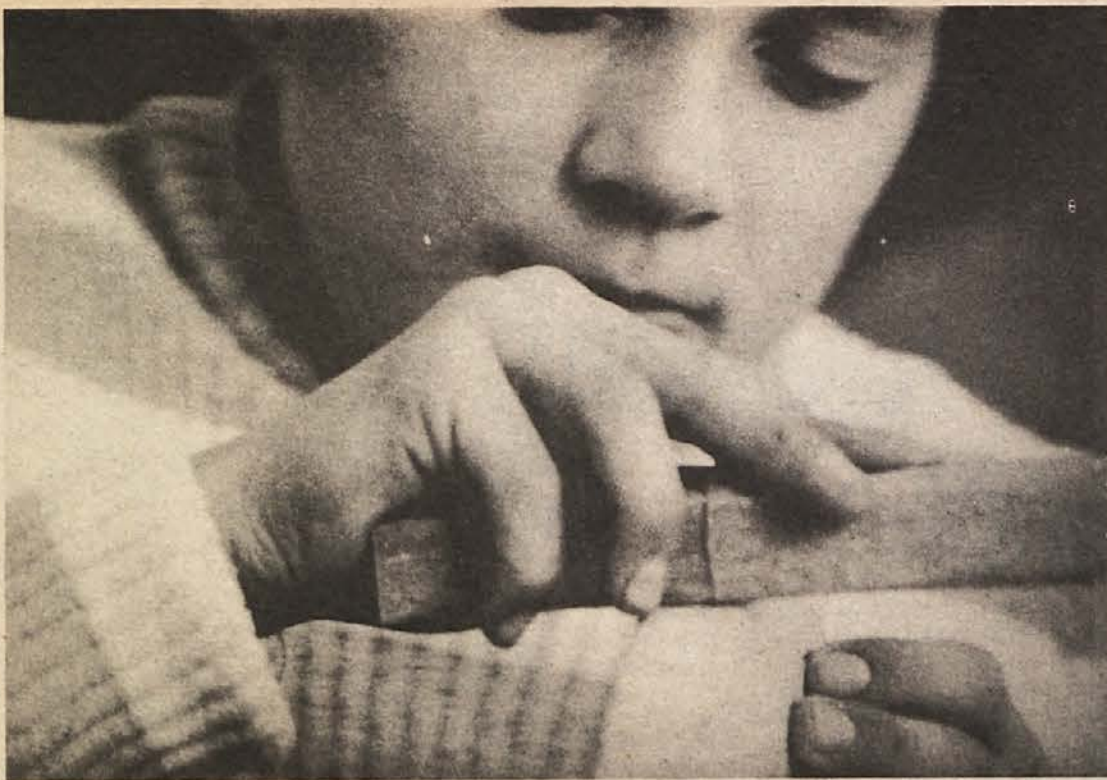
Letos ni tako. Videti je, da so tako imenovani „objektivni in subjektivni vzroki“ (kaj vse znamo skriti pod to formulacijo!) čez noč odpravljene. Posledica tega prijetnega dejstva je, da so slovenske in dolenske knjigarne dobro založene z učbeniki in ostalimi šolskimi potrebščinami. Da bi bila stvar lažja, smo se odločili, da bomo preverili založenost šolskega tržišča od prvega do osmega razreda osnovne šole.

Dolenjski list berejo v devetih občinah. Klicali smo v Brežice, Črnomelj, Krško, Kočevje, Metliko, Ribnico, Sevnico, Trebnje; oglasili smo se v novomeški poslovalnici Mladinske knjige. Odgovor je bil povsod enak: „Z učbeniki in drugimi šolskimi pripomočki za osnovno šolo smo letos nenavadno dobro založeni, čakamo le še na štiri ali pet učbenikov, ki so v tisku.“

Da nekajletno tarnanje staršev in šolnikov le ni bilo bob ob steno, priča tudi trgovska dobra volja, ki se izpričuje v natančno in lično natisnjenih seznamih šolskih knjig, ki jih „pokavci“ potrebujejo za ta ali oni razred. Za nakup čez 400 dinarjev tudi darilo!

Trgovina je ena najstarejših „obrtni“ na svetu, v njej njenih čistilcev je lahko razumeti. Kaj pa pravijo tam zgoraj, tam, kjer so za izdajanje šolskih učbenikov neposredno odgovorni?

Na republiškem komiteju za vzgojo in izobraževanje je sicer čas dopustov (to ni očitak), vendar se je svetovalec predsednice Ernest Sajovic rade volje strinjal z mnenjem, da je letos s šolski

mi učbeniki „vse drugače“. Ljubeznivo nas je napotil na Zavod za šolstvo SRS, kjer je za te pereče stvari neposredno zadolžena Majda Zavašnik, vodja založniške dejavnosti.

„Izdajanje šolskih učbenikov je samo navidez preprosta stvar,“ je povedala Zavašnikova. „Največ težav imamo s pisci. Večinoma gre za strokovnjake (tako je tudi prav), vendar so ti preza-posleni. Poleg redne službe morajo (so naprošeni), naj honorarno pišejo tudi šolske učbenike. Prenekateri bi se rade volje odrekli avtorskemu honorarju, samo da ne bi bilo treba ponoči sesti za pisalno mizo. Rešitev iz te zagate bi bili poklicni pisci učbenikov. Vendar samo teoretična. Kdo se bo zaradi pisanja učbenikov odrekli znanstveni karieri? Vsekakor pa smo od lani na boljši poti. Na srečo ima naša družba tudi instrument,

ki se imenuje moralna obveznost. Od vsakogar, ki je za nekaj sposoben, pričakuje in terja, da bo svoje znanje dal naprej. Znanje se mora pretakati iz roda v rod. To smo lani in letos nekako uredili.“

Zavašnikova je pripovedovala tudi o čisto tehničnih težavah. O tem, kako hitro je ta ali ona tiskarna sposobna spodobno natisniti knjigo, za koliko in zakaj so prepozno oddani rokopisi. Če drugega ne, je Zavod za šolstvo SRS pri tiskarjih dosegel vsaj to, da bodo imele v bodoče šolske knjige prednost tiskanja. Novinarji se na tiskarstvo dokaj dobro spoznamo, zato lahko verjame-te, da je prednost tiskanja velik dosežek.

Zgornji del tega pisanja je, če povemo po pravi, ena sama hvalnica. Navdušeno vzklikamo učbenikom, ki so enkrat (vsaj za osnovno šolo) le

izšli ob pravem času. Prav tako tudi razumejajo-čim strokovnjakom, ki so kljub obilici dela spoznali, da se mladi rod ne bo mogel izobraziti samo s črno šolsko tablo in kredo. Kakšen udarec z dlanmi velja tudi tistim, ki so plačani za to, da učbeniki sploh izidejo.

Vprašanje pa je, če je vse to hvaljenje in ploskanje umestno. Naj povemo s primerom. Če je nekje nekaj precej narobe in potem čez čas za kanček bolje, smo veseli. Zakon pa določa, da bi moral biti vedno vse prav. Zdi se, da je tisto veselje samo opravičilo izmotavanju iz težav, katerega mati in oče sta brezbriznost in občasno delo.

Zdaj vse kaže, da si tako imenovana razvita slovenska družba ne bo mogla več privoščiti vsakoletne zamude pri izdaji učbenikov. Če bo res tako, to ne bo dosežek za vnaprej. Storili bomo samo nekaj, kar bi moralo biti opravljeno že predvčerajšnjim.

Na poti do te resnice, ki najbrž ni popolna, smo zvedeli še nekaj drobnarij. Prvošolčkovi starši morajo odšteti za prvo modrost svojega nabo budneža natanko 659,74 dinarja. Matematika 1 in všteta, ker so jo pravkar natisnili in še nima cene. Seveda ne gre samo za knjige, v račun smo šteli obvezne svinčnike, zvezke, druge (ne)malenkost in seveda šolsko torbo.

V naslednjih razredih smo se glede praznizpov staršev sporazumeli, da bomo upoštevali samo obvezne učbenike. Drugi razred „vzame“ 170 din, tretji blizu 210, četrti 330, peti 400, šesti 450, sedmi 610, osmi pa pristane glede knjig pri 630 dinarjih.

Stevali smo tudi, brez zlega namena, koliko je teh stvari, ki jih mora vsak dan nositi popoln „oborožen“ prvošolček. S povprečno torbo vstopa je tega tovara za več kot 4 kilograme. Če računamo, da tehta povprečen slovenski prvošolček dno 24 kilogramov, je to šestina njegove teže. Nekaj takega, kot bi odrasel možak z 80 kg vsak dan nosil v službo dodatnih 13 kilogramov. Pa mu še po kruh ne ljubi.

Priznati moramo, da je teža knjig in šolskih potrebščin eden od dodatnih podatkov, ki so lahko za okras. Vznemirja starše, pridobiva jih na nestransko stran — čeprav smo vsi naši. Upamo celo, da bodo v doglednem času lahko knjige ostale tudi lažje, saj smo na pragu celodnevne pouka.

Bolj zanimiva pa je cena šolskih knjig. Podatki, ki smo jih objavili za družinski proračun, kažejo, da zanemarjanja vredni. Poleg tega niso vsi slovenski starši tako težke denarnice, da bi njihov šolar imel en učbenik doma, drugega pa v šoli. Očitno je torej, da namigujemo na uvajanje brezplačnih šolanja — tudi za starše.

Citat iz 207. člena Ustave Socialistične republike Slovenije: „Materialne in druge pogoje za ustanavljanje in delo šol ter drugih vzgojnih in izobraževalnih organizacij, za razvoj njihove dejavnosti, za uvajanje brezplačnega šolanja in izobraževanja in za uvajanje obvezne predšolske vzgoje zagotavljajo po načelih vzajemnosti in solidarnosti delovni ljudje, organizacije združenosti dela, druge samoupravne organizacije in skupnosti ter družbenopolitične skupnosti.“ itd.

Naredimo vendar že enkrat nekaj, da se ne bomo samo večno nadvse veselili, da je enkrat naša rajda pravočasno izšla neka šolska knjiga. MARJAN BAUER

okusil kruh polovice sveta

Kadar hribovec odloži grablje in z očmi utrujeno poboža ravne in razkošne njive daleč pod seboj, skoraj zagotovo za nekaj časa utihne. Tako nekako je bilo tudi s Kukurjevim stricem s Pristave, po domače s Pakarjevem. Navkljub 81 letom se je tudi zadnjo soboto napotil z vilami in grabljami na ramah na travnik. In ko je prišel na obronek, kjer se Gorjanci strmo prevesijo in hitijo proti dolini, je ponovno, kot neštetokrat prej, obmolknil in zamišljeno zrl na dolino. Morda se je v mislih sprehajal po nji, morebiti je razmišljal, koliko težji kruh ima hribovec. Nemara pa si je zaželel, da bi zletel in pogledal, kaj je novega v njegovem okolišju. Zakaj stari Pakar zapušča svojo domačijo, ki je, obraščena z grmičevjem, podobna hiški iz pripovedk, le za kratka pota. Ne-

koč, tega je že nekaj desetletij, pa je bilo povsem drugače.

1914. je izbruhnil svetovni spopad. Devetnajstletni Matija mora 15. aprila 1915 k vojakom. Čez slabega pol leta, 13. septembra 1915 (Pakar hitro doda, da natančno ob 10.30), pa je na fronti v Galiciji ujet. Tolkel se je v avstrijskem 17. pešpolku. In medtem ko je okoli nas dišalo po Pristavi, senu in smo iz doline natančno slišali že kar preveč sodoben utrip mesta, je Pakarjev Matija postal v hipu mlajši za šest desetletij.

„Naša četa je bila močna. Štela je 292 vojakov, po hudem spopadu nas je ostalo živih okoli 40. Dvajset je bilo ranjenih. Ko so nasprotniki pobrali svoje in jih znosili na varno, so pomagali tudi nam. Billi so kar ‚olrajt‘ pobje in strah pred

neznano usodo in ujetništvom je za nekaj časa izgubil. Pri meni tudi zavoljo hude rane.“

Žilav Dolenjec je preizkušnjo z nesrečo zelo dobro preстал. Bržkone je bilo Rusom na njem všeč tudi to — kajti kar šest tednov ni mogel stopiti na ranjeno nogo — pa zaradi tega z njim niso imeli težav. Pomagali so mu, kot drugim, kolikor se je pač dalo v tistih razmerah. Zamenjal je tri bolnišnice. Bežno se je spoznal s Kijevim, Moskva ga je s svojo arhitekturo in širokimi snaznimi cestami navdušila v dvanajstih dnevih. Ko si je za silo opomogel (spomin na nesrečno fronto je nekoliko krajša noga), so ga poslali v taborišče. Vozil se je dvanajst dni in noči ter izstopil na drugem koncu sveta. Več kot dve leti se je srečaval z mračnim obrazom taškentskih noči, družba

s Turki, Kitajci, Mongoli, Tataři in drugimi, ki je začela presedati. Načrt, za katerega je pridobil še nekaj ujetnikov, je uresničil. Pobeg je uspel. Pristava in ljuba govornica so bili vse bližje. Na poti domov si je pomagal s čevljarjenjem, selanjem drv, delom na njivi in čim bližje je bil domu, tem bolj mu je tekla ruska beseda. Po dvanajsetih dneh potikanja je prišel na svoj obronek na Gorjancih, se tih zagledal v dolino pod seboj in nato utrujen krenil domov. Pa ni dolgo užival, ‚dopusta‘. Kmalu je stal tudi na italijanski meji, ki je bila v tistem času še neobdelana.

In pripoved, podkrepljeno z neverjetnim spominom, je stari Pakar tkal zanimivo napoved. Težkih gospodarskih letih je šel čez lužo. Tam je bil že njegov dve leti mlajši brat (še sedaj je v Kanadi), ki mu je poslal denar za vožnjo. 1928. dozorel sklep pristavskih fantov pa so se podvomili na dolgo in neznanu pot. Modrijanov Franc je ostal v obljubljeni deželi 11 let, Jože Jenič v drugi, vztrajal sedem, Franc Slivar pa je ostal za vedno. Matija se je vrnil 1931. V treh letih je doživel marsikaj, kar mu je za vedno razblinilo zgodbo in imenitni deželi, kjer se miza pogrne na gospodarski jev ukaz.

„Trdo smo delali, ‚bosom‘ pa nikoli ni bilo dovolj. V kanadskem Vancouverju je lahko uspel le močan mož. Takrat sem imel sto kilogramov in kazalo je, da še za hrano ne bo dovolj. Na dan sem dobil štiri dolarje in če bi si hotel splakniti kanalizacionjski prah, bi moral za liter nekakšna silovovke, ki pa je nekajkrat slabša od naše, odšteti kar sedem zelenih bankovcev. Bolje sem zasluzil kasneje v rudniku. Delal sem z nekim Angležem, Bil je prijeten človek in kmalu sem slovenske, nemške in ruske besede, kasneje kar cele stavke. Zamenjal za angleške. Hitro sem napredoval in delavci, ki so delali pred mano že nekaj let, so trdili, da sem pravi Anglež. Pa moj tovariš, kjer se je srečal, pred eksplozijo v rudniku, kjer je smrtno ponesrečila vsa 45-članska izmena, sem šel k zdravniku in dobil prost dan. Tudi brat tekrat ni hotel v jamo, ker je že ‚oddelal‘ prvo izmeno. In tako se je povsem po naključju zgodilo, da sva oba Kukurjeva ostala pri življenju.“

Pristava, Kijev, Moskva, Pariz, Vancouver, Kmetstava... Zanimive ljudi skrivajo Gorjanci. Kmeti, o katerih bi le malokateri dandanašnjih verjel, da so videli že pred desetletji, ko se je preko luže potovalo skoraj 30 dni, toliko sveta in ki še danes, dasiravno imajo osem križev, poklepetajo v nemščini, ruščini ali angleščini. JANEZ PEZELI

vasco da gama in štirideset jugoslovanov

Nisem vedel, da imamo v Jugoslaviji tako velika podjetja in res sem bil presenečen, ko mi je prijazno dekletje v turistični poslovalnici na Calangute beachu, ko je videla moj potni list, rekla: — O, saj Jugoslovanov je pa tu, v Goi, veliko. — Kako vendar! Deset dni sem že tukaj, pa nisem nikogar videl. — Gradijo pristanišče v Vasco da Gama. Kakih štirideset jih je. Eden prihaja celo sem, vsako nedeljo, je kar malo sramežljivo dodala. — Potem sem še malo povprašal, kako in kaj ter se že kar naslednji dan zapodil tja. V Vasco...

SREČANJE Z DOMAČIMI LJUDMI

Čisto res je bilo. Podjetje Ivan Milutinovič iz Beograda, skrajšano PIM, v Južni Indiji že sedmo leto zasipava ogromen prostor za pristaniške objekte. Sploh jih ni bilo težko najti. Kar prvega sem vprašal, kje neki Jugoslovani gradijo pristanišče, in je takoj razumel: — PIM office? Ja, kar malo naprej!

Potem sem spraševal samo za PIM in vsakdo je vedel, kaj hočem. Seveda, sedem let tudi ni tako kratka doba!

Bilo je že pozno popoldne, a sem bil brez strahu: delovni dan je še vedno trajal. V množici na vsakem koraku, sem končno le ugledal domačolovca. Ne bi ga mogel zgrešiti: res je bil Jugoslovan.

— Zdravo, zemljače, pa šta ti ovdje radiš? Daleko si zalutal. Ajmo, da nešto popijemo! — V kantini se jih je nabralo že kar precej. Ura je bila pet, delo se je iztekalo in tistih nekaj minut, preden je prišel avtobus, je bilo ob pogovoru in sednem soku res najbolj prijetnih.

Tako je bilo: štirideset Jugoslovanov, s še nekaj družinami pravzaprav petdeset, je bilo tam. Toda, čeprav sem imel najboljši namen, da bi na tem obisku dobil kaj uporabnega se mi prvi dan ni posrečilo zvedeti kaj pomembnega, vsaj o delu Jugoslovanov ne. Pogovarjali smo se o vročini, ki kar smo šli malo ven in smo sploh živeli popolnoma nedelavno.

NAJVEČJE INDIJSKO PRISTANIŠČE

Tovariš Miroslav Minkovič, s katerim sva se pogovarjala naslednji dan, je diplomirani pravnik iz Beograda, dela pa že leto in pol kot sekretar na pristanišču v Vasco.

— Torej, nekaj čisto splošnih, laičnih informacij o tem PIM-ovem projektu: —

— Torej, nekaj čisto splošnih, laičnih informacij o tem PIM-ovem projektu: —

— Torej, nekaj čisto splošnih, laičnih informacij o tem PIM-ovem projektu: —

— Torej, nekaj čisto splošnih, laičnih informacij o tem PIM-ovem projektu: —

— Torej, nekaj čisto splošnih, laičnih informacij o tem PIM-ovem projektu: —

— Torej, nekaj čisto splošnih, laičnih informacij o tem PIM-ovem projektu: —

s katero je posebno Goa izredno bogata. Toda že malo večje ladje so se morale zasidrati zunaj, da je bilo treba tovor pretovarjati na manjše barkače. Predvsem je bila prva naloga poglobiti dohod v pristanišče, kar je že druga faza našega dela. Najprej smo zasipavali ogromen prostor in tako iztrgali morju kopno za pristaniški objekt. S to, prvo fazo, smo končali že leta 1973: z ogromnimi črpalkami smo iz morja potegnili material za tri kilometre pristaniškega območja.

Marsikaj od tega sem videl že prejšnji dan: ogromen prostor, na katerem sedaj stojijo delavske barake, stroji, veličastni bagri, je bil še pred sedmimi leti povsem pod vodo.

Druga faza, ki poteka že četrto leto, je poglobljanje morskega dna. Okoli osem kilometrov dolg in dvestopetdeset metrov širok kanal, poglobljen s povprečno devetih na trinajst do štirinajst metrov, bo omogočil tudi največjim ladjam, da se zasidravo v pristanišču in s stroji neposredno navorijo blago.

BREZ TEŽAV SEVEDA NE GRE

Dela se bližajo koncu. Pravzaprav bi po pogodbi morali projekt uresničiti že do letošnjega monsumna, to je do junija. Žal pa zaradi težav to ni bilo mogoče. Dela se bodo zavlekla še za nekaj mesecev.

Omenil sem težave; teh je dovolj že od samega začetka. Skupaj z nesporazumi in konflikti z investitorjem — ministrstvom za transport in ladjedelništvo — se včasih vse skupaj tako zaostri, da bi najraje pobrali šila in kopita in šli domov. To pa se vendarle ne sme zgoditi.

Prvič: že na samem začetku smo dobili napačne podatke o sestavi morskega dna. Prišli smo z lahkimi stroji in jih že kar na začetku polomili. Namesto obljubljenih mivke in morda manjših kamnov smo naleteli na masive podvodnega skalovja, ogromne skale in težko masno glino, ki se lepi na lopate. Privlekli smo nove ladje, naprave za podvodno razstreljevanje, kopanje težkih materialov. Med prvimi na svetu smo uporabili tudi sesalke, ki ogromne količine načrpanega materiala odvajajo pod vodo in s tem ne ovirajo prometa ostalih ladij.

Po vsakem deževnem obdobju nam material, ki ga reke naplavijo z vseh vetrov, dodobra zasipa že poglobljena področja. To se bo sicer dogajalo vedno in vsako pristanišče ima naprave, ki tak material (v glavnem zemljo in pesek) odstranjujejo sproti. Težava je tudi zato, ker investitor zahteva, da v času našega dela, torej dokler posameznih območij ne predamo v njihovo upravo, tudi to delamo mi. Ni še jasno, kako se bomo dogovorili.

Tudi morje je zelo nemirno. Že malo večji valovi lomijo naprave in onemogočajo delo.

— Kako to, da je investitor prav vas izbral za tako odgovorno nalogo?

— Bil je natečaj. Štiri ali pet, mislim, nas je sodelovalo; ponudili smo najboljše pogoje. Sploh pa ima naše podjetje v Indiji dolg staž: dokončali smo že dela v Calcutti, Haldiji, Orissi in Bombaju, sedaj pa se bližajo koncu dela v Visakhpatnamu in tukaj v Vasco. Z Indijo bomo potem končali in se preusmerili na Srednji vzhod, verjetno na Kuvajto.

POL URE ZA EN VIJAK

V Vasco dela, kot smo omenili, štirideset Jugoslovanov, v glavnem mehanikov, strojnikov, tehnikov, inženirjev. Opravljajo le vodstvena in kontrolna dela; vsakdo od njih vodi in nadzira delo svoje skupine domačinov. S temi pa je težko, kot so mi rekli vsi brez izjeme. Vedno imajo dovolj časa in jim ni jasno, zakaj ne bi mogli pri enem vijaku sedeti vsaj pol ure ali več. Poleg pa je še razumljiva logika: nadure so plačane dvojno. Splača se v rednem času delati počasi, saj pride kasneje dvojni denar. Neki Indijec, nadzornik, mi je sam obrazložil, kako je s tem: če delavce plačaš po delu, bodo opravilo končali v nekaj urah. Če so plačani po času, bodo potrebovali za taisto delo tudi nekaj dni.

Težko je delati z njimi tudi zaradi popolne ravnodušnosti za jutrišnji dan. Danes jim je menda prav zabiti v glavo, zato se zdi normalno, če nekdo, ki ima dovolj denarja, kdaj pa kdaj ne pride v službo. In če ga vržejo iz službe? Kdo bi mislil na to že danes?

In so menda tako čisto srečni. Drobnji in koščeni od nekaj tistega riža sedijo pri svojem vijaku — in živijo.

Ni tudi to način?

Vsake toliko časa kdo zaspi, kjerkoli; spijo lahko menda celo na prečki dvajset metrov nad zemljo. In ko ga zbudijo, je samo začuden: — jaz spal? !? Ne, sir, jaz pa nisem spal.

Logika je še ena: Jugoslovani jih dobro plačajo, mnogo bolje kot indijski delodajalci. Letno dobijo obleko in celo nekaj živeža. Toda ko bodo odšli, bo vseh tistih sedemsto ljudi ostalo na cesti, brez dela, ne da bi bilo treba, razen njim, komurkoli sploh kaj skrbeti. Torej čim počasneje delajo, tem dlje bodo lahko delali, za dlje bodo preskrbljeni.

In javna skrivnost je, da tudi mister Chowguli, eden najbogatejših ljudi Indije, lastnik rudnikov, ladij, pristanišča, ni preveč zainteresiran, da bi dela sploh kdaj končali. Z njegovim poslom bo šlo potem krepko navzdol, verjetno mu bodo pristanišče celo nacionalizirali, kar mu gotovo ne bi

bilo všeč. Toda mister Chowguli je mogočen, ima denar in oblast, in šušlja se, da Jugoslovanom nagaja, kolikor le more. Kaj več se, žal, o tem ne govori.

JUGOSLOVANI PO INDIJSKO

Delavci, Jugoslovani, stanujejo v dveh blokih, kjer imajo tudi lastno kuhinjo z domačo hrano. Na delovnem mestu preživijo skorajda ves dan. Problem je zvečer: kam iti. Vasco je, kljub velikemu pristanišču, pravzaprav še vedno podeželsko mesto, kjer se skorajda nimaš kje zabavati. Delo se navadno konča ob šestih, ob osmih je večerja. In potem?

Delavci so se pritoževali: Res, pa potem? V bloku so si naredili manjši klubski prostor, kjer lahko igrajo tenis, poslušajo plošče, berejo, se pogovarjajo. Tega in samo tega pa tudi ne morejo počenjati ves čas.

— Gremo kam ven, največkrat v La Paz, edini boljši hotel z glasbo, kjer se zbira domača smetana. Pa ni tisto pravo; še vedno je tako: jaz sem tujec, ti Indijec, vljudnostno se včasih kaj pogovarjamo, pravega kontakta med nami pa ni. Samo ob pivu ali čemer koli pač ne moreš preživitariti večera.

Ja, bolje je na Bania beachu, tam je bolj živo, dekleta so...

ŠE PETDESET, ŠTIRIDESET...

Moj novi sostanovalec Vlado, doma iz Sivca v Bački, mi je za dve noči odstopil sosednjo posteljo. Že zato, kot cimra, sva se največ pogovarjala:

— Dve leti bo kmalu, kar sem v Vasco. Kako se mi zdi? Težko je, delo je izredno naporno, pa še tako vražje daleč je vse skupaj. Doma imam družino, ženo in dva otroka. Šel sem vseeno: dobro zaslužim, pa tudi malo sveta sem hotel videti. Sedaj komaj čakam, da se mi izteče pogodba. Dobro, denar gor ali dol, zaslužil sem dovolj, da sem si doma v glavnem vse uredil. Za svet nimam časa. Samo ob nedeljah na plažo...

Po poklicu sem avtomehaničar, tukaj popravljam ladje in bagre. Kjer je treba, moram biti na razpolago. In kadarkoli.

Se dva meseca je do izteka pogodbe in ne veš, kako težko čakam, da se vrnem: doma je družina, prijatelji, znanci. Tukaj pa je, čeprav je vse — delo, hrana, stanovanje — dobro urejeno, še vedno tako: ajmo, poguraj još malo, biče ti onda bolje tamo kod kuće.

In je menda z vsemi enako. Delajo od jutra do večera, ob sobotah, nedeljah, praznikih. Vmes pa toliko časa za... kdaj na plažo ali v mesto, nogometno tekmo z domačini ali steklenico piva v La Pazu. In tečejo dnevi. Kot v vojski: još petdeset, četrdeset, trideset...

ropotarnica

MOTOCIKEL „POSEVNIH OČI“

Naša rubrika je tokrat v znamenju avtomobilizma. K avtomobilom štejemo na pol tudi motocikle. Mladi tudi na Dolenskem naravnost prisegajo

nanje. Sloveča japonska tovarna „Suzuki“ je dala na tržišče model GS 750, ki doseže hitrost 100 kilometrov na uro v pičlih štirih sekundah in pol, s 140 km/h pa drvi ta pošast že po nekaj več kot osmih sekundah. Če voznik pelje leže, do

seže „Suzuki GS 750 blizu 200 kilometrov na uro. Poraba goriva je med 7 in 8 litri na 100 km. Brez davka stane v ZR Nemčiji 6.900 DM, v Italiji pa 2.882.000 lir. Za ta denar dobite v ZRN dyano ali pa katrco. Z davkom!

PRI NAS PA
RAJE S
KOMOLGILOOO

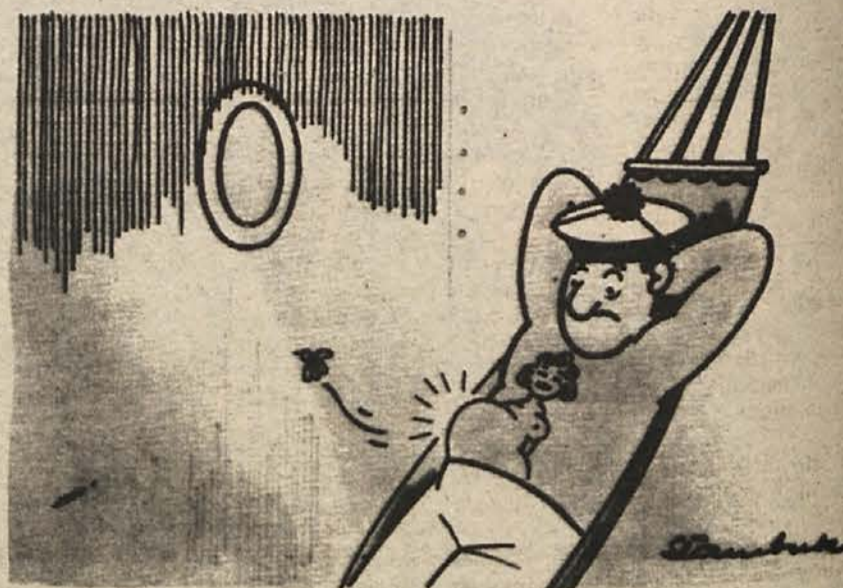
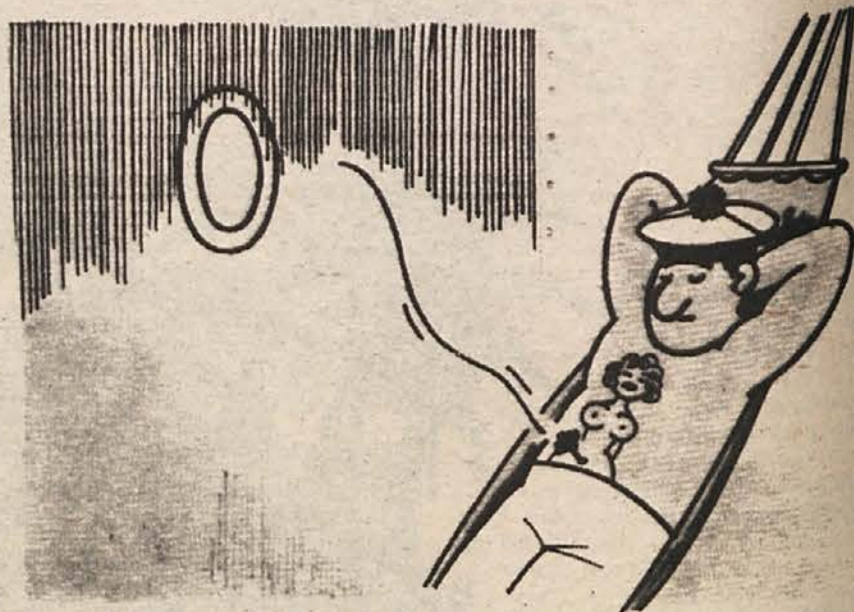
AMERIČANI DIRKAJO PO KOLENIH

Ameriški motociklist Kenny Roberts, ki ga navdušeni privrženci imenujejo kar „kralj Ken“, je sprožil med hitrostnimi dirkači novo modo. Če le more, v ovinku podrsa po tleh s kolenom, ki je seveda zašči-

teno. Vsega naveličani gledalci seveda uživajo, prireditelji dirk pa si manejo roke. Je drsanje s kolenom po tleh potrebno? Umirjena stranka trdi, da so motocikli današnjega časa že tako izpopolnjeni, da brez težav in „drsanja“ vzdržijo nagibe do 45 stopinj. Njihovi nasprotniki pa menijo, fizikalno je to tudi

res, da se s prenosom teže na notranjo stran ovinka izboljša lega na cesti. Težišče je nižje. Zaenkrat še vedno živimo v stari dobri Evropi. Sloviti Agostini pravi, da se hitrost vožnje meri s časom in ne z oddaljenostjo kolena od tal. Agostini še vedno zmaguje.

brez besed

malo za zabavo, malo zares

Križčke na platnu so se nekaj učili v šoli pri ročnem delu, neveste pa so včasih iz takih vrbodov pripravljale bala. Dandanes so križčki spet prišli na površje, vendar kot modna novost in dodatek poletnim oblekam ali bluzam.

Tovrstno vezenje je zelo kratkočasno, ni naporno in loti se ga lahko vsaka, če je le dovolj natančna. Vezena obleka ali bluza, ki ima lahko borduro ob vratnem izrezu, pri rokavih in ob spodnjem robu, ali pa samo eno od teh možnosti, bo nekaj posebnega in bo videti kot modni hit v folklornem stilu. Kot nalašč za počitnikovanje!

Važno je, da imate pavolo, ki pri pranju ne pušča sledov barve. Blago, ki ga vezete, je največkrat povsem navadno platno. Vezenje križčkov si lahko omislite ne le zato, da bi imele obleko unikat, ampak tudi za zabavo. Na nedeljskih piknikih v naravi, ob posedanju na vrtu v hladni senčici, morda pa tudi na morju, če vam prazenje na obali ni všeč, vzamete iz torbe vezenje, ki vam bo krajšalo čas. Ko se pokaže prvi vzorec, boste navdušene same nad seboj!

RIA BAČER

DOMAČA LEKARNA:

gladež

To je malo manj znana zdravilna rastlina, ki ji pravijo tudi gladiška, bodec, bodež, rabuš, mačkovec in lipnica. Je okrog 60 cm visok polgrm z rdečkastim, z dlačicami poraslim in trnastim stebлом, ki nosi spodaj nazobčane skoraj gole lističe z velikimi prilistki. Iz listnih pazduh poganjajo v trnje spremenjene mladike. Lepi rožnordeči metuljasti cveti so zbrani v grozdastu razcvetju. Gladež cvete od junija do septembra, raste pa po suhih travnikih, pašnikih,

redkih gozdovih in po neobdelanih njivah.

Korenino nabiramo marca ali aprila, ali septembra in oktobra, liste pa od maja do konca julija. Rastlina vsebuje v listih, cvetih in semenih, posebno pa v korenini razne saponine, mastno olje, smolo, čreslovino, citronovo kislino itd. Pospešuje tudi izločanje seča in delovanje žlez, predvsem pa je gladež uporaben pri kroničnem sklepnem revmatizmu, katarju sečnega mehurja,

kamnih v ledvicah in mehurju. Pomaga tudi pri slabi prebavi in vodenici, pri suhem kašlju in za čiščenje krvi.

Za zdravilo pijemo gladežev čaj, ki ga pripravimo iz 3 do 5 g korenike in listov na četrt litra vode. Koreniko je potrebno pred kuhanjem namakati nekaj ur v mrzli vodi. Čaj pijemo tešč. Po treh dneh uporabe gladeža priporočajo zdravljenje prekiniti in ga čez čas nadaljevati.

Martina Iler

Kot prilogo k mesnatim jedem, ali pa kot samostojno jed, prelito z marmelado polivko, lahko z orehi, sadjem ter cimetom in sladkorjem in zabeljene z drobtinicami, ponudimo rižve cmoke. Pripravimo jih iz 250 g riža, soli, 40 g masla, 1 in 1/4 litra mleka, 3 jajca in 50 g

riževi cmoki

moke. Martina Iler, kuharica iz hotela Metropol, je povedala, kako iz teh sestavin pripravimo cmoke: Mleko zavremo s surovim maslom in soljo, nato stresemo vanj opran riž, ga kuhamo in ohladimo. Primešamo jajca in

moko, z žlico oblikujemo ne prevelike cmoke in jih polagamo v slan krop. Voda naj ne vre prehudo, temveč počasi. Gorodnja bo sama presodila, kdaj so cmoki kuhani, nato jih s cedilasto zajemalko polaga na krožnik in takoj servira. R. B.

obzorja

prebrali smo

knjige

druga izdaja

roman za zgled

Pavle Zidar, že dokaj let gotovo najbolj plodovit pisatelj na Slovenskem, je pri Cankarjevi založbi izdal roman „Jezus iz pekla“. Ko pišemo te vrstice, omenjeno delo morebiti sploh ni več Zidarjevo najnovejše. Znabiti v tem precej pretiravanju, za prisposodo o hitrosti pisateljevega ustvarjanja pa bo že.

V tokratnem Zidarjevem romanu gre za dve prepletajoči se zgodbi. Osnovni motiv prve je uboj varuha. Storilec je Andrej, ki ga je zapustil oče, varuh pa na vse pretege mučil. Nit druge, v prvo vložene zgodbe, je pripoved o sinu mafijskega šefa. Ta se podzemljskemu klanu upre in kajpak nesrečno konča. Andrej, glavni junak, če ga sploh smemo tako imenovati, se vživi v dogajanje knjige, ki jo bere, se enači z osrednjo osebo le-te, z Gennarom; slednji konča tako kot pozneje njegov varuh. Raznese ga mina.

Zidarju ni šlo zgolj za golo fabulativno oblikovanje. Iskal je notranje vzroke junakovih odločitev in dejanj, globlje je očrtal njuno odzivanje neprijaznemu svetu, lovljenje duhovnih enakosti junakov je težišče obeh zgodb. In romana v celoti.

Pri tem je bila pisatelju v oporo posebna pripovedna zgradba dela; gre za knjigo o knjigi, za način pisanja, ki se zgraja po načelu glasbenega kontrapunkta. Pisatelj vzporedno razvija dva osnovna motiva, zdaj v sozvočju zdaj v nasprotju.

„Jezus iz pekla“ je najbrž vidnejši dosežek sodobne slovenske romaneskne proze; idejno, slogovno, mestoma pa tudi opisno tako pester, da bi bil lahko že kar za zgled. Gotovo se ve, komu!

D. R.

Št. 33 (1464) - 25. avgusta 1977

Z letnico 1976 je Mladinska knjiga v sodelovanju z Inštitutom Jožef Stefan izdala sicer drobno, a tehtno knjigo o življenju in delu velikega fizika Jožefa Stefana. To delo dr. Lavo Čermelja je bilo prvič izdano že pred skoraj sedemnajstimi leti, zdaj pa je prišlo med bralce nekoliko predelano in dopolnjeno. Rokopis za knjigo je nastal že pred drugo svetovno vojno, ob stoletnici fizikovega rojstva, torej leta 1935. Toda takratne razmere niso dopustile, da bi rokopis prerasel v knjigo. Avtor v predgovoru pravi, da „Stefan zasluži, da bi o njegovem delu izdali obširnejši kritični prikaz. To pa zahteva veliko truda in časa.“ Širšemu krogu bralcev bo zaenkrat zadoščala tudi pričujoča knjiga, saj bogato informativno, opremljena z vrsto dokumentarnih fotografij, prikazuje življenjsko pot in znanstveno delo fizika, po katerem nosi ime gotovo najuglednejši slovenski inštitut. Delo dopolnjujejo navedbe virov za temeljitejši študij in povzetek v angleščini, kar daje knjigi še posebno veljavo.

antologija

Antologijo „Madžarske lirike 20. stoletja“ sta v sodelovanju izdali DZS in Pomurska založba. Zbirko, ki prinaša okoli 130 pesmi 29 pesnikov, sta uredila Jože Hradil in Kajetan Kovič.

Slednja sta ob Jožetu Šmitu pesmi tudi prevajala. Na Slovenskem imamo tako prvič priložnost od blizu spoznati nadvse zanimivo pesniško ustvarjalnost. Dasi antologija ne prinaša tudi zdajšnjega pesniškega utripa madžarske književnosti, ampak daje poudarek zlasti pesnikom, ki so bili rojeni na prelomu stoletja, je prav gotovo dokajšen dosežek v sklopu prevodne literature na Slovenskem. Seznanja s tistim pesniškim bogastvom, ki je nastajalo sočasno z zdaj domala že klasično slovensko vezano besedo.

v sedemnajstem

„V sedemnajstem“ je roman slovenskega pisatelja Iva Zorman. Prvič je izšel pred petimi leti, v zbirki „Zlata knjiga“ ga je tokrat izdala Mladinska knjiga. „Pišem tudi za otroke, menda že dvajset let, ker menim, da imam tudi tem bralcem kaj povedati,“ pravi Zorman. „V sedemnajstem“ gotovo ni delo, ki bi bilo namenjeno zgolj mladini, dasi tudi s tem romanom pisatelj pripoveduje o zdajšnji mladi generaciji, katere poti in stranpoti se križajo s pogosto

ozko začrtanimi potmi odraslih. Glavna junakinja je mlado dekle, ki v bolnišnici razgalja zdravniku svojo preteklost. Ni za in sestavlja posameznosti dogodkov, ki sta jih narekovala nerazumevanje najbližjih in splet nesporazumov. Junakinja se znajde na robu obupa in le naključje ji prepreči najhujše. Že prva izdaja romana je naletela na veliko odmevnost pri mladih bralcih. In ne le teh.

Prav na dan, ko štejemo natančno 40 let od prihoda tovariša Tita na čelo naše partije, je Časopisno založniško podjetje Komunist predstavilo Slovencem doslej najbolj zanesljiv faktografski opis življenja in dela Maršala, kot tudi prvi večji znanstveno utemeljeni oris dela KPJ. Govor ima o knjigi Pera Damjanoviča „Tito pred nalogami zgodovine“. Predhodnico tega dela smo Slovenci sicer dobili že leta 1968 v majhni knjižici, ki je kaj hitro pošla, nova knjiga pa se od stare razlikuje po izpopolnjenem uvodnem delu, po tem, da je v njej nekaj novih prispevkov in da je sklepni del o Titovem revolucionarnem življenjepisu temeljito predelan in dopolnjen.

Osebnost Tita in njegova življenjska izkušnja, v kateri se prelamljajo vsi najpomembnejši zgodovinski dogodki, od prve svetovne vojne in oktobrske socialistične revolucije prek orjaškega spopada naprednih sil človeštva s fašizmom do današnje protikolonialne revolucije in boja za spremembo mednarodnih odnosov sploh, je v navedenem delu našla pravo podobo.

Na 320 straneh Titovega in partijskega življenjepisa najdemo kopico razprav, posvečenih spremembam v strukturi in vodstvu avantgardne sile Komunistične partije Jugoslavije kot ustvene postavke sleherne uspešne revolucije in o njeni peti konferenci. Slednja predstavlja enkratni ilegalni zbor jugoslovanskih komunistov z daljnosežnim vplivom na javno politiko in zgodovinsko ustvarjalnost jugoslovanskih narodov.

Nemajhna pridobitev za popolnejšo podobo vloge KPJ od trenutka njene ureditve pa do danes je tudi razprava o vzrokih in pomenu sporov med jugoslovanskimi komunisti in vodstvom kominterne, v nadaljevanju pa avtor obravnava kopico dejavnikov, ki so prispevali k rasti in oblikovanju močnega in množičnega jugoslovanskega gibanja v letih neposredno pred drugo svetovno vojno. Gibanje, ki je postalo glavna udarna sila v revoluciji ter hkrati uveljavilo sposobnosti in samostojnost mladine v revolucionarnem ustvarjanju.

Ne smemo pozabiti še na poseben življenjski prispevek o Jo-

sipu Brozu Titu. Gre za poskus sintetično prikazati njegovo revolucionarno pot ter njegov prispevek k revolucionarnim gibanjem in spremembam v naši državi od takrat, ko je stopil na zgodovinsko prizorišče, pa do danes.

Slovenski knjižni trg je tako bogatejši za novo, doslej najbolj strokovno izpopolnjeno delo na tem področju. Predstavlja pravcato skalo v mozaiku razprav o pomenu in vlogi tovariša Tita in partije od predvojnega obdobja do danes. Knjiga Pera Damjanoviča, ki jo je v slovenščino prevedel Božidar Premrl in ki je bila tiskana v 3.000 izvodih, bo v veliki meri obogatila znanje marsikaterega komuniste, ki mu je predvsem tudi namenjena.

Prav bi bilo, da po njej seže tudi roka zgodovinarja, delavca, skratka slehernega člana naše družbe, ki bo med vrsticami našel potrdilo stavka: Tito je eden najuglednejših državnikov sodobnega sveta in redko priznani graditelj miru in družbenega napredka!

BOJAN BUDJA

PREDSTAVUJAMO VAM

Marsikateri mladi bralec bo slab teden dni pred začetkom šolskega leta še odriaval učna berila in raje segel po tej ali oni neobvezni, a zanimivi knjigi. Ko nalašč za tako priložnost so se tokrat znašle na knjižnem trgu tri knjige, ki bodo najbrž zadovoljile še tako velike izbirčneže. To so povesti „Netočka Nezvanova“ Fjodorja M. Dostojevskega, „Zgodba moje dijaške knjižnice“ Katalin Nagy in „Sošolca“ Katje Špur, ki jih je v zbirki „Odisej“ izdala Mladinska knjiga. Dostojevskega povest je zgodba o Netočki, dekletu, ki skozi burne doživljaje rosnih let in vznemirjajoče duševne pretrase zraste v zrelo dekle. Madžarska pisateljica Nagyjeva je zanimivo opisala odraščanje Melinde, ki je opeharjena za toplo družinsko vzdušje in se stežka sprizajni z očimom. „Sošolca“ Špurjeve je slovenska povest o mladostni ljubezni med šestnajstletno Bredo in Markom. To je pripoved o prvih ljubezenskih trepetanjih pa tudi o dvomih o svetu odraslih, ki je poln nesoglasij, preprirov, vojn in podobnega zla. Na pragu tega se razbije tudi Bredino pričakovanje.

sončni ditirambi

Vladimir Nazor je veliki književnik hrvatske moderne. Na Slovenskem ga manj poznamo kot pesnika, bližji nam je kot pisatelj, saj je bilo dvoje Nazorjevih del celo prvič tiskanih v Ljubljani in Gorici (povesti „Veli Jože“ in „Boškarina“). Sploh imamo prevedeno v slovenščino veliko njegove proze, vrzel v poeziji pa zapolnjuje knjiga izbranih pesmi „Sončni ditirambi“, ki jo je kot 167. zvezek zbirke „Kondor“ izdala Mladinska knjiga. Pesmi so prevedli Mile Klopčič, Severin Šali in Jože Udovič, zanje pa velja isto kot za celotno Nazorjevo poezijo, ki jo je Radoslav Dabo, avtor spremene besede „Sončnih ditirambov“, med drugim označil tudi z naslednjimi besedami: „S svojim življenjskim razpoloženjem predstavlja nasprotje prvemu tipu moderne: namesto kulta boleznosti, bega, larpurlartizma ipd. zagovarja kult življenjske radosti in odpora proti vsemu, kar temu kultu nasprotuje, zagovarja boj Dobrega proti Zlu. Od tod živi pri Nazorju že od samega začetka do poslednjih trenutkov pesnikovega življenja leta 1949 vera v človeka...“

skrivnost zapuščene ladje

Angleški pisatelj Hammond Innes je ob drugih uspešnicah napisal tudi roman „Skrivnost zapuščene ladje“, ki ga je v prevodu Franca Stoparja izdala Mladinska knjiga v zbirki „Krog“. To je pripoved o stari tovorni ladji Mary Deare, „kosu starega železa“. Stiri desetletja je ladja rezala valove širnih morij in oceanov, imela je dva brodoloma, trikrat pa so jo torpedirali. Zgodba se začne šele tedaj, ko se je, že skoraj pozabljen, spet prikazala med čermi Rokavskega preliva. Pred bralcem se začne razvijati napeta, domala fantastična zgodba o ladji in usodah ljudi, ki so povezani z njo. Polno je živih opisov morja, razplet zgodbe pa je čisto vsakdanji. Lastniki so hoteli ladjo potopiti, da bi jim zavarovalnica izplačala težke milijone.

komentar

lajnamo!

Že res, da so se tv sprejemniki podražili za osem odstotkov, a to čisto gotovo ne bo povzročilo, da bi ljudje v času, ko se jesen ne obotavlja priti v goste s hladnimi večeri, kaj manj kupovali, prižigali in kajpak buljili v male zaslone. Prej celo več, da jim ne bo žal za odštete solde, še posebno ker je tudi naročnik na višja kot podraženi kilogram svinine. Ali se zaradi kakovosti programa res spleča predsedati pred tv zasloni, o tem pa kdaj drugič!

Seveda je v prihajajočih mesecih moč pričakovati tudi nekoliko večji obisk v kinematografih, ki pa se, gledano na poprečne obiska v zadnjih letih, čedalje vztrajneje praznijo, ponekod pa (in to ne samo na Dolenjskem!) že kar zapirajo vrata. Težko bi rekli, da je edini boter temu le televizija. Najbrž je za tako stanje v veliki meri kriva sama kinematografija, nje na zaslužkarska politika, saj je s poplavo kičastih, plehkkih, nedodelanih, umetniško praznih filmov zasitila širši krog gledalcev, jim zagrenila okus do tolikšne mere, da ne znajo ločiti zrno od plev, pa se zato raje ne odločajo za nič.

Prepozno so se filmski delavci ovedli, da je treba filmskega gledalca tudi vzgajati. Tega pa ni moč s slabimi filmi. Že bežen pogled na spored tega ali onega kina pove, da nekateri vztrajajo pri starem in se potem jezijo, ker imajo prazne dvorane. Le z občasnim predvajanjem filmov, ki so kaj več ko priložnost za „puščanje možganov na pašo“, se kajpak ne bo nič obrnilo na bolje.

Morebiti bo kdo rekel, da nenehno lajnamo eno in isto, da smo podrobno pisali že pred slabim mesecem. Res je! In že prej tudi, ne samo enkrat. In gotovo bo treba še drezati v ta zavrti kinematografski kolut, ki je daleč od tistega, kar od njega terja pojem sedme umetnosti.

Se nekaj števil! Lani je bilo v Jugoslaviji 1414 kinodvoran (ali 151 manj ko pred petimi leti!), v katerih si je blizu 80 milijonov (4 milijone manj!) ljudi ogledalo okoli 535.000 predstav (desettisoč manj v primeri z letom 1972!). Pred petimi leti je bilo posnetih 26 dolgometražnih in 522 kratkometražnih filmov, lani pa prvih devet, drugih pa kar sto manj. Zgovorno!

D. R.

LADISLAV LESAR
OBRAZI

VEČNI ROMANTIK

„Sam sem, sicer pa je osamljenost neodvisnost. Pridobil sem si jo v mnogih letih, odkar hodim v kočo. Mrzla je, je pa tudi tiha, kakor veliki mrzli prostor pri studencu. Občudujem ga ob ognju polletnih večerov. V objemu temnih smrek, jelk in bukev sem še bolj njegov.“

Gledam čisto nebo in zvezde. Zdi se, kot da vse visi na nitkah, tik nad drevjem. V oči mi pade Jupiter, največji planet našega osončja. Rimska cesta mi nudi največ užitka. Čakam, kdaj se bo kdo pripeljal po njej. Prišla pa ni in ni. Posveti se zvezdni utrinek in preleti nebo. Pomislim na skromno željo, da bi še dolgo hodil po kočevskih hribih. Pogledam iz teme proti mestnemu logu, pred očmi zažare neskončni milijoni daljnih zvezd. S svojimi srebrnimi svetilkami letajo kresnice kakor zvezdice z neba. Kakor da jih je skrivnostna sila sklatila z višin, blodijo in iščejo zavetja. V zraku je vse polno svetlečih se živalic, skušam jih ujeti. Moji prsti res zgrabijo drobnega žučka, ki pa naglo ugasne. Med drevjem se s srebrnim žarom zasveti Luna. Prinesla je vse bogastvo kresne noči. Gledam drobno svetlobo kresnic. Poslušam čuden svoj smeh in komarji mujkajo v drevesni mir. Velike zelene zavese smrek mirujejo. Ogenj meče plapolajoče sence jelk, ki se premikajo z boječimi, plahimi koraki. Od nešteti zvezd se sveti nebo, pod drevjem sanja tihi svet cvetlic in trav. Veje dreves mrežijo srebrni obraz polne Lune. V vrhovih tiho pojejo mehki glasovi oddaljenih strun.

S svojo temno senco hodim bos po stezi, otrezam kaplje hladne rose s cvetic in trav. Odprla se je čudovita noč. Uharica se spreleti, zaplava kot čudežna ladja, onstran globeli se ji oglašja samec. Obrisi tenkonogih srn se premikajo po poseki. Diham vonj tihote, vlažnega junijskega gozda, vskavam drago mi junijsko noč. Mesec se dviga vse više, korači po nebesni zvezdni stezi in se vzpenja k polnočnemu stolpu.

Stopam proti studencu in noge se mi utapljaajo v mehki mah. Samo moja senca spremlja tišino in mene, in nihče me ne sliši. Obraz mi pokrije pajčevina, ki sem jo snel z vej. Drobne nitke me božajo čez oči, nos, usta. In tudi sam postajam

lahek kot pajčevina, lažji od peresa, skoraj brezsnoven. Le glava mi je v luninem svitu kakor iz srebra, ki je ne kazi nobena guba in je brez sledov solz in poljubov. Obraz Jelenovega studenca, ustvarjen v davni, pa se mi kaže v vsej svoji lepoti.“

Peter Vovk je kakor volk samotar. Ves je predan temu čarobnemu utripu gozdov. In če je kaj, kar na tem svetu še posebej občuduje, so to gozdovi. Spet in spet gozdovi, samotne poti in stoletna drevesa tam pri Jelenovem studencu, kjer je bil dolga leta tudi oskrbnik.

Mož z nemirno, orjaško postavo je mehka duša in vsi, ki ga poznajo, pravijo, da bi ga poslušali kar naprej. Saj mu nikoli ne zmanjka besed. Ne koč smo v srcu roških gozdov sedeli ob ognju in Peter Vovk je bil v svojem elementu. Bil je kakor tista stoletna drevesa in takrat sem natančno vedel, da ni zgrešil poklica, ko se je odločil za logarja.

Peter Vovk pa je tudi pisatelj. Veliko zgodb je že napisal in še kar naprej jih zapisuje. Če bo vse po sreči, mu bo izšla tudi knjiga, prežeta z ljubeznijo do kočevskih gozdov.

Z resničnim globoko liričnim občutkom zapisana črtica „Divji petelin,“ naj samo dopolni to podobo.

„Sliši se, kot da nekdo prav tiho šepeta. Prevzame me tisti drget duše, ko se mi zdi, da sem se povzpel v višji svet. Zdi se mi, da so v dvorani iz stebrovja zame prižgane vse luči. Viseči storži smrek so kakor veliki lestenci.“

Veliko tišino zmoti plahutanje s krili. Čakam na mestu, kjer sem prejšnji dan zagledal iztrebke velikega petelina. Počutim se kot bi me davil strah. Nekaj prileti na staro mahovnato bukev nad menoj, zelo hrupno in šumno. Dlje časa se črni trubadur razgleduje na vse strani. Zamaje se veja v tišini. Veje ne morejo več zakriti velikega pevca. Sončni žarki rišejo oblike velikega petelina, ki brusi na debeli mahoviti veji. V zamaknjeni luči jutra vstaja pred menoj v belo svetlobo potisnjen črni trubadur. Telek, telek se izvija glas iz grla. Svoj črni kovinski plašč v jutranjem hladu in skozi kljun preceja pesem pomladi.“

SLAVNOSTNA DVORANA BREŽIŠKEGA GRADU

Brežiški grad je eden najlepših primerov utrjene renesančne grajske arhitekture v ravnini. Prvič omenjajo grad Brežice v prvi polovici 13. stoletja, kar pa za našo pripoved niti ni važno. Mesto in grad sta menjavala gospodarje, leta 1694 je grad od Frankopanov kupil Ignac Maria Attems.

Že v prvih letih Attemsove gospoščine je brežiški grad doživel umetnostno zelo pomemben razvoj. V tistih časih so namreč ugledne plemiške rodbine zagrizeno tekmovali, katera bo bolj razkošno renesančno ali baročno uredila dvorec ali dvorce. V tem tekmovalstvu so imele zelo pomembno mesto tudi stenske slikarije. Umetnostnim težnjam in prizadevanjem pa je bil zelo naklonjen že omenjeni grof Ignac Maria Attems, ki je imel pri nas v svoji posesti poleg Brežic še gradove Podčetrtek, Štatenberg, Slovenska Bistrica in Dornava pri Ptuj. V dobrih treh desetletjih si je dal urediti v vseh teh graščinah slavnostne dvorane, reprezentativna stopnišča in grajske kapele.

Zgodovinar Stanko Škaler je zapisal, da je imel v umetnost zaljubljeni Attems v službi lastne slikarje – freskante, ki so se slikarsko šolali z njegovim zlatom. Zanimivo je, da sta bila v njegovi službi daljši čas tudi radovljiški rojak slikar Franc Karel Remb in iz Augsburga v Gradec priseljeni Franc Ignac Flurer.

Ignac Attems se je najprej posvetil Brežicam. Po kopitu dvorane v Palazzu Barberini v Rimu so okoli leta 1700 začeli urejati slavnostno dvorano brežiškega gradu. Slikarski okras dvorane je delo moža, ki nam je sicer na zidu dvorane zapustil svoj avtoportret, njegovega imena pa še do danes niso zanesljivo ugotovili.

Domnevajo, da je dvorano poslikal že omenjeni Radovljičan Franc Karel Remb, ki se je za Attemsove denarje tri leta šolal v Rimu. Znano je tudi, da se je Remb s posebno pogodbo obvezal, da bo slikal samo za rodbino Attems. Postal je neke vrste hišni slikar.

Nikakor ni rečeno, da bodo umetnostni zgodovinarji kdaj ugotovili ime moža, ki je okrasil slavnostno dvorano brežiškega gradu. Ostale pa so njegove slike in njegov avtoportret.

Brežiška dvorana, dolga 35 m, široka 10 in visoka 8 m, je vsekakor največji baročno poslikani svetni prostor pri nas. Vanjo vodijo štiri vrata, ob čelnih stenah sta leseni baročni stopnišči.

Na vzdolžnih stenah je slikar upodobil nekaj znanih arhitekturnih spomenikov preteklosti, na čelnih stenah pokrajine, na vbočnih prehodih iz sten v strop najbolj znane antične mitološke prizore, na samem stropu pa znanosti in umetnosti. Vse v slogu tedanjega časa in mišljenja.

Zanimiva je slikarjeva vizija samega sebe. V razkošnem renesančnem vrtu stoji mojster s paletjo v rokah. Na glavi ima lasuljo po francoski šegi, v ozadju je značilno balustr-

dno stopnišče s plastikami in vodnjakom.

Mitološki prizori. Pozejdon, veličastni bog morja z ženo Amfitrito v kočiji iz školjčne lupine, ki jo vlečeta žrebca s plavutmi na nogah. Enooki Polifem, najmočnejši med Kiklopi, pred svojo votlino obdan s čredo ovac. Europa, hči feničanskega kralja Agavoc. Europa, hči feničanskega kralja Agavoc. Najlepša deklica takratnega sveta se je s prijateljicami igrala na obali Sredozemlja, ko se ji je v podobi bika približal pohotni Zeus, glavar grških bogov. Deklici je bil všeč, sedla je nanj. Odnese jo je na Kreta, kjer je jokajočo mladenko boginja Venera potolažila z naslednjimi besedami: „Ne joki, po tebi se bo imenoval najstarejši kontinent zemlje!“ Čeprav ne verjamemo v pravljice in mite, je res tako.

Ali pa šepavi Hefajst, Zeusov in Herin sin, ki je bil tako grd, da ga je mati pustila pasti z božanskega Olimpa. Od padca malo šepavendar se je sprizajnil z usodo. Postal je kovač kovačev, v brežiški dvorani ga vidimo, kako s še tremi pomočniki vneta kuje sijajno orožje.

Umetnik je malo mislil tudi na Dolenjsko, sicer ne bi upodobil tudi Bakha, boga vina, veselja in rodovitnosti, ki mu jedre mladenke delajo družbo in pridno nalivajo vino. Tu je tudi Pan, bog pastirjev. Upodobljen z rožički na glavi in piščalko s sedmimi cevmi v rokah. Mars, bog vojne, se na čelu konjenikov ponosno vrača iz zagotovo zmagovitega boja. Na glavi ima značilno renesančno čelado – perjanico, en meč je v desnici, drugi za pasom. Seveda ne sme manjkati tudi Aurora, boginja jutranje zarje, lepega vremena in upanja. Njegovo zlato kočijo peljejo po nebu breztežni golobi, spremlja jo zbor prijaznih, cvrkutajočih ptic.

Na stropu brežiške slavnostne dvorane pa nam je želel umetnik predstaviti v dobi renesanse najbolj cenjene umetnosti in znanosti. Poleg grba grofov Attemsov, ki poudarja domnevne odlike tega rodu: pravičnost, bogastvo, darežljivost, modrost, je tu tudi starček Kronos (Čas) s koso v eni roki, z drugo pa kaže na peščeno uro, ki se izteka. Minljivost, vse je minljivo.

Po podobah umetnosti in znanosti kaj lahko ugotovimo, da so v renesansi najbolj cenili slikarstvo, zdravilstvo, Aristotelovo filozofijo, astronomijo, kiparstvo, pesništvo, glasbo in arhitekturo. Za tiste čase je to kar precej stvari. Tudi za današnje...

Oglejte si torej enkrat slavnostno dvorano brežiškega gradu. Če drugega ne, se boste lahko pred „sosedom potrkali na prsi“, da ste videli največji baročno poslikani svetni prostor v Sloveniji. Za začetek je tudi to nekaj.

Na vrsti cesta Mokronog - Tržišče

Izvajalec modernizacije v vrednosti okrog 20 milijonov dinarjev bo „Slovenija ceste“ iz Ljubljane - Ovira še vodnogospodarsko soglasje

Na slavu v počastitev krajevnega pra znika Tržišča na Malkovcu je predsednik občinske skupščine Sevnica Janko Rebernik povedal, da se bodo dela pri modernizaciji ceste Mokronog-Tržišče začela še v tem mesecu.

„Ne verjamemo, dokler ne vidimo!“ Besede, ki ne odražajo samo nejevernih Tomažev, temveč tiste, ki so bili že dostikrat razočarani, pa bodo pri tej cesti izgubile svoj pomen. Marsikdo namreč zmotno misli, da je bila modernizacija te ceste vezana na letos. Po programu republiške cestne skupnosti naj bi bila na vrsti šele prihodnje leto. Najodgovornejši v sevniški in trebanjski občinski skupščini pa so napeli vse sile, da bi prepotrebni asfalt položili čimprej.

Pogoj za to je bila pridobitev premostitvenega posojila. Le-to je odobrila centrala Ljubljanske banke. Trenutno si pri občinski skupščini v Sevnici prizadevajo še za premostitveno posojilo pri krški podružnici

Ljubljanske banke, da bi lahko nadaljevali dela pri začetni modernizaciji na drugem bregu Save proti Planini.

Dela proti Tržišču bo dobilo ugledno podjetje „Slovenija ceste“. Ta odsek po zahtevnosti ne sodi med najtežje na celotni trasi proti Savi. Upravičeno je torej pričakovati, da se bo prvega odseka lotilo z vso verno in potrebno mehanizacijo. V Sevnici so menili, da bi morali z deli pričeti že minuli teden, kar pa se ni zgodilo. Kriv ni izvajalec, temveč se je zapletlo pri republiški vodnogospodarski inspekciji. Po nekaterih zagotovilih naj bi bilo to soglasje pripravljeno do konca tedna. Nato bo treba dobiti še gradbeno dovoljenje. Zaželjeno pa bi bilo, da čas dopustov ne bi zavril prizadevanj. Brž ko bodo cestarji imeli v rokah dovoljenje, se bo pričelo „odštevanje“ predvidenega enoletnega roka za modernizacijo odseka.

ALFRED ŽELEZNIK

»Dolenjski list« v vsako družino

SREČELOV? - V soboto so kmetje na Kopolju prinesli na zbiralno mesto ob glavni cesti nad 120 litrov mleka. Na tovarnjak ga je šlo le 52 litrov, več kot polovica pa je bilo odklonjenega. Ceno za tako imenovano sladko kisanje mleka plača v glavnem še vedno kmet. Razen bolj ali manj glasnega negodovanja, nihče ni vedel za izhod. (Foto: Železnik)

PRIDNI BRIGADIRJI

V soboto zarana je avtobus odpeljal v tabor sevniških brigadirjev Goričko 77 v Petrovcih pri Murski Soboti 20 mladih na udarniški dan. Skupaj z brigado Kozjanskega odreda so delali ves dan. Popoldne je bila krajša slovesnost, kjer so se pobratili z ostalima brigadama v taboru. Predsednik občinske skupščine Sevnica Janko Rebernik je brigadirjem izročil dvojico oljnih slik slikarja samouka Marjana Kneza. Brigadirji iz sevniške občine so se pred odhodom na to delovno akcijo izkazali z vrsto akcij doma. Uredili so okolico arheoloških najdišč na Ajdovskem gradu in tudi stopnice proti Lutrovski kleti na sevniskem gradu.

SEVNIŠKI PABERKI

KOPEL - Podvoz na Blanci ni le ovira za marsikateri tovornjak zaradi nizkega stropa, ampak je tudi „pravna“ za pranje avtomobilov. Malo rednejše čiščenje jarka za odvodnjavanje bi verjetno naredilo konec temu „izumu“.

KMALU ASFALT - V Dolenjem Boštanju je že dalj časa vse nared za asfaltiranje ulic. Po dogovoru z asfaltno bazo naj bi cestišče počrnili z asfaltno prvega septembra.

POMOČ STARŠEM - Sevniška osnovna šola je dala v roke staršem pregledna pisana obvestila o vsem, kar bodo v novem šolskem letu potrebovali šolarji: poleg seznama učbenikov in drugih pripomočkov je tudi datum prvega šolskega dne v novem šolskem letu, da ne bi slučajno kdo pozabil.

SEVNIŠKI VEŠTIK

Dobri delavci še vedno desetniki?

Delavci mirenskega tozda IMV združujejo stanovanjski dinar še vedno na ravni celotne delovne organizacije - Kdaj gospodarji svojega denarja?

Nov srednjeročni program samoupravne stanovanjske skupnosti manj razvite trebanjske občine vzbuja zanimanje tudi med mirenskim delavci, predvsem med zaposlenimi v tozdu Tovarna opreme novomeške IMV.

Marljivi kolektiv tega tozda dosega že vrsto let lepe poslovne uspehe. Prostorske razmere, predvsem razbitost poslovnih prostorov na vseh koncih Mirne, so take, da ne bi mogli reči, da delajo v zavirljivo urejenih razmerah. To je le ena plat. Mnogo bolj zaskrbljujoč je samoupravni položaj tega tozda v okviru matičnega novomeškega velikana. Zadnja preddopustna seja občinske konference ZK je ta tozda ocenila kot „papirnatega“.

Ta vse graje vreden nesamoupravni položaj izbija še posebno na dan zdaj, ko se tudi stanovanjski dinar odlično v glavnem v Novo mesto. Po zadnjem polletnem obračunu izgubi Mirna na ta način 1,02 milijona dinarjev. Mirenska tovarna opreme je v anketi za svoje stanovanjske po-

trebe zapisala številko sto stanovanj. Glede na razpoložljiv denar bi morda leta 1980 zbrali

GUBČEVA ZRAŠČENA S TREBANJSKO OBČINO

Slavna Gubčeva brigada, porojena pred že skoraj 35 leti v gozdju pod Trebelnim, ne zamudi prilike za stike z občani. Njen odbor je zato prejel letos priznanje republiškega odbora Zveze združenj borbe. Na bližnjem velikem tovariškem srečanju na Trebelnem bodo izdali posebno značko. Na voljo bo barvni stenski koledar za 1978 s slikami prof. Borisa Kobeta o slavni poti te brigade. Dobiti bo tudi nekaj knjig, o zgodovinskih brigadnih in katalog z razstave Kobetovih slik.

sredstva za 17 stanovanj. Če bodo hoteli delavci tega tozda urediti kakršenkoli program razvoja, bodo nujno potrebovali več novih strokovnjakov, to pa pomeni tudi nova družbena stanovanja. Manjšim krajem že tako marsikdo rad pokaže hrbet, če pa želijo še koga pridobiti, mu morajo ponavadi zagotoviti vsaj primerno stanovanje.

Družbenopolitične organizacije trebanjske občine in tudi stanovanjska skupnost so si v preteklosti že dostikrat prizadevale obdržati stanovanjski dinar svojih delavcev. Glede velikega IMV je bilo vse kot bob ob steno! Navkljub zakonu o združenem delu in še marsičemu! Vprašanje je, doklej bo še šlo tako.

ALFRED ŽELEZNIK

TREBANJSKE IVERI

TEKMOVANJE - Ob prizadevanjih brigadirjev krajani ob trasi vodovoda niso ostali križem rok. V Artmanji vasi so se pridružili brigadirjem, ko so mladi prišli v Vrbovec, pa so bili podobno prijetno presenečeni. Ob tako pomembni priložnosti bi se skupaj že zdavnaj opustili. Treba pa je dodati, da so čebele

ZANIMANJE - V preurejeni galeriji Tabora likovnih samorastnikov v Trebnjem umetnine ne samevajo. Vedno se v njej ustavljajo domačini, predvsem pa gosti, čeprav za galerijo ni posebne reklame. Je že tako, da se dobra stvar najbolje sama hvali.

BOLJ SLAVNOSTNI „DA“ - Odkar je galerija Tabora likovnih samorastnikov v Trebnjem dobila dodatne prostore, vlada bolj slavnostno vzdušje tudi ob porokah. Ti prostori so namreč postali svojstvena poročna soba. Bodo sojenice položile dar ustvarjanja domače gore listom v kaj izdatnejši meri.

TREBANJSKE NOVICE

ROKI NISO OGROŽENI - Dela na novem mostu preko Krke pri Krški vasi se odvijajo v predvidenih rokih. Pravkar zagrebška Geoteknika izgrajuje sistem benotov. Kljub neprestanim okvaram na „benoto“ stroju bodo dela končali v tridesetih dneh. Krški tozda novomeškega Pionirja bo potem opravil vse potrebno do montaže in dovoza na most z obeh strani. Dolžina mostu bo 150 m (Foto: I. Vizjak)

Nove možnosti in usmeritve

Lani približno 750 srednješolcev - Letos za 50 več

VPIS v brežiške srednje in poklicne šole izraža večje uspehe reformirane osnovne šole. Odločitev, da postaneš gimnazijec, za nekaj časa odloži življenjsko pomembno odločitev - izbiro poklica.

Letos bosta na brežiški gimnaziji pričela z delom dva oddelka gimnazijcev, imeli bodo tri oddelke usmerjenega izobraževanja, prvič pa bodo sedli v klopi tudi dijaki ekonomske srednje šole. Šola za blagovni promet je razpisala v prvem letniku 180 učnih mest, v dislociranem oddelku gostinske srednje šole pa je vpisanih 26 kandidatov. Podobno kot lani, ko je vpis usahnil, obstoje tudi še letos možnosti za vpis na trgovsko šolo. Brežice so premoгле lani približno 750 srednješolcev, od tega največ gimnazijcev (507), letos pa bo srednješolcev približno 50 več.

Razveseljivo je, da Brežičani že nekaj časa ne poznajo prostorske stiske, ki povsod po Sloveniji pesti srednje šolstvo. Zadovoljiva je tudi opremljenost z učili za pridobivanje praktičnih znanj, rešili pa so malone tudi vse kadrovske težave. Šolski center si obeta mnogo od tesnejšega sodelovanja z Delavsko univerzo. To je potrebno še posebno ob prehodu na usmerjeno izobraževanje. Izdelana je bila študija o poklicih, ki jih zahteva gospodarstvo Brežic in Posavja. Nekateri poklici, kot so npr. medicinske sestre in še nekateri, so premoško zastopani, z izgradnjo novih gospodarskih objektov pa se odpirajo tudi možnosti in potrebe po novih vejah srednjega šolstva.

Prihodnje leto bo na vrsti star problem brežiškega šolstva. Pričeli bodo z gradnjo novega dijaškega doma, ki bo imel 240 ležišč.

I. VIZJAK

NOVO V BREŽICAH

S TRGA - Brežiška tržnica je bila prejšnji teden dobro obiskana in prav tako založena. Na voljo je bilo vsega od sveže skute in drugih mlečnih izdelkov, jajčec, vseh vrst zelenjave in sadja pa do pisanega cvetja. Žal mora kupec vsakokrat povpraševati po cenah. Te sta imela napisane na papirnatih vrečkah samo dva prodajalca. Vse kaže, da branje računov, da je vprašanje po ceni že tudi dober porok za merjavo.

ZAMUDNIKI - Večkrat smo že pohvalili lepo in sprotno urejene stenske omarice na brežiških zidovih. To pot pa zasluži grajo glasbena šola. Kdor si podrobno ogleda njihovo „izložbeno“ okno, bo spoznal, da na plakat, ki opozarja na veliko svečanost na Senovem pred dobrim mesecem, niso pozabili, saj so nanj nalepili obvestilo o izpiti v jesenskem roku in začetku šolskega leta.

Samoupravno opismenjevanje

Poglavitna naloga sodišč združenega dela je odločanje o sporih iz družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosov, ali povedano z drugimi besedami, odločanje o sporih, ki zadevajo delovna razmerja, dohodkovne odnose, samoupravno organiziranje, uresničevanje pravic do samoupravljanja in še o marsičem. Premalo prizadet odnos delavca do samoupravnih aktov (lahko bi mu rekli kar mačehovski), pomanjkanje ustreznih kadrov in nepoznavanje samoupravnih pravic in dolžnosti, za katere (to se nanaša predvsem na pravice) se prično posamezniki zanimati vselej, kadar so postavljeni ob zid, pa spreminjajo sodišča združenega dela predvsem v posvetovalne in preventivne organe. Pogostokrat se delavec zgleda pri sodniku s problemom, ki ga je moč rešiti „doma“, torej tam, kjer se ponuja in kjer ga je najlažje rešiti. Sodnik potem zahteva akte delovne organizacije in ko jih prebere, ugotovi, da je odgovor na zastavljeno vprašanje v tem ali onem. Akt pa je sprejel na zboru delavcev ta isti delavec, ne da bi vedel, kaj sprejema. Namesto njega mora torej brati sodnik Krvida je dvojna: pomanjkljivo tolmačenje aktov pred sprejemom, največkrat pa „ježi“ v nepismenosti delavca zaradi njegove nezainteresiranosti.

Pogostokrat iščejo pomoč na sodiščih združenega dela tudi strokovnjaki, ki se ukvarjajo s samoupravno organiziranjem delovnih organizacij in skušajo ustreči hitri menjavi zakonskih določil in predpisov.

Nemalokrat prav tisti, ki bi morali odločati, ne poznajo svojih dolžnosti in aktov, ali pa jih napačno interpretirajo. To ima svoj vzrok v formalizmu delovanja v samoupravne organe. Zapisano ni samo težava sodišča združenega dela v Brežicah. Spore bi veljalo reševati najprej doma, predvsem pa bi morali samoupravljavci „samoupravno opismeniti“ in jih seznaniti z dolžnostmi in temeljitije s pravilnicami.

I. VIZJAK

BREŽIŠKE VEŠTI

Pik iz ljubezni

„Če nas ne bo družba bolj podpirala, bodo čebelarji v prihodnje prava redkost. Če sedaj jih lahko v okolici Krškega preštejete na roke,“ je pričel svojo pripoved Viljem Grozina iz Drnovega, ki čebelarji že od mladih nog.

„Po očetovi smrti je dala mati čebele uničiti. Skrivoma sem zmanjkal tri panje. V enem je življenje čez zimo zamrlo, dva pa sta mi ostala. Tedaj mi je bilo šest let.“ Celu med vojno se je kot taboriščnik ukvarjal s temi nadvse koristnimi žuželkami. Od šestih panjev, kolikor jih je našel za žico, je svobodni zapustil osemnajst. Ko se je vrnil domov, je bil prvi organizator čebelarjev v svojem kraju.

„Se sreča, da kdaj pa kdaj sladkor v skladiščih zastara, da se prevrne tovornjak s tovorom, ki ga potem čebelarji dobimo po nižji ceni in pomeni za čebele krmo in preživnino v zimskih mesecih. Paša je slaba. V Liki je še dobra. Letos pa je bila še pozaba in suša. Ajdovega medu, ki je dober za prezimitev, skoraj ni več. Prisiljen sem voziti te pridne živalice, ki se uničijo samo z delom, na pašo na Gorjance. Za dva ali tri tedne, vse je odvisno od vremena,“ pripoveduje čebelar po srcu, ob točniju medu.

„Imam 31 panjev, v vsakem pa 70 do 80 tisoč čebel. Pozimi jih je seveda mnogo manj. Na leto dobim iz enega panja 10 kg medu, za kilogram pa iztržim največ 50 dinarjev. Če ne bi imel volje in ljubezni do čebelarjenja, bi vse skupaj že zdavnaj opustil. Treba pa je dodati, da so čebele

izrednega pomena za kmetijstvo. Kdo bi sicer opraveval mnoge kulture? Čebelarji v njih že zdavnaj ne vidimo koristi.“

Potem pa utrne Grozina še nekaj čebelarskih in se poda k panjem brez vsake zaščite, saj pravi, da zdrži tudi do dvesto pikov svojih ljubiteljic.

I. VIZJAK

PESEK IZRIVA POLJE - Zobovje velikega nakladalnega stroja brez prestanka zariva globje in globje, ogromni tovornjaki odvažajo in se vračajo po nov tovor. Gramoznica v Bregeh je vsak dan renejša za 1000 kubikov prvovrstnega peska, delovišče pa je vedno širše.

Jubileji šolskega centra

Duri srednjih šol se odpro prihodnji teden - Jeseni prvi oddelek študija na visoki strojni šoli - Delovni uspehi

V krškem šolskem centru vlada ta čas samo zunanje priprave na novo šolsko leto so že pri kraju. Duri srednjih šol bodo odprle že prihodnji teden.

Na strojnem oddelku tehniške šole je vpisanih več kot 60 novincev, enako na elektro šoli, odprli pa bodo tudi dva nova oddelka „po posebnem programu“, v katerem se vpisujejo učenci z dokončano poklicno šolo in si bodo po šolanju pridobili naziv tehnika. Ker učenci v gospodarstvu še podpisujejo učne pogodbe, vpis v poklicno šolo še ni zaključen, računajo pa, da bo kandidov za dva prva letnika. Še bolj pohvalno pa je to, da bodo v Krškem jeseni odprli prvi oddelek študija ob delu na visoki strojni šoli, katere matična ustanova bo ljubljanska fakulteta za strojništvo. Za izredni študij se je odločilo 30 kandidatov, še vedno pa se lahko prijavi vsi, ki so dokončali kakršno koli srednjo šolo, ostali pa bodo morali opraviti sprejemne izpite iz matematike in fizike. Sprejemni izpiti bodo 29. avgusta, predavanja pa se bodo pričela 12. septembra. Zaenkrat bo mogoče dokončati študij na prvi stopnji, od diplomantov pa bo odvisna nadaljnja usoda visokošolskega izobraževanja. Ob tem so tudi možnosti za drugostopenjski študij.

Krški šolski center proslavlja letos tri pomembne jubileje: stoletnico zgradbe, v kateri domuje, dve desetletji nepretrganega in uspešnega dela in petnajstletnico prvih maturantov. Proslavili jih bodo oktobra z vrsto prireditev in otvoritvijo novih učnih prostorov za praktična znanja ter športnih igrišč. Ob tej priložnosti bo

KRŠKE NOVICE

TRIJE NAJLEPŠI - Na prometu ulici, ki se vije skozi Krško, se vozniški, kupec in prodajalec, prvi zaradi sprehajalcev in kupecv, drugi zaradi voznikov in cen, tretji pa zato, ker se raje privoči „španci“ drugod. Če pa poredkoma ozrejo po oknih. Če pa se, bi bili prijetno presenečeni, nad mnogim cvetjem in zelenjem. Če bi iskali najlepše okrašene liste in urejene parke, potem so to gotovo cvetličarna Kerin (to se ji tudi prodajo dobri), park pred Petrolovo prodajalno bencina (vsaj glede cvetja in zelenja se jim ni treba bati konkurence onstran Save) in park, v katerem stoji spomenik borbi in žrtvam, kjer pa prav radi poiščemo vozniško senco za svoje konjčke.

MESAR NA OBE DU - Na vratih prodajalne mesa „Meso“ iz Kostanjevici je prejšnje sredo visel takle napis: „Sem šel k obe du“. Kazalec na uri so kazali 12.30, na listku, kjer so izpisani dnevi in ure, pa je pisalo, da je v sredo odprto od 7 do 15 h.

KRŠKI TEDNIK

Koliko je sploh vikendašev?

Vikendaši rinejo k vodi, ob gozd ali v hrib — Vedno več interesentov, hkrati pa vedno več na črno postavljenih letnih hišic — Točne evidence ni!

V novomeški občini bo nujno popisati vse letne hišice in hiše, sicer ni mogoče uvesti reda na tem področju. Vikendaši so dobrodošli, ampak graditi morajo z dovoljenjem in plačevati davke.

Sami se lahko prepričamo, da posebno v vinorodnih predelih nastajajo bivalni objekti najrazličnejših velikosti in oblik. Večkrat kdo kritizira, češ: „Le kdo je dovolil tako stavbo postaviti na tako mesto!“ Četudi je hiša velika, ni rečeno, da je bila zgrajena s potrebnimi dokumenti.

Zanimanje za gradnjo počitniških hiš močno narašča in se je razmahnilo posebno v zadnjih petih letih. Po podatkih iz leta 1975 je bilo izdanih 79 lokacijskih dovoljenj za vikende — zidanice, ugotovljenih pa je bilo 27 črnih gradenj. Samo leto dni kasneje se te številke podvojijo. Lani je bilo uradno izdanih 148 lokacijskih dovoljenj za postavitev zidanic, namenjenih počitnikovanju, obenem pa so registrirali 47 črnih gradenj.

Problem je v tem, da tovrstne črne gradnje sploh niso vse popisane, kajti poznavalci razmer sodijo, da jih je v resnici dvakrat več, kot pa je uradno ugotovljeno. Črnograditelji vikendov pa ne kršijo zakona samo s tem, ker gradijo brez dovoljenja, marveč od tako postavljenih hiše tudi ne plačajo nič davka. Prav zaradi takih primerov je popis vikendov nujen.

po lastni presoji in samovoljno. Tako naletimo na vinograde in sadovnjake z letno hišico sredi najlepših njiv, precej na črno zgrajenih vikendov pa bolj kvart kot olupšaje okolico.

ZA DRUGO SEZONO NARED — Novomeščani vse bolj radovedno opazujejo veliko stavbo nenavadne oblike, ki raste izza terase nad restavracijo hotela Metropol. Novi hotel, ki ga Pionir gradi za podjetje Gorjanci, vse bolj dobiva končno podobo. Prihodnjemu turistično sezono bo po predvidevanjih hotel že sprejel goste. (Foto: R. Bačer)

V kuvertah se pozna

Kljub poprečnemu 22-odstotnemu povečanju osebnih dohodkov v novomeški občini še zaostajamo za Slovenijo

V prvih šestih mesecih letošnjega leta je v novomeški občini znašal poprečen zaslužek 4.325 dinarjev, kar pomeni v primerjavi z istim obdobjem preteklega leta 22,5-odstotni napredek, še vedno pa je slovensko poprečje višje za 3,6 odstotka.

Zaposlenost se je povečala za 2,3 odst. in podatki kažejo, da smo imeli ob koncu junija 21.235 zaposlenih občanov. Zanimivo je, da je število zaposlenih poraslo v gospodarstvu za 2,9 odst., medtem pa se je v negospodarskih dejavnostih celo zmanjšalo. Medtem ko je bilo lani v tem času na spisku 2800 zaposlenih, jih je bilo letos 42 manj.

Pri ugotovljenih poprečnih zasluhkih v prvi polovici leta velja omeniti, da je znašal poprečni osebni dohodek v gospodarstvu 4.151 din ali za 24,1 odstotka več kot lani, v negospodarstvu pa se je poprečje dvignilo le za 17,3 odst. in je poprečen osebni dohodek znašal 5.496 dinarjev.

Novomeška kronika

SMRAD, POPLAVE IN SE KAJ — Padalo je v nedeljo, kot že dolgo ne. Novo mesto je tokrat znova pokazalo, kako nemočno je ob raznih nalihih. Ulice je preplavila voda, zamajeni odtoki se zdalec niso bili kos njeni ujmi, najhuje pa je, da je omamni vojni kanalizacije marsikoga odvrnil od nedeljske večerje.

PONOVNO O MOTOKROSU — Vse kaže, da so si novomeški ljubitelji jeklenih konjičkov dokončno izbrali svoje dirkališče: Ragov log. Že lani smo pisali o nevdzdržnem hrupu, ki prihaja izpod zelenih krošenj onkraj Krke, pa kaj ko tudi letos ni prav nič bolje. Kaže, da bodo morali obrečni stanovci postati privrženci motokrosa. Sicer je pa ogled dirke zastoj.

SVINJSKI HUMOR — Že nekaj dni (vse od podražitve svinine) po Novem mestu kroži tale šala: „Ti, kaj si pa danes tako važen? Se pogledati me nočeš.“ „Kako da ne bi bil, ko pa mi je prijatelj rekel, da sem svinja.“

DEKLICE V PREMOČI — Minuli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Slavka Jeriček iz Germove 5 deklico, Valerija Rajk iz ulice Pod Trško goro 76 — deklico, Dragica Zupancič z Mestnih njiv 7 — Tomaža in Kristina Novak iz Segove 3 — Alenko.

VEČ PRODAJALCEV KOT KUPCEV — Na novomeški tržnici se je tudi v ponedeljek trlo branjevcev, katerih mize so se šibile pod težo pridelkov. Kupcev je bilo manj, sicer pa so morali za kilogram solate odšteti 15 din, krompirja 8, paprike 10(!), paradiznika 4 do 8, čebule 13 din itd. Med sadjem je bilo veliko grozjca, ki so ga prodajali po 16 din za kilogram, breskev (18 din) in hrusk (16 din).

Ena gospa je rekla, da so prodajalke v pekarni že plačale kazen, ker niso imele v glavah predpisanih belih kopic, nihče pa se ne spotakne ob WC, ki spada k lokalu. Kdor pogleda vanj, ga vrže nazaj...

NOVA PODOBA ČATEŽA — Pred leti se je na Čatežu že resno postavljalo vprašanje obstoja podružnične šole. Sedaj je že občutiti, da ljudje ne odhajajo več s svojih domov v dolino. K temu jih prav gotovo navaja vsestranski razvoj kraja, predvsem pa zaposlitev v Elmi.

Čatež: tovarna žene tudi kraj

Lep primer, kaj pomeni žilav delovni kolektiv za razvoj odročne in manjše krajevne skupnosti, je čateški tozdr ljubljanske Elme. Prav gotovo bi bili kraji daleč naokoli mnogo bolj prazni, če ne bi imeli doma tako lepe zaposlitve.

Ob našem obisku minuli teden je bil ravno plačilni dan. Ob pogledu na številke v kuvertah zadovoljni pogledi, kot maršalke druge običajne dobronamerne pripombe o normah, proizvodnji in seveda tistem, kar dobiš. „Dobro,“ je odvmila starejša delavka in zadovoljno štela bankovce.

Letos so za dan vstaje, ko so se z odkritjem lepega spominskega obeležja spomnili prvih talcev, odprli za promet tudi asfaltirano cesto od Male Loke skozi vas. Res je vmes še okrog 1.800 metrov makadama, vendar bo tudi ta izginil, ko bodo cestarji spet imeli čas.

Za tako oddaljeni kraj je življenjskega pomena dobra telefonska povezava s svetom. Zdaj niso več odvisno od ročnega preklapljanja na pošti, za zanes-

ljive zveze sedaj skrbi avtomat. Novih telefonov so poleg tovarne veseli tudi v gostilni, trgovini, šoli ter nekateri posamezniki. Tudi pipe poslej ne bi smele več presihati: voda teče po novih debelejših ceveh, poganjata pa jo dve močni črpalki. Posebno za slednji so morali krajanji seči globlje v žep. Čatež je tudi na zunaj močno spremenil podobo, daje videz urejene vasi in ljudje ne bežijo več v dolino.

ALFRED ŽELEZNIK

Strgan rokav

Polletni uspehi gospodarjenja v tozdu Tovarna opreme na Mirni so nadvse razveseljivi. Po gospodarjenju spadajo nasploh med najbolj uspešne v trebanjski občini. V minulem polletju so ustvarili 105 milijonov dinarjev dohodka. Od te vsote je tak imenovanega čistega dohodka 2,2 milijona dinarjev. Tudi prej so bili mirenski delavci solidarni, ko je šlo za druge tozde. Tako so lani pomagali iz nemalih izgub brežiški tovarni, omembe pa je vredna tudi pomoč tovarni v Adlešičih. Glede utrjevanja lastnega proizvodnega programa na Mirni računajo, da bo jezicek na tehtnici prepotrebni vlaganj vsaj prihodnje leto pokazal tudi nanje. Skrb za gradnjo stanovanj je dolgoročnega pomena. Kljub preteklim odlovanjem bi se nekaj še dalo ujeti, če bi bilo za to kaj volje tudi v Novem mestu.

A. Ž.

TREBANJSKE NOVICE

UPORABNO — V trebanjskem „bazenu“ je bilo tudi minuli teden pred silnimi nalihi več blata (od živega pa največ žab) kot v katerikoli drugi službi mladeži za brod?

(1464) — 25. avgusta 1977

GRADILI NAJ BI NANOVO

Ljubljanski Agrostroj, ki ga že težko pričakujejo v Šentrupertu, da bi tam odprl svoj obrat, še izdeluje idejni načrt. Po prvotnih razgovorih naj bi za proizvodnjo zgradili nov objekt, sedanjí farovski hlev pa naj bi služil le za skladišče. Agrostroj še ni zaprosil za gradbeno dovoljenje.

MANJ LJUDI VEČ PRIDELA

Zanimivi so podatki o rasti tržne kmetijske proizvodnje. Čeprav je manj rok, kmetje pridelajo več. Količine oddanega mleka so se povečale za šestkrat, krompirja pridelajo trikrat več. V klavnice gre letno okrog 200 ton živine. Občina se uvršča med tiste, ki so po številu strojnih skupnosti pri vrhu.

PAST — Ograja — tega imena v glavnem več ne zasluži — nad železniškim mostom, s katerim je povezan Dob s cesto po Mirenski dolini, je past za vsakogar, ki bi se hotel nanjo opreti. Odlomljene nosilne opore je sedaj zakrilo še zelenje, tako da je vse skupaj še bolj nevarno.

Koliko bo v skupni vreči?

Le malokdo zadovoljen s tem, kako stanuje

Odgovori, ki so jih delovne organizacije zapisale v anketi stanovanjske skupnosti o stanovanjskih vprašanjih zaposlenih, so nadvse zanimivi. Na splošno je mogoče reči, da je z obstoječim stanjem le malokdo

zadovoljen. Od skupno 560 delavcev v družbenih stanovanjih jih stanuje v ustreznih stanovanjih le 323, z neustreznih 237, kar 185 stanovalcev pa toži, da so njihova stanovanja pretresna.

Bolj zadovoljni so, kot kaže, tisti, ki so si zgradili svoj dom. Zasebnih graditeljev je bilo po podatkih ankete 2.083. S tem, kar so si sezidali sami ob pomoči sorodnikov in prijateljev, je zadovoljnih 1.547 stanovalcev. 536 jih meni, da so v neustreznih stanovanjih, za 297 pa je stanovanje že premajhno. Najemniki so manj številni, vseh je 205.55 jih je prepričanih, da stanujejo dobro, 150 pa ne.

Po izračunih bodo delavci do leta 1980 v svojih delovnih organizacijah lahko dobili za gradnjo stanovanj 18,4 milijona dinarjev posojila. 13 delavcev bo lahko kupilo etažna stanovanja (4,3 milijona dinarjev), 383 stanovalcev naj bi se lotilo dozidav in prezidov, za kar naj bi bilo na voljo nekaj nad 7,1 milijona dinarjev posojil. Skupna vreča utegne biti, posebno ob vse bolj divje rastočih cenah gradbenega materiala in storitev, še za marsikoga prazna, zato ne bi smeli zamuditi razprav o programu stanovanjske skupnosti.

A. Ž.

Rekorden obisk

Baza 20 — ena najznamenitejših zgodovinskih in izletniških točk v novomeški občini — si je nedvomno pridobila sloves ne le doma, ampak tudi v tujini, o čemer priča izjava oskrbnice Lukovega doma, Milene Jurenc:

„Sedmo leto sva z možem oskrbnica v Lukovem domu in vodiva gostinski lokal. Vsako leto sva opažala večji obisk, vendar je letošnje število gostov presseglo vsa pričakovanja. Maja se je kar trilo obiskovalcev. Vse več je organiziranih izletov na Bazo 20, vse več obiskov šolarjev, sindikalnih izletov in borčevskih ekskurzij. Posebno maja in junija ter septembra in oktobra imamo skupinske obiske, med časom dopustov pa prihajajo posamični izletniki. Med njimi je veliko takih, ki so tu partizani in obujajo spomine, pa tudi vse več tujcev prihaja k nam.“

V samotni roških gozdov, kjer daleč naokrog ni nobene hiše, sta Jurenčeva sama vsa leta. Tišine sta se navadila, družbo jima delajo le redni gostje, delavci GG, ki imajo v bližini delovišča.

MILENA JURENEC

Prenočitvenih zmogljivosti v Lukovem domu ni, pač pa se oskrbnica ukvarjata z zamisljivo, da bi gradila. Težava je v tem, ker so za turizem nujni pogoji, predvsem voda in elektrika, tega pa ni.

„Vas je že kdaj presenetil obisk medveda?“ „Tu okrog ni medvedov, so pa proti Jelendolu in včasih pride kakšen zjutraj in zvečer na prostor za piknik. Pred tremi leti je kosmatinec prečkal cesto le kakih 200 metrov stran od Lukovega doma, vendar se ga niti očividci niso ustrašili. Preveč je obiskovalcev, da bi se tod medvedje stalno naselili, zato se gostom ni treba bati.“

Da pa se Jurenčeva spoznata na gostinstvo, se lahko gostje prepričajo. Izvrstna domača salama in dobro vino sta ob vsakem času na razpolago, po naročilu pa imajo bogato izbiro jedil. Boljše kot marsikje v dolini.

R. B.

PRIDITE NA RAVNIKI!

Krajevna organizacija ZZB NOV v Smarjeti vabi borce, aktiviste in občane širše Dolenjske na tovariško srečanje, ki bo v soboto, 27. avgusta, ob 10. uri pri Beretičevi zidanci nad Smarjeto. Srečanje s programom bo potekalo v počastitev letošnjih jubilejev in v spomin na delovanje časne partizanske bolnišnice Krškega odreda pred 35. leti. Po svečanosti bo udeležencem srečanja na razpolago domača kapljica in prigrizek.

ZALOŽENI PRED TRGATVIJO

Vinogradniki in kmetje se jeseni večkrat pritožujejo, da ne dobe v trgovinah orodja, posod in semen, kakršna želijo in potrebujejo za trgatve ali jesensko setev. Kaže, da bo glede tega letos boljše, vsaj tako so zatrdili v trgovini Kmetijske zadruge Novo mesto na Česti komandanta Staneta.

Trenutno imajo kmečkega orodja, posod, sodov, mlinov, kadi, stiskalnic vseh vrst in velikosti, dovolj je gnojil vseh vrst, samo zadnje čase gredo manj v promet. Očitno kmetje ne gnojijo več toliko, kot so včasih. Naročene imajo več vrst pšenice in bo v prodaji v začetku septembra. Medtem ko kmetje najbolj povprašujejo po sorti san pastore, pa pospeševalci priporočajo „partizanko“ in druge vrste pšenice.

za brezplačno pokušnjo

IZBIRAJTE MED 1000 VINI
GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE LJUBLJANA

29. 8. - 4. 9. 77

ljubljska banka

Podružnica Krško

LB Ljubljanska banka,
odbor za medsebojna razmerja pri podružnici
Ljubljanske banke Krško

objavlja
za nedoločen čas in s polnim delovnim časom naslednja pro-
sta delovna mesta:

za osrednjo enoto v Krškem:

1. poslovnega svetovalca — v vodstvu podružnice;
2. višjega strokovnega referenta za kreditiranje OZD — v odseku kratkoročnega kreditiranja;
3. višjega referenta za organizacijo dela — v odseku splošnih poslov;
4. referenta za odplačevanje kreditov — v samostojnem oddelku za kreditiranje stanovanjske in komunalne graditve;
5. stenograf-zapisnikar — v odseku splošnih poslov;
6. strojepiska 1 a ali 1 b;
7. KV delavec tehnične stroke — šofer;
8. blagajnik dinarsko valutne blagajne.

Pogoji za zasedbo delovnih mest:

- pod št. 1) ustreza visoka šola, 5 let ustreznih delovnih izkušenj ter aktivno znanje najmanj 1 tujega jezika;
 - pod št. 2) ustreza visoka šola, 4 leta ustreznih delovnih izkušenj ter aktivno znanje najmanj 1 tujega jezika;
 - pod št. 3) ustreza višja šola, 4 leta ustreznih delovnih izkušenj;
 - pod št. 4) ustreza srednja šola z zaključnim izpitom in 2 leti ustreznih delovnih izkušenj;
 - pod št. 5) srednja upravno administrativna šola ali ekonomska srednja šola z zaključnim izpitom ali dvoletna administrativna šola in stenodaktilografski tečaj ter 3 leta ustreznih delovnih izkušenj;
 - pod št. 6) dvoletna administrativna šola ali enoletni strojepisni tečaj z opravljenim izpitom ter dve leti ustreznih delovnih izkušenj. Merilo za razvrstitev strojepisk v skupine je preizkušeno število udarcev v minuti;
 - pod št. 7) ustreza poklicna šola in 2 leti ustreznih delovnih izkušenj;
 - pod št. 8) ustreza srednja šola z zaključnim izpitom in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj. Delo v izmeni.
- Kandidati za objavljena delovna mesta naj prijavijo s kratkim življenjepisom z navedbami o dosedanjih zaposlitvah priložijo dokazila o šolski izobrazbi.
Rok prijave je 8 dni od dneva objave.
Prijave naj kandidati pošljejo na naslov:
Ljubljanska banka podružnica Krško —
odbor za medsebojna razmerja, C. 4. julija 42, 68270 Krško

Tovarna celuloze in papirja

„DJURO SALAJ“ Krško
— TOZD TRANSPORT objavlja več prostih delovnih mest nekvalificiranih delavcev za delo na premogu.

Pogoji:

- zdravstvena sposobnost za izmenično delo,
 - starost do 35 let,
 - odslužen vojaški rok,
 - 3-mesečno poskusno delo.
- Pismene ponudbe sprejema kadrovska služba podjetja 8 dni po objavi.

TURISTIČNE

INFORMACIJE

MTP

VSE INFORMACIJE IN REZERVACIJE ZA BIVANJE V PLANINSKEM DOMU „VINKA PADERŠIČA“ PRI GOSPODIČNI NA GORJANCIH NUDI

MLADINSKA TURISTIČNA POSLOVALNICA, NOVO MESTO, GLAVNI TRG 7, telefon: (068) 22-555.

NA SREBRNIH KRILIH

POČITNICE 77

Hotel Korinjak na otoku Ižu je nameščen v neposredni bližini otoške prestolnice Iz Veli. Sobe imajo v glavnem razgled na morje — na panoramo zadarskega otočja. Na hotelski plaži je še posebej urejen del, ki je namenjen otrokom, prav tako je letos poskrbljeno za otroško plavalno šolo.

Dopustnike, ki se bodo odločili za letovanje na otoku Ižu, bo odpeljalo letalo z ljubljanskega letališča vsako nedeljo ob tri četrt na dvanajst Z Zadarskega letališča pa bodo odleteli proti domu deset minut čez eno popoldne, prav tako

ob nedeljah.
Cene za en teden znašajo na osebo 1.600 do 2.350 din, za dvotedensko bivanje pa 2.500 do 3.250 din. Otroci od dveh do desetih let bodo letovali po 1.300 do 2.050 din za 1 teden, oziroma po 2.200 do 2.950 din za 2 tedna.

Prijave in informacije: Turistična agencija Aerodroma Ljubljana-Pula, Brnik, tel. (064) 22-347, in Mladinska turistična poslovalnica, Novo mesto, Glavni trg 7, tel. (068) 22-555

INEX
INEX ADRIA AVIOPROMET
LJUBLJANA

organizira

„VELIKA POTOVANJA“

tudi v letošnji jesensko-zimski sezoni. Pridružite se nam!

KENIJA SAFARI — SEJŠELSKI OTOKI — od 20. 10. do 1. 11. 1977:

- veliki 7-dnevni safari Mt. Kenija, Viktorijino jezero, Nakuru, Amboseli pod Kilimadžarom, rezervat Tsavo in 4 dni oddiha na prekrasni obali Indijskega oceana;
- mali 4-dnevni safari v Amboseli, rezervat Tsavo in 7-dnevno bivanje pod soncem ravnika na otoku Mahe v Sejšelskem otočju.

Osnovna cena 15.870 din

INDIJA - NEPAL — od 25. 11. do 4. 12. 1977:

Ogled New Delhija in Agre s Taj Mahalom in po izbiri še 4-dnevni letalski izleti:

- V Benares ob sveti reki Ganges z obiskom slovitih svetišč v Khajurahu;
- po poteh bojevitih Rajputov v Rajastan: Jodhpur, Udaipur in Jaipur;
- proti doplačilu tudi v Nepal — Kathmandu; polet nad Himalajo; postanek še v Khajurahu;
- po želji z letalom v Pokhro pod vrhovi Annapurne

Osnovna cena 12.800 din

12 mesečni kredit

Informacije in prijave: Inex Adria Aviopromet, Titova 48, 61000 Ljubljana, tel.: 061/313-366 int. 35 in vse turistične poslovalnice, kjer dobite naš program.

INTEREXPORT Ljubljana

PE „INEX“ Potovalna agencija

61000 Ljubljana, Titova 25

Telefon: (061) 312-995

V GRČIJO

PO ZNIŽANI CENI

HITRO — UDOBNO — POCENI — KREDIT
ZA VAŠE POČITNICE SMO PRIPRAVILI
8-DNEVNE POČITNIŠKE PAKETE Z LETALI
INEX ADRIE:

— V GRČIJO PO ZNIŽANI CENI:
— ANAVISSOS NA ATIKI (V BLIZINI ATEN) — samo din 3.400

— TUNIZIJA:
Hammamet din 3.390 — odh. vsak torek
Sousse din 3.650 — odh. vsak torek

— ŠPANIJA — COSTA DORADA din 3.150 — odh. vsak četrtek

— KAŠTEL STARI: HOTEL RESNIK
din 2.200 — odh. vsako nedeljo

Priv. sobe din 1.800 — odh. vsako nedeljo

— OTOK ČIOVO — priv. sobe
din 1.820 — odh. vsako nedeljo

— ZADAR— Otok UGLJAN, hot. naselje
ZELENA PUNTA
din 2.350 — odh. vsako nedeljo

IZLETI:
— EGIPT: „spominski izlet“ tankistov in borben
NOV, odh. 20. oktobra

TEČAJI:

— ANGLEŠČINE: v Veliki Britaniji
V SEPTEMBRU IN OKTOBRU VABIMO:
Na 2, 3 in 4 dnevna potovanja v TUNIZIJO, GRČIJO, ŠPANIJO in ISTANBUL.

PRIJAVE IN INFORMACIJE:

Inex Ljubljana, Titova 25, tel. 312-995 in 327-947
Inex Maribor, Volkmerjev prehod 4, tel. 24-571
Izletnik Celje, Velenje, Žalec
Alpetur, Kranj, Radovljica, Šk. Loka
AP Nova Gorica
Mladinska turistična poslovalnica, Novo mesto Glavni trg 7, tel. (068)22-555

ZAVAROVALNA SKUPNOST TRIGLAV
DOLENJSKA OBMOČNA SKUPNOST
NOVO MESTO

„Odbor za medsebojna razmerja Zavarovalne skupnosti Triglav, Dolenjske območne skupnosti Novo mesto, Delovne skupnosti

objavlja
naslednja prosta delovna mesta:

1. DVA SPECIALNA PRODUCENTA ZA OBČINO NOVO MESTO
2. ŽIVLJENJSKEGA ZASTOPNIKA ZA ZASTOPNOVO MESTO
3. ZAVAROVALNEGA ZASTOPNIKA ZA ZASTOPNOVO ADLEŠIČI
4. PRIPRAVNIKA Z VIŠJE ŠOLSKO IZOBRAZBO
5. PRIPRAVNIKA S SREDNJE ŠOLSKO IZOBRAZBO

Pogoji: za delovna mesta pod zaporedno številko 1, 2 in 3 mora imeti kandidat končano srednjo ali poklicno šolo, kandidati za delovno mesto pod zaporedno številko 4 morajo imeti končano višjo šolo upravne, pravne ali ekonomske smeri, a kandidati pod zaporedno številko 5 morajo imeti končano srednjo šolo upravno administrativne smeri, ekonomske smeri ali drugo ustrežno srednjo šolo.

Kandidati za objavljena prosta delovna mesta naj vlogo s priloženimi spričevali o končani šoli pošljejo v roku 15 dni po objavi na naslov:

Zavarovalna skupnost Triglav,
Dolenjska območna skupnost Novo mesto,
Novo mesto, Glavni trg 24.

NUDIMO VAM KOMPLETEN PROGRAM:

- VHODNA VRATA
- GARAZNA VRATA
- SOBNA VRATA
- OBLOGE
- ISO — SPAN
- OPAŽNE PLOŠČE
- POHIŠTVO

lip & bled
lesna industrija

ljubljska c.32 64260 bled
telefon:064-77384

OBIŠČITE POSLOVALNICE:

- LIP Bled na Zagrebškem velesejmu Bulevar Borisa Kidriča 2 telefon: (041) 523-066
- LIP Bled na Rečici — Bled telefon: (064) 77-944
- LIP Bled v Murski Soboti Cvetkova 1 a telefon: (069) 22-941 telefon: (069) 22-942

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše ljube mame

ANE GRAŠIČ

iz Gotne vasi

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih. Iskrena hvala dr. M. Polensku za dolgoletno skrb in pomoč, župniku za obred in poslovilne besede in vsem, ki ste ji poklonili vence in cvetje, jo spremili na zadnji poti in nam izrazili sožalje. Vsem še enkrat, najlepša hvala!

Žalujoči: družine Grašič, Bele in Škerlj.

Novo mesto, 21. 8. 1977

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega moža in očeta

JERNEJA ZAGORCA

iz Šmarja 14,

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in sosedom, ki so ga pospremili na zadnji poti in mu darovali vence ter cvetje. Posebna zahvala kolektivu Iskre Sentjerne, ZB Sentjerne, Sentjernejskemu oktetu ter godbi iz Sentjerneja. Hvala tudi duhovniku za opravljeni obred.

Vsi njegovi!

V SPOMIN

pokojnemu

JOŽETU LUNDRU

iz Šalke vasi

Ata, vse svoje življenje si delal, trpel. Tudi ko je nehalo biti tvoje sarce 17. avgusta 1975 na kočevskem stadionu, si imel še žuljave roke. Hitro, ata, minevajo leta, iz naših src pa bolečine ne izginejo. Zahvaljujemo se društvu za vzgojo in varstvo ptic, ki so se spomnili častnega člana ob obletnici njegove smrti, gasilskemu društvu Šalke vas za spominski trak na prapor, katerega je pokojni Jože dolga leta čuval in nosil. Še posebna hvala občinski gasilski zvezi Kočevje za podeljeno priznanje in odlikovanje ter vsem, ki se ga še spominjajo in mu prižigajo svečke.

Žena Tončka, vseh pet otrok z družinami ter drugo sorodstvo

V SPOMIN

23. avgusta je minilo 10 let, odkar smo za vedno izgubili našega dragega moža in očeta

EGIDIJA GORENCA

šoferja iz Mokronoga

Mnogo, mnogo prezgodaj si omahnil v smrt.

Vsi njegovi!

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage hčerke, sestre in tete

MILENE INTIHAR

iz Mlake pri Kočevju

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, mladincem za izraženo sožalje ter za podarjene vence in cvetje. Posebno se zahvaljujemo Daniju, Veroni in Vojku Pucu, družinam Sinkovec, Grah, Tunjič, Režonja, Lužar, Kolmanič, Konte in Fajfar. Zahvaljujemo se tudi tov. Debeljaku za govor pri odprtju grobu, godbi in duhovniku za opravljeni obred. Hvala tudi vsem ostalim, ki ste sočustvovali z nami in nam pomagali v najtežjih trenutkih.

Žalujoči: mama, ata, brat Alojz, sestra Dragica z družino, stara mama in vse drugo sorodstvo

V SPOMIN

28. avgusta mineva žalostno leto dni, odkar nas je v cvetu mladosti za vedno zapustil naš ljubljani sin in brat

SREČKO TERBUC

Stara cerkev pri Kočevju

Dragi Srečko, ne samo ta dan, ampak vsako uro si v naših mislih, v našem spominu. Naš dom je pust in tvoji mami, atu in bratu ne bo nikoli ozdravela globoka rana. Vsem, ki obiskujete njegov prerani tih dom, prinašate cvetje, prižigate sveče, prisrčna hvala. Posebna hvala tudi njegovim sošolcem.

Neutolažljivi: mama, ata in brat Franci

V SPOMIN

naši mili hčerki

MIRI HALER

V četrtek, 26. avgusta, mineva prvo leto žalosti za našo tako ljubljeno hčerko. Kruta usoda nam je neusmiljeno iztrgala v cvetu mladosti sredi največje sreče našo ljubo hčerko in sestro. Hvala vsem, ki ste jo ohranili v prijetnem spominu, ji prinašali cvetje in prižigali svečke na mnogo preranem grobu.

Neutolažljivi: mama, ata, brat Rajko in sestra Silva

V SPOMIN

BOJANU MARKOVIČU

iz Dolenjskih Toplic

26. avgusta bo minilo leto dni, odkar si za vedno zapustil naš dom. Kruta usoda je pretrgala tvojo življenjsko nit in tvoja mladost je sklonila glavo. Teško se je živeti v to, da te, dragi Bojan, ne bo več med nas. Odšel si, bolečina pa je ostala. Radi bi ti povedali, da te ne bomo nikdar pozabili, da še naprej živiš z nami in da smo mi vedno s teboj. Hvala vsem, ki se te spominjajo, ti nosijo cvetje in prižigajo svečke.

Vsi tvoji!

V SPOMIN

26. avgusta bo minilo prežalostno leto dni, odkar si v 20. letu in cvetoči mladosti odšel od nas, ljubi sinko in brat,

MARJAN PUGELJ

Dol. Toplice 69

Prišel je mesec avgust, z njim pa žalost in bolečina, ki je ranila naša srca. Kruta usoda te je iztrgala iz naše sreče. Naš dom je pust in prazen brez tebe, Marjan, zato te obiščemo vsak dan. Hvala vsem za cvetje in sveče, ki jih prižigajo na tvojem preranem grobu.

Neutolažljiva mamica; ata, sestra Mihelca in vsi tvoji, ki se te še spominjajo

V SPOMIN

Dne 27. avgusta bo minilo žalostno leto dni, odkar nas je težko zapustil in odšel tja, od koder ni vrnitve, naš ljubljani in nepozabni mož in oče

JANEZ SMRKE

iz Doline pri Mirni

Praznina za njim je še vedno boleča in sveža. Z usodo, ki nas je ločila, se ne da sprijazniti. Vsem, ki se ga še spominjate, predvsem po glasu petja, in kadarkoli stojite ob njegovem grobu, iskrena hvala.

Za njim žalujejo vsi njegovi

V SPOMIN

26. avgusta mineva žalostno leto, kar nas je za vedno zapustila naša ljuba, zlata, dobra, nepozabna mamica

TEREZIJA KLEMENČIČ

Golobinjek pri Mirni peči

Ne moremo se sprijazniti z mislijo, da te ne bo nikoli več. Ostali smo žalostni in nepotolaženi. Tih, pust in prazen je zdaj naš dom, kjer smo nekoč rekli: tu smo doma.

Neutolažljivi: vsi njeni!

Kadrovska komisija pri Ljubljanski banki — podružnici Novo mesto objavlja za nedoločen čas, s polnim delovnim časom naslednje prosto delovno mesto:

za ekspoziuro BRŠLIN:

1) REFERENTA ZA EKSPOZITURO,

pogoj: ekonomska srednja šola ali gimnazija ali upravno administrativna šola, srednja komercialna šola ali pedagoška gimnazija z zaključnim izpitom ter tri leta ustreznih delovnih izkušenj.

Prošnje za sprejem na delo z življenjepisom ter dokazilom o šolski izobrazbi pošljite Ljubljanski banki — podružnici Novo mesto — Kadrovske komisiji. Rok prijave je 10 dni po objavi. Prijavljeni kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po objavi.

ISKRA-AVTOMATIKA,

Ljubljana n. sub. o.

TOZD „ELA“

Novo mesto, n. sub. o.

ponovno razpisuje prosto delovno mesto:

VODJA KADROVSKO SPLOŠNEGA SEKTORJA

Pogoj za zasedbo delovnega mesta je:

višja izobrazba pravne, upravne ali organizacijsko-kadrovske smeri, 4 leta delovnih izkušenj na ustreznih delovnih mestih. Kandidati morajo imeti organizacijske sposobnosti vodenja ter morajo biti moralnopolitično neoporečni.

Kandidati, ki želijo biti imenovani, morajo v 15 dneh po objavi poslati na naslov: ISKRA-TOZD ELA Novo mesto, Ragsvska c. 7a pismene prijave s kratkim življenjepisom, opisom dosedanjega dela in družbenopolitične aktivnosti. Prijavam morajo priložiti dokazila o zahtevani izobrazbi, delovnih izkušnjah in nekaznovanju.

O izbiri bo odločal delavski svet TOZD v 15 dneh po preteku roka za zbiranje prijav, v 8 dneh pa bomo o tem obvestili vse prijavljene kandidate.

„MELAMIN“ kemična tovarna KOČEVJE

Na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja objavljamo potrebo po delavcih za naslednja delovna mesta:

1. VODJA NABAVE

Za delovno mesto se zahteva višja oziroma srednja ekonomska izobrazba, strokovni izpit za opravljanje zunanjetrogovinskih poslov in dve oziroma triletna ustrezne delovne izkušnje. Poskusno delo 3 mesece.

2. RAZISKOVALEC II.

(dva delavca) za dvoizmensko delo v raziskovalnem oddelku. Kandidati morajo imeti končano srednjo tehnično šolo kemijske smeri. Poskusno delo traja 3 mesece, lahko pa so tudi pripravniki.

3. ELEKTRIKAR I.

za triizmensko delo. Zahtevamo kvalificiranega električarja in opravljen tečaj za „S“ izvedbe in enoletne ustrezne delovne izkušnje. Poskusno delo traja 3 mesece.

4. DELAVKA

za pomoč v okrepevalnici DO po 4 ure na dan. Kandidati morajo imeti opravljen tečaj o higijenskem minimumu.

5. TRANSPORTNI DELAVEC

(2 delavca) Zahteva se končana osemletka. Poskusno delo 1 mesec. Kandidati bodo sprejeti za nedoločen čas s polnim delovnim časom razen pod št. 4. Osební dohodek po samoupravnem sporazumu o delitvi OD.

Pri izbiri bomo upoštevali samo vloge z ustreznimi zahtevanimi dokazili, ki jih bomo prejeli 10 dni po objavi. Interesenti se lahko v času objave zglasijo na osebni razgovor v splošnem sektorju.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Cetrtek, 25. avgusta - Ludvik Petek, 26. avgusta - Aljoša Sobota, 27. avgusta - Zlatko Nedelja, 28. avgusta - Gustl Ponedeljek, 29. avgusta - Sabina Torek, 30. avgusta - Roza Sreda, 31. avgusta - Rajko Cetrtek, 1. septembra - Tilen

LUNINE MENE

28. avgusta ob 21.10 uri - ščip

KINIO

BREŽICE: 26. in 27. 8. italijanski barvni film „Rim, mesto nasi-

lja.“ 28. in 29. 8. ameriški barvni film „Naslednja postaja Grinič Viliđ.“ 30. in 31. 8. ameriški barvni film „Jeklena ptica“.

KRŠKO: 27. in 28. 8. ameriški film „Cleopatra Jones“. 31. 8. italijanski film „Potovanje“.

NOVO MESTO - KINO KRKA: Od 26. do 28. 8. ameriški barvni film „Taksist“. 29. in 30. 8. namški barvni kriminalni film „Dekle iz Hong Konga“.

SEVNICA: 27. in 28. 8. ameriški film Sedmerica na konjih“.

RIBNICA: francoski barvni film „Don Juan je bila ženska“.

TREBNJE: 27. in 28. 8. češki barvni vojni film „Dan, ki ne mine“.

UGODNO prodam avto radio Grunding UKW in kasetni stereo magnetofon Philips, Zalka Črne, Pod smreko 8, Črnomelj, telefon: 76-265 od 6. do 14. ure.

PRODAM trofazni hidrofor 180 l. Sandi Rebolj, Zagorica 13, 68233 Mirna.

KONJA starega 3 leta prodam. Stanjo Repše, Brinje 20, 68297 Sentjanž.

PRODAM v Dol. Toplicah suhe smrekove plohe in 600 kg betonskega železa 6 Ø. Železo prodam ceneje kot v trgovini. Naslov v upravi lista (2714/77).

POCENI prodam rabljeno spalnico z vzmetnicami. Jože Kastelic, Ravgovska 7, Novo mesto.

PRODAM dobro ohranjen kosilnico Alpina. Mitja Mlakar, Tržišče 27.

PRODAM 2.000 komadov stare strešne opeke Brobovec, Štefan Sušteršič, Ob Težki vodi 6, Novo mesto.

PRODAM otroško posteljico z mrežo. Muhič, Ravgovska 9, Novo mesto.

PRODAM trajnožarečo peč kamin (Sigma 8). Gostiša, Defranceshjeva 2, Novo mesto.

ju, želijo za 20. rojstni dan vse najlepše predvsem pa zdravia. Ata, mama, sestra Jelka z Dragom, Damjanca pa pošilja stričku poljubček.

PREKLICI

IVAN in OLGA MARTINCIC, Jablanca 21, Boštanj, opozarjajo RAFAELA BLASA in MARIJO BLAS, Jablanca 22, naj prenehata delati škodo po najinem zemljišču. V nasprotnem primeru ju bova sodno preganjala.

JOZE SUKLJE, Gornja Lokvica 8, Metlika, lastnik parcele Martina Sukljeta, Gor. Lokvica 8, prepovedujem uživanje parcele Jožetu Sukljetu, Dolnja Lokvica 2 in njegovi družini. Če tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

JOZEFA KRAVCAR, Kidričeva 6, Trebnje, prepovedujem odlaganje smeti na moji gozdni parceli na Pluski. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

JOZEFA FRANKOVIC, SELA n. h., ŠENTJERNEJ, prepovedujem krajo, vdiranje v stanovanje, kršenje nočnega miru ter delanje kakršnekoli škode po mojem zemljišču. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

FRANC OVNIČEK, Orehek 6, Stopiče, prepovedujem kakršnokoli prodajo premoženja in nepremičnine, ker smo vsi lastniki. V nasprotnem primeru bom sodno preganjal.

MARTINA ČEŠNOVAR, VEL. POLJANE 14, ŠKOCJAN, opozarjam ALOJZIJO ŠLOGAR, Vel. Poljane 1, da preneha z žaljivimi besedami, ker jo bom v nasprotnem primeru sodno preganjal.

ALOJZ BREZOVAR, Dol. Težka voda 16, Stopiče, prepovedujem pašo kokoši in hojo po njivi. Posebno pa opozarjam Jeneza Berkopca zaradi žaljive in fizičnega napada, ker ga bom v nasprotnem primeru sodno preganjal.

CIRIL BRZIN, Bruna vas 7, Mokronog, opozarjam Franca Bregarja in ženo Angelo, Bruna vas 9, da mi ne prekopavata poti. Če ne bosta upoštevala preklica, sledi sodnijski postopek.

FRANC BLAZETIC, Uršna sela 80, opozarjam Pepco Kulovec iz Uršnih sel, da preneha z obrekovanjem, sicer jo bom v nasprotnem primeru sodno preganjal.

OBVESTILA

V SOBOTO 27. avgusta ob 18. uri, bo na vrtu gostilne Rogelj na Rdečem Kalu igral za ples ansambel PLAVI RUBINI. Vabljeni!

ZAHVALA

V SPOMIN

22. avgusta 1977 je minilo tri leta odkar ni med nami več naše mame

JOZEFE ŠTINE

iz Stranske vasi,

Hvala vsem, ki ji prižigate sveče na njenem preranem grobu in ga krasite z rožami.

Njen sin Jože.

POSEST

V NOVEM MESTU prodam posvetilo s hišo in pripadajočimi gospodarskimi posloplji. Hiša je vseljiva. Ponudbe na upravo lista pod šifro: „Na lepi, mirni točki“.

KUPIM

KUPIM motor za škodo Š 100, letnik 1970, Stanko Pavlič, Partizanska 29, Novo mesto.

KUPIM kosilnico BCS ali njej podobno. Ponudbe s ceno pošljite na naslov: Boris Kunšič, Perniki 4, Zgornje Gorje 64247 pri Bledu.

KUPIM manjšo malo rabljeno otroško posteljico. Telefon: 23-355.

RAZNO

POROČNI PRSTANI! K moderni obleki - sodoben nakit! Dobite ga po naročilu ali izbiri pri zlatarju v Ljubljani, Gosposka 5 (poleg univerze). - Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

SPREJMEM dekle, ki bi rada nadaljevala šolo, tečaj, se izučila ali se zaposlila. Ji pomagam. Kaplan, Galjevica 14, Ljubljana.

IZBUBILA se je majhna psica črne barve, sliši na ime Valdi. Prosim najditelja, da pokliče na telefon: 22-629.

POKRIT PROSTOR 10 x 5 m ali večji (lopa, kozolec, baraka) ali podobno vzajem v najem za dobo 2 let. Naslov v upravi lista.

ČESTITKE

DRAGI mami MARIJI CEMIČ s Hriba vse najboljše za 49. rojstni dan in hvala za vse. Hčerka Milena z možem ter malo Barbaro.

DRAGI teti MARIJI URH iz Stranj za 76. rojstni dan in god še na mnoga zdrava leta. Kupčevi iz Novega mesta. Sandika pošilja botri 76 poljubčkov, botra pa lepo pozdravlja.

DRAGEMU sinu ROMANU MARUŠIČU, ki služi vojaški rok v Skop-

MILANA IVKOVIČA

rez. majorja JLA iz Biške vasi 8 pri Mirni peči

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, zlasti pa sosedom za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih. Toplo zahvalo smo dolžni vsem, ki so mu darovali številne vence in cvetje ter ga v tako lepem številu spremlili na njegovi mnogo prerani zadnji poti. Prisirčna hvala dr. Vodniku za nesebično pomoč v njegovi bolezni. Globoko zahvalo izrekamo tudi osebju nevrološkega oddelka splošne bolnice Novo mesto za njihov trud pri reševanju njegovega življenja. Nadalje se zahvaljujemo Francetu Kastelcu za njegovo skrb in trud, godbi, pevcom, govornikom, družbenopolitičnim organizacijam Mirna peč in njegovim lovskim kolegom za organizacijo pogreba in zadnje časti. Hvala vsem, ki so nam ustno ali pisмено izrazili sožalje ter delovnim organizacijam IMV, Vzgojno varstvenemu zavodu in PLM Moste-Polje. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Marija, sin Jože, sin Milan z družino, hčerka Milka z družino in drugo sorodstvo

ZAHVALA

V 56. letu starosti nam je 11. avgusta 1977 kruta usoda nepričakovano iztrgala iz naše sredine našega ljubelega moža, očeta, starega očeta, strica in tasta

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi naše nadvse ljubljene hčerke edinke

ALENKE CIMBALJEVIČ

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremlili na njeni zadnji prerani poti. Zahvaljujemo se za podarjeno cvetje, vence, pismono ali ustno izrečena sožalja, za poslovljene govore ob odprtem grobu. Iskreno se zahvaljujemo godbenikom, tovarni Iskra Semic, JLA Črnomelj, Ribnica, Ljubljana, sovaščanom, sostanovalcem, znancem in prijateljem. Posebno zahvalo smo dolžni internemu oddelku novomeške bolnišnice in kliničnemu centru Ljubljana za vso pomoč v času njene bolezni.

Žalujoči: oče, mama, stara mama, teta Mira, teta Frančka z možem, bratranec z družino, stric Jože in drugo sorodstvo

Črnomelj, Ribnica, Dane pri Ribnici, Raška in Ljubljana

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je za vedno zapustil naš ljubljani mož, ata, ter stari ata

ALOJZ KOŠAK

iz Maharovca pri Šentjerneju

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, znancem in prijateljem za vso pomoč in obiske v času bolezni in vsem, ki so ga spremlili na zadnji poti in mu darovali cvetje in vence. Posebno zahvala osebju pljučnega oddelka v Novem mestu ter dr. Trobščaku, pevskemu zboru iz Dobrave, gasilskemu društvu, ZSB, podjetju Novoteks ter podjetju Krka za podarjene vence, župniku za ganljive besede in opravljeni obred.

Žalujoči: žena Pepca, sinova Slavko in Miro, hčerke Jožica in Darinka z družinami ter hčerka Verica

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi najine drage mame, stare mame, prababice, tašče in tete

EME LENASSI

vdove po višem železniškem kontrolorju

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za vsestransko pomoč in podarjeno cvetje. Posebna zahvala tov. Auguštinovi za govor ob krsti, župniku Ambrožiču za poslovljene besede in opravljeni obred ter sosedoma Viharjevim in Garzovodim. Hvala tudi dr. Živkoviču ter med. sestrama Erni in Zalki in vsem, ki so nama izrekli sožalje ter sočustvovali z nama v težkih trenutkih.

Žalujoči: hčerki Jelisava in Vlasta z družinama. Gor. Straža, dne 23. 8. 1977

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega moža, očeta in starega očeta

JOŽETA JEREBA

se iskreno zahvaljujemo vsem znancem, prijateljem in sosedom, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti in mu darovali vence in cvetje. Hvala zdravnikom in osebju novomeške bolnice, podjetjem ZTP Sekcija za vleko, Labod, TOZD gozdarstvo Novo mesto, Novotekni, Studijskih knjižnici Novo mesto in stanovalcem bloka Nad mlino 44 za podarjene vence, duhovniku za opravljeni obred, pevcem in govorniku za poslovljene besede in vsem, ki so izrekli sožalje ter sočustvovali z nami v teh težkih trenutkih.

Žalujoči: žena Ana, sinovi Franc, Jože z družino, Janez in Tone.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

SLUŽBO v bifeju dobi takoj natakara, lahko priučena. Nedelje in prazniki prosti, hrana in stanovanje možna v hiši. Malnerič, Kajuhova 18, Ljubljana.

ISČEMO dobro gospo, ki bi varovala na našem domu dve deklici (6 let in 1 leto) od 7. do 14. ure. Telefon: 23-988, Bricelj, Ravgovska 6, Novo mesto.

STANOVANJA

ODDAM sobo dvema študentoma. Naslov v upravi lista (2651/77).

DIJAKOM oddam opremljeno sobo v centru mesta. Naslov v upravi lista (2652/77).

DIJAK išče sobo v Novem mestu. Naslov pustite v upravi lista (2631/77).

ISČEM garsonjero ali enosobno stanovanje v Novem mestu. Naslov v upravi lista (2638/77).

ZAKONSKI PAR išče stanovanje v Novem mestu ali okolici za dobo enega leta. Naslov v upravi lista (2657/77).

ODDAM opremljeno sobo s centralno kurjavo dvema študentkama. Naslov v upravi lista (2658/77).

TRICLANSKA družina išče stanovanje v Novem mestu. Informacije v trgovini Planika, Glavni trg, Novo mesto.

ODDAM stanovanje družini, oddaljeno 7 km iz Novega mesta. Naslov v upravi lista (2661/77).

DVEMA mirnima dekletoma oddam sobo. Naslov v upravi lista (2660/77).

SOBO s posebnim vvhodom in centralno kurjavo oddam v Novem mestu. Naslov v upravi lista (2659/77).

MIREN fant išče sobo v Novem mestu. Slavko Blatnik, Kocljeva 2, Kočevje.

MLAD par išče kakršnokoli stanovanje v Novem mestu ali okolici. Plačilo po dogovoru. Telefon: 21-727 int. 231. Naslov v upravi lista (2703/77).

ODDAM dvosobno stanovanje za predplačilo. Naslov v upravi lista (2705/77).

Motorna vozila

UGODNO prodam Jawo 350, letnik 1977, kombinezon in čelado. Ogled vsak dan pri Avtokleparstvu in ličarstvu: Bogomil Znidar, Otočec 35.

PRODAM zaprt jeep Wilys, motor za popravilo ali pa odprt Fordov Jeep, registriran. Nace Blatnik, Šentjernej 180, telefon: 85-313.

AMI 6 BREAK, registriran do konca leta, v voznem stanju prodam. Cena po dogovoru. Zvone Kokalj, Vel. Bučna vas 17, Novo mesto.

PRODAM renault 4, starejši letnik, neregistriran, v voznem stanju. Branko Vehar, Smolenja vas 5, Novo mesto.

PRODAM osebni avto ford taunus 15 M, registriran do 19. 6. 1978. Franc Uzman, Na Tratah 17, Novo mesto.

PRODAM fiat 1300, obnovljen, letnik 1969, prevoženih 80.000 km. Franc Gregorič, Mokronog 68.

PRODAM zastavo 101, letnik 1973, Janez Selak, Šentjernej 6.

UGODNO prodam fiat 850, letnik 1970, Emil Nečemer, Bršljin 18, Novo mesto.

PRODAM zastavo 750, letnik 1975. Ogled v petek od 15. do 18. ure. Jože Arh, Leskovec 84 pri Krškem.

PRODAM fiat 124, letnik 1969. Cena 30.000 din. Anton Lovrinovič, Ravgovska 31, Novo mesto.

PRODAM zastavo 750 po delih. Franc Božič, Šmihel 48, Novo mesto.

PRODAM fiat 750, registriran do leta 1978, po nizki ceni. Lahko tudi po delih. Alojz Novak, Ratež 3, Brusnice.

PRODAM citroen D 20 super. Otočec 19.

PRODAM motor APN 4, predelan v krosa. Marko Poljak, Gotna vas 43 D, Novo mesto.

PRODAM 850 sport kupe. Brdar, Drejčeta pot 29, Novo mesto.

PRODAM avto ami 8, letnik oktober 1971. Andrej Cvelbar, Družinska vas 54, Smar. Toplice.

PRODAM zastavo 101, dobro ohranjeno, registrirano do 25. 7. 1978. Gorjanc, Kettejev drevored 43, Novo mesto.

PRODAM austin 1100, neregistriran. Cena 13.000 din. Damjanovič, Majde Šilc 19, Novo mesto.

PRODAM dobro ohranjen VW 1200, letnik 1965, cena po dogovoru. Stane Hlebec, Griblje 7, Gradac.

PRODAM R-4, letnik 1974. Ogled po 15. uri. Momčilo Mikič, Jerebova 16, Novo mesto.

PRODAM zastavo 101, letnik 1975, zelo dobro ohranjeno, prevoženih 27.000 km. Anton Pate, Dol. Kamenje 18, Novo mesto.

UGODNO prodam zastavo 101, letnik november 1974. Stari trg 12, Trebnje, telefon: 83-278.

FIAT 127, letnik 1973, prodam. Vida Cesar, V Brezov log 37, Novo mesto.

PO UGODNI ceni prodam škodo, letnik 1970. Ogled v soboto in nedeljo. Bartolj, Kettejev drevored 49, Novo mesto.

PRODAM zastavo 101, letnik december 1974, prevoženih 36.000 km. Telefon: 84-900. Boris Gomizelj, Brezovica 1. Smar. Toplice.

PRODAM „850“, letnik 1971. Informacije na telefon: 21-605 dopoldne.

PRODAM opel rekord - model C in VW 1500, letnik 1973. Edo Matko, Mali Šlatnik 20 a, Novo mesto.

PRODAM fiat 128 šport, letnik oktober 1974, prevoženih 40.000 km. Telefon: (068) 84-522 do 14. ure.

PRODAM zastavo 750 in motor od fiata 125 PZ. Bogomir Radi, Zabajna vas 15, Novo mesto. Ogled možen vsak dan.

PRODAM traktor Fahr 24 KM s koso in hidravliko. Martin Pinterič, Artiče 37 pri Brežicah.

PRODAM osebni avto VW 1300/1967. Naslov v upravi lista (2704/77).

PRODAM tovornjak Man 415, dobro ohranjen, registriran. Peter Ocvirk, Orešje 25, Sevnica.

PRODAM dobro ohranjen kombi IMV diesel, letnik 1972. Anton Mar, Dol. Dobrava 13, Trebnje.

PRODAM škodo, letnik 1972, Karlovska 5, Novo mesto.

PRODAM zastavo 750, letnik 1973, registriran do julija 1978. Franc Šraj, Gor. Dole 9, Škocjan.

PRODAM simco 1000 GLS. Drago Ivančič, Dol. Kronovo 12, Smar. Toplice.

ZASTAVO 750, letnik 1969, dobro ohranjeno ugodno prodam. Jakopic, Ravgovska 6a, Novo mesto, telefon 23-151.

PRODAM zastavo 101, letnik 1973, registracija junij 1978. Telefon 22-047.

PRODAM

PRODAM hrastova soda 3701 in 1701, kad 500 l, dve zapleteni steklenici po 50 l ter svečo za ročno stiskalnico (špingel). Vse rabljeno dve leti, sveča je nova. Franc Potočar, Dol. Polje 5, Straža.

PRODAM 120-basno klavirsko harmoniko, dobro ohranjeno. Branko Strahan, Jugorje 9, 68321 Brusnice.

UGODNO prodam barvni TV znamke Philips. Plačilo v dveh obrokih. Telefon: 21-864.

POCENI prodam skoraj nov pralni stroj, hladilnik ter rabljeno pohištvo. Ogled dne 29. in 30. 8. 1977, Gor. Straža, blok 69.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto - USTANOVITELJ LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Šentjanž, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lubšina.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Risto Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik priloge), Milan Markelj, Janez Pezelj, Jože Primc, Jožica Teppey in Alfred Železnik. Oblikovalec Priloge Peter Simič. Ekonomska propaganda: Janko Saje, Marko Klinc.

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 5 din - Letna naročnina 169 dinarjev, polletna naročnina 84,50 din, plačljiva vnaprej. Za inozemstvo 340 din ali 20 ameriških dolarjev oz. 49 DM (ot. 52100-620-107-32000-009-8-9).

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 89 din, 1 cm na določeni strani 119 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 178 din. Vsak mali oglas do 10 besed 39 din, vsaka nadaljnja beseda št. 8 od 15. vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 8 od 15. 10. 1976. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-601-10558 - Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Ulica talcev 2, p.p. 33, telefon: (068) 23-606 - Naslov uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3, p.p. 33, telefon (068) 23-611. Nenaravnih rokopisov in fotografij ne vračamo - Časopisni stavek, filmi in slika pravica, Ljubljana.

VSAK DAN: Poročila ob 1.00, 2.00, 3.00, 4.00, 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.00, 22.00, 23.00 in 24.00. Nočni program od 0.05 do 5.00 (razen ob božiču). Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

ČETRTEK, 25. AVUGUSTA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani. 9.20 Počitniški pozdravi. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.40 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Za vsakogar nekaj. 12.10 Veliki revijski orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Jože Maljevič: Razvoj vinogradniških skupnosti v Beli Krajini. 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru. 14.05 Pojo amaterski zbori. 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 16.00 Loto vrtljak. 18.05 Utrinki iz slovenske, jugoslovanske in svetovne zborovske glasbe. 19.35 Lahko noč, otroci! 19.45 Minute z ansambлом Slavka Žnidaršiča. 20.00 Glasbeni večeri RTV Ljubljana. 21.30 Simfonija v e molu. 22.20 S festivalov jazza. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe.

TOREK, 30. AVUGUSTA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Počitniško popotovanje od strani do strani. 9.20 Mladi koncertant. 9.40 Ljudske v solističnih in zborovskih izvedbah. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.40 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Poletni promenačni koncert. 12.10 Danes smo izbrali 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Jože Cuden: Potrebe po ekonomski informaciji v kmetijstvu. 12.40 Po domače. 14.05 V korak z mladimi. 16.00 Vrtljak. 19.35 Lahko noč, otroci! 19.45 Minute z ansambлом Toneta Janša. 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Radijska igra. 21.11 Zvočne kaskade. 22.20 Skupni program JRT - studio Zagreb. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Popevke se vrstijo.

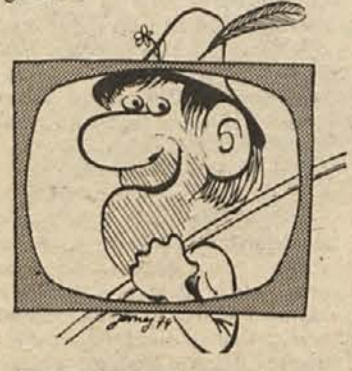
SREDA, 31. AVUGUSTA: 8.08 Glasbena matineja. 9.05 Ob lahki glasbi. 9.40 Zapijmo pesem. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.40 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Po svetu glasbe. 12.10 Veliki zabavni orkestri. 12.30 Kmetijski nasveti - ing. Vito Mikuletič: Gojenje gozda v mraziščih. 12.40 Pihalne godbe.

NEDELJA, 28. AVUGUSTA: 9.20 Poročila (Lj) - 9.25 Za nedeljsko dobro jutro: 20 let Koroškega akademskega okteta, barvna oddaja (Lj) - 9.55 625 - pregled sporeda (Lj) - 10.15 S. Karanović: Na vrat na nos, barvna nad. (TV Bgd, Lj) - 11.00 Otroci sveta, barvna serija (Lj) - 11.25 Mozaik (Lj) - 11.30 Ljudje in zemlja (Lj) - 12.35 Poročila (do 12.40) (Lj) - 15.50 M. Vučetič: Otroci rastejo ponoči, barvna drama (TV Bgd Lj) - 16.50 Okrogli svet (Lj) - 17.05 Svetovno prvenstvo v veslanju, posnetek iz Amsterdama (Lj) - 18.05 Moda za vas, barvna oddaja (Lj) - 18.15 Poročila (Lj) - 18.20 Sandokan, serijski barvni film (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV Dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 S. Stojanović: Več kot igra, barvna nad. TV Bgd, Lj) - 21.00 Propagandna oddaja (Lj) - 21.05 Ljudje, ki prestavljajo ribe, dok. oddaja (TV Bgd, Lj), - 21.50 TV Dnevnik (Lj) - 22.25 Reportaža z nogometne tekme Hajduk: Crvena zvezda (Zg) - 22.55 Športni pregled (Sa);

NEDELJA, 28. AVUGUSTA: 9.20 Poročila (Lj) - 9.25 Za nedeljsko dobro jutro: 20 let Koroškega akademskega okteta, barvna oddaja (Lj) - 9.55 625 - pregled sporeda (Lj) - 10.15 S. Karanović: Na vrat na nos, barvna nad. (TV Bgd, Lj) - 11.00 Otroci sveta, barvna serija (Lj) - 11.25 Mozaik (Lj) - 11.30 Ljudje in zemlja (Lj) - 12.35 Poročila (do 12.40) (Lj) - 15.50 M. Vučetič: Otroci rastejo ponoči, barvna drama (TV Bgd Lj) - 16.50 Okrogli svet (Lj) - 17.05 Svetovno prvenstvo v veslanju, posnetek iz Amsterdama (Lj) - 18.05 Moda za vas, barvna oddaja (Lj) - 18.15 Poročila (Lj) - 18.20 Sandokan, serijski barvni film (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV Dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 S. Stojanović: Več kot igra, barvna nad. TV Bgd, Lj) - 21.00 Propagandna oddaja (Lj) - 21.05 Ljudje, ki prestavljajo ribe, dok. oddaja (TV Bgd, Lj), - 21.50 TV Dnevnik (Lj) - 22.25 Reportaža z nogometne tekme Hajduk: Crvena zvezda (Zg) - 22.55 Športni pregled (Sa);

NEDELJA, 28. AVUGUSTA: 9.20 Poročila (Lj) - 9.25 Za nedeljsko dobro jutro: 20 let Koroškega akademskega okteta, barvna oddaja (Lj) - 9.55 625 - pregled sporeda (Lj) - 10.15 S. Karanović: Na vrat na nos, barvna nad. (TV Bgd, Lj) - 11.00 Otroci sveta, barvna serija (Lj) - 11.25 Mozaik (Lj) - 11.30 Ljudje in zemlja (Lj) - 12.35 Poročila (do 12.40) (Lj) - 15.50 M. Vučetič: Otroci rastejo ponoči, barvna drama (TV Bgd Lj) - 16.50 Okrogli svet (Lj) - 17.05 Svetovno prvenstvo v veslanju, posnetek iz Amsterdama (Lj) - 18.05 Moda za vas, barvna oddaja (Lj) - 18.15 Poročila (Lj) - 18.20 Sandokan, serijski barvni film (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV Dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 S. Stojanović: Več kot igra, barvna nad. TV Bgd, Lj) - 21.00 Propagandna oddaja (Lj) - 21.05 Ljudje, ki prestavljajo ribe, dok. oddaja (TV Bgd, Lj), - 21.50 TV Dnevnik (Lj) - 22.25 Reportaža z nogometne tekme Hajduk: Crvena zvezda (Zg) - 22.55 Športni pregled (Sa);

NEDELJA, 28. AVUGUSTA: 9.20 Poročila (Lj) - 9.25 Za nedeljsko dobro jutro: 20 let Koroškega akademskega okteta, barvna oddaja (Lj) - 9.55 625 - pregled sporeda (Lj) - 10.15 S. Karanović: Na vrat na nos, barvna nad. (TV Bgd, Lj) - 11.00 Otroci sveta, barvna serija (Lj) - 11.25 Mozaik (Lj) - 11.30 Ljudje in zemlja (Lj) - 12.35 Poročila (do 12.40) (Lj) - 15.50 M. Vučetič: Otroci rastejo ponoči, barvna drama (TV Bgd Lj) - 16.50 Okrogli svet (Lj) - 17.05 Svetovno prvenstvo v veslanju, posnetek iz Amsterdama (Lj) - 18.05 Moda za vas, barvna oddaja (Lj) - 18.15 Poročila (Lj) - 18.20 Sandokan, serijski barvni film (Lj) - 19.15 Risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV Dnevnik (Lj) - 19.55 Propagandna oddaja (Lj) - 20.00 S. Stojanović: Več kot igra, barvna nad. TV Bgd, Lj) - 21.00 Propagandna oddaja (Lj) - 21.05 Ljudje, ki prestavljajo ribe, dok. oddaja (TV Bgd, Lj), - 21.50 TV Dnevnik (Lj) - 22.25 Reportaža z nogometne tekme Hajduk: Crvena zvezda (Zg) - 22.55 Športni pregled (Sa);

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 11. do 17. avgusta 1977 so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Zajec iz Zilja - Mojca, Vera Grivec iz Malega Lipovca - Alenko, Amalija Ivkovič iz Lopate - Mojca, Ivanka Strekelj iz Črnomlja - Anito, Ana Kerin iz Grče vasi - Andrejo, Marica Gortan iz Kloštra - Marjetko, Tatjana Kuhar iz Gornjega Vrhopolja - Roberta, Ivanka Miklavičič s Hriba - Sabino, Marija Mandelj iz Šentruperta - Mojco, Vida Markovič iz Krmelja - Stanka, Andreja Rifež iz Lesnice - Sašo, Jožica Pucelj iz Odrge - Tanjo, Antonija Gorenc s Krasinjega vrha - Alenko, Anica Pavlovič iz Armeškega - deklico, Nada Kerin iz Velikih Brusnic - deklico in Zdenka Borse iz Harinje vasi - dečka. Čestitamo!

+ Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Dne 16. 8. 1977 so darovali kri na novomeškem transfuzijskem oddelku: Janko Dobavičnik, Franc Dvornik, Antonija Ljubi, Fani Lesjak, Alojz Kristan, Vida Šenica, Anton Prešeren, Ivanka Smalec, Andrej Smrekar in Jožica Kobe - člani Novoteksa Novo mesto; Ivo Moravec, Mirko Ferbežar, Jernej Kastelic in Silvo Staniša - člani Krke, tovarne zdravil Novo mesto; Alojz Jaklič, Cvetka Kren, Alojz Blažič in Jože Novak - člani Novolesa Straža; Anton Lukše in Božidar Kastelic člana Ele Novo mesto; Ivan Zoran, član Komunalnega podjetja Novo mesto; Franc Sobar in Janez Kastelic - člana Novomontaže Novo mesto; Anton Rajer, Štefan Hrastar, Peter Simčič, Anton Becele in Štefan Črnc - člani Novograda Novo mesto; Anton Radovan, Ivan Učman in Ivan Bradac - člani IMV Novo mesto; Jože Smerke, član ŽTP Novo mesto; Alojz Novak, član osnovna šola Grm; Marija Zupančič, gosposinja iz Gotne vasi.

Dne 18. 8. 1977: Zdenka Pevec in Anton Kralj - člana Krke, tovarne zdravil Novo mesto; Alojz Lenarčič in Jože Turk - člana IMV Novo mesto; Jože Pimar, član Laboda Novo mesto; Brane Avbar, Marija Pavlič in Janez Virant - člani Novoteksa Novo mesto; Avgust Modic, obrtnik iz Novega mesta; Izток Uršič, Jožica Mišjak in Miran Suštaršič - člani Novolesa Straža; Ciril Hudoklin, član Splošne bolnišnice Novo mesto; Matevž Mejač, član Ele Novo mesto.

12

Janez Trdina

ROŽE IN TRNJE

Rad čani vsakega stanu ljudje, samo za farško kubesh. Zasledil bo hitro vsako posebnost v njihovem življenju, govorjenju, ravnanju: njegovi ostrozobni kritiki se ne bo odtegnil nobena venobena svoboda, nobena dolg, noben madež na očelnji in ose, se mora reči, da so ženske proti duhovem, pazijo o prvi pridigi, kaka mu je pomaknjeno: če se jim ne dopade oseba, so pravnice precej, grajati ga tudi za druge reči. Ni jim prav, če govori tiho, pa tudi ne, če rača besedo le nekoliko po gorenjsko, ali po

„slovensko“, se jim zdi čudno, ali mu ne bodo tega za greh štele, če ne traja pridiga in maša predolgo. S hitrostjo in spretnostjo se jim bo prikupil najprej in najbolj stanovitno. Slišal sem žensko, ki je dejala, da ugame po dveh besedah, če je pridigar dober ali ne. Kdor rabi besedi: „tedaj“ in „namreč“, ni ustvarjen za govornika, je dolgočasnik. Če ponavlja duhovno kako besedo preveč, se začno babe smejati in šteti. Pred kapiteljsko cerkvijo so se pogovarjale, da je rekel vikar zadnjo nedeljo: „v tej zadevi“ triindvajsetkrat, predzadnjo nedeljo celo več ko štiridesetkrat. Neki župnik, velik poštenjak, je umrl že pred dvajsetimi leti, pa ga opravljajo še zdaj, da je mešal v ogovore nemške, sploh neumevne besede. To ni bilo res, po zgledu starih duhovnikov je citiral izreke cerkvenih očetov po latinsko, kar se je zdelo poslušalcem nemško. Čenčajo, da je pridigar dostikrat: tampus, krampus medere. Tega župnika imenujejo sploh „Baratura“, zabavlja je mu, da je povedal tako pogostoma kaj iz bukev sv. Bonaventure. Nekemu proštu in njegovi sestri se je tresla od starosti glava, onemu sem ter tja, tej gori in doli. Prišel sem v veliko društvo deklic in žen, ki so oponašale ta dva starca s tem, da so smeje se nekatere prikimovale, nekatere odkimovale, govoreč: „Tako se pogovarjata proš in sestra, naj pravi eden, kar hoče, vselej bo drugi odmajal, da ni res.“ V Trebnjem sem našel v krčmi človeka, ki je oponašal govorjenje in vedenje domačega kaplana. V hiši je bilo več ko trideset ljudi, vsi so se smejali in ploskali nesramnemu burkarju, nobenemu ni prišlo na misel, kako nespodobna in za gospoda razzaljiva je taka igra. Čudno sitno se mora zdeti duhovnu, ki pozna ljudi, pridigovati takemu občinstvu, ki preža željno

na vsako priliko, da bi ga zasačil, ki deva na tehtnico vsak kihljaj, vsako besedico, vsak naglas. Zoper to kritiko ne pomaga najčistejša nrvnost. Rajniki kanonik Meterc je bil svet, evangelijski mož, da se nahaja malo takih. Vse dohodke je delil med uboge, umrl je brez kracjarja imetka. Ali se dandanašnji ga posnemajo poredn-ljudje, kako je pozimi čepel v kotu in se stiskal in plašč, tresoč se od zime v nezakurjeni stanici, dasi dobro vedo, koliko revnih rodovin se je ogrevalo za njegove denarje. Meterc je razširil goreče celo življenje čast Marijino. Zdaj se mu rogajo še proste babine in tercijalke, da je imel privezano na traku mesto ure podobno device Marije, njeno podobo da je nosil ne le na vratu, ampak tudi v klobuku, v škornjih in drugje.

In vendar je pripomoček, ki obvaruje duhovnike te nesramnosti, ali ga vsak ne zna, pa tudi neče rabiti. To sredstvo je vse skozi preračunano in premišljeno, politično obnašanje. Prošt Arko si je pridobil gotovo velike zasluge za svojo duhovnijo, ali mnogi drugi župniki, katere so ljudje obrekovali, so imeli ravno tolike in nekateri še veliko večje zasluge in brez slabosti njegovih. (Ranjki je bil n.pr. odpadnik od narodne stranke.) Od kod tedaj dohaja občja hvala, ki doni Arku še po smrti? Od tod, ker je govoril in drugoval z vsakim človekom po njegovi volji, po njegovem značaju, z eno besedo, ker je dajal vsakemu prav, ker je med vokovili tulil, med kosi brizgal. Ali Dole-njke, ki tako temeljito opravljajo svoje duhovne pastirje, ki se trudijo na vse mogoče načine, dokler jim pretuhajo in spoznajo očrste in obisti, se ogibljuje skrbno in premeteno vsake prilike, da bi spoznali pa tudi oni razne napačice in nelepe lastnosti in skrivnosti svojih je-

zičnih ovčic. K spovedi, se ve, se mora iti, če ne večkrat vsaj o veliki noči. To je za njih grozno težavna in nadležna reč. Nekatere se tolažijo s pregovorom: V cerkev in v mlin se gre kamor se hoče. Kako nedeljo zjutraj, ko je še tema, korakajo v Novo mesto iskat si odveze pri kakem na pol glušem, zaspanem patru, ki jih ne pozna in mu ni mar, da bi jih kaj izpraševal. Težje butare so se nosile tudi v Celje, dokler je živel še slepi pop, ki je odvezoval včasi brez izpovedi, prejmeš nekoliko šestic za maše.

Veliko se jih spoveda sicer pri domači duhovščini, ali tako, da ji ne kaže dosti svojih dušnih oskrumb; Dolenjke tožijo druge, ne pa sebe; če jih začne kak spovednik bolj natanko preiskovati, se umikajo in izgovarjajo tako zvijačno in umetno, da mu ni mogoče priti do izvira njihovih grehov. Kadar zna dekletu toliko moliti, da sme iti k obhajilu, obe si rada krščanski nauk na kljuko. Na izpraševanju odgovarjajo mnoge kaj slabo, ker poslušajo cerkvene ogovore nepazljivo in prebirajo molitvene knjige brez misli. Marsikatera zna krščanski nauk slabeje v sedemnajstem letu, nego ga je znala v dvanajstem. Blizu mesta živi župnik, ki mi je sam povedal, da teh dvajset let, kar služi v tem kraju, se je nameril samo na eno nevesto, ki je znala popolnoma dobro, kar jo je vprašal. Šele pozneje, v zakonu se začneja zopet gubiti ta nemarnost. Našel sem več žen in starih deklet, ki so znala za čudo veliko molitev, razne litanije, sveto pismo starega in novega zakona, zgodovino cerkve in življenje brezštevilih svetnikov in svetnic. Ali za cvetočo mladino se ne da tajiti in ovreči pravilo, da je take vednosti ne mikajo, da je zanje mrzla, topa, lena in zanikrna.

POZIV

LASTNIKOM STAVB, STANOVANJ IN GARAJZ - ZAVEZANCEM DAVKA OD PREMOŽENJA NA POSEST STAVB

Davčna uprava Skupščine občine Trebnje ugotavlja, da nekateri lastniki ali uživalci stanovanjskih hiš, stanovanj, garaž in lastniki hiš, ki te uporabljajo za počitek in oddih, leta 1974 na javen poziv, objavljen v Dolenjskem listu, niso vložili napovedi za odmero davka od premoženja na posest stavb ali pa so vložili nepopolne napovedi. Zato

pozivamo

1. vse lastnike ali uživalce stanovanjskih hiš, stanovanj in garaž, ki leta 1974 niso vložili napovedi za odmero davka od premoženja na posest stavb, pa so to bili dolžni storiti, da napoved vložijo.
2. lastnike ali uživalce stanovanjskih hiš, stanovanj in garaž, ki so sicer napovedi vložili, da na davčni upravi pregledajo vloženo napoved in jo po potrebi dopolnijo. Napovedi naj dopolnijo tudi tisti zavezanci, ki so že po vloženi napovedi stanovanjsko hišo ali stanovanje obnovili ali dozidali.
3. lastnike hiš za počitek in oddih (vikendi), ki niso vložili napovedi, da te vložijo. Pri presoji, ali gre za tako stavbo ali prostore, je pomemben način uporabe in ne vrsta oziroma konstrukcija zgradbe, niti namembnost objekta, opredeljena v gradbenem dovoljenju. Če se lastnik ne more opredeliti, ali gre za tako stavbo ali ne, je napoved dolžan vložiti, namembnost stavbe pa bo ugotovljena v nadaljnjem postopku.

Napovedi za odmero davka na posest stavb niso dolžni vložiti zavezanci, kateri prebivajo v višinskih krajih, ki so kot taki določeni v 10. členu odloka o davkih občanov občine Trebnje (Skupščinski Dolenjski list, št. 10/74). To pa ne velja za lastnike hiš, ki služijo za počitek in oddih.

Zavezanci so dolžni vložiti napovedi na predpisanih obrazcih, ki jih dobe na davčni upravi Skupščine občine Trebnje najpozneje do 25. septembra 1977. Po preteku tega roka bo opravljena kontrola napovedi in bodo proti zavezancem, ki napovedi niso vložili, ali so vložili napovedi z napačnimi podatki, uporabljene sankcije po zakonu o davkih občanov.

DAVČNA UPRAVA
SKUPŠČINE OBČINE TREBNJE

Zaveznik delavca

„V Komunistično partijo sta leta 1928 sprejela Erker in Šafar, ki sta bila takrat edina komunisti v Kočevju. Kmalu za menoj, še isto leto, smo sprejeli v KP še profesorja Jožeta Šeška,“ je ob svoji 70-letnici povedal Lojze Komerički, komunist z najdaljšim partijskim stažem v kočevski občini.

Delati je začel s petnajstim leti. Poprijel je za vsako delo, zato ni bil nikoli brezposelen. Z zaslužkom je pomagal tudi staršem. Delal je v kamnologu na žagi, gozdu, rudniku, tovarni in drugod. Kalil se je ob prvih stankah rudarjev leta 1922 in 1923, ko je preživel po teden dni z rudarji skrit v gozdu, da jih niso odkrili vojaki in žandarji. Takrat je tudi spoznal, da ni verjeti vsakega politika. Poslušal je Novaka, ki je navdušeno govoril delavcem, se obrnil proti vojakom, razpel srajco in zapil: „Tu so moje delavske prsi, pa me streljajte!“ — Malo kasneje je videl, kako je isti govornik v kavarni pil s kratkimi oblastniki.

„Tudi z vero sem kmalu razčistil. Kako bi ne!? Med prvo vojno so v Italiji molili za zmago svojega orožja, v Avstroogrske pa spet za zmago svojega, a povsod so bili iste vere.“

Kljub propagandi raznih strank je kmalu prišel do prepričanja, da so komunisti zanj edina prava stranka. „Vendar nisem bil več svoboden, odkar sem postal član KP. Po sklepu partije sem moral zdaj v službo v Horakov tovarno zdaj na Rudnik ali kam drugam in organizirati mezno gibanje, se pravi dvigati revolucionarno zavest delavcev.“

Med vojno je bil Komerički na več političnih oz. aktivističnih dolžnostih pa tudi v partizanskih enotah. „Hitro smo zmagali. K temu so pripomogli tudi okupatorji. Mislim, da bi bila pot do delavske oblasti daljša, če ne bi bilo vojne.“

V občini je še 5 predvojnih komunistov in še med temi je en izseljenec, ki je bil sprejet v KP Kanade. „Predvojne komuniste zelo cenim,“ se zasvetijo oči jubilantu. „Takrat je bilo med nami pravo tovarništvo, saj mi je bilo ljubše, če sem srečal komunisto kot sestro ali celo očeta. Predvojnimi komunistom so danes še najbolj podobni tovariši, ki so demobilizirani iz JLA. So delovni, tovariški in se ne branjajo odgovornih dolžnosti. O terenskih organizacijah ZK (vsaj o naši) bi dejal, da niso uspešne. Na sestankih v glavnem zapravljamo čas.“

„Ne smemo pozabiti tudi na nekdanjo solidarnost med delavci ter delavci in kmeti,“ poseže Komerički še enkrat v preteklost. „Zelo dobro smo rudarji sodelovali z železničarji. Pri stavkah smo si pomagali, železničarji so nas obveščali o novostih po svetu itd. Rudarji smo vsako leto za 1. maj svečano sprejeli prvi osebni vlak, ki je pripeljal v Kočevje kljub policiji okrašen.“

„Kmete tudi spoštujem. To so bili vedno najboljši delavski zavezniki,“ pravi najstarejši kočevski komunist. „Kadar smo stavkali, so nam pomagali in tudi med vso NOB so nas preživljali. Niso se bali groženj naših nasprotnikov, niti njihovih pušk.“

J. PRIMC

Voda poplavlja vrtec in skladišče, trgovine v Sodražici — Odnosla je stene za sušilnice in veliko cisterno Žičnice iz Ribnice — Tudi z gnojem so krotili vodo — V nekaterih hišah 120 cm vode — Polja še pod vodo

„Teličku v Riglerjevem hlevu v Sodražici je gledala danes ponoči le še glava iz vode,“ nam je 22. avgusta zjutraj povedal neki Sodražan in dodal, da je voda tako hitro naraščala, da je avto v neki sodraški garaži plaval.

Tudi Ribnica je bila v ponedeljek zjutraj taka, kot da je šla skozi sovražna vojska. Vrata in okna so bila zadelana z deskami, hlodi in celo gnojem. Tako so se Ribničani branili, da jim ni voda iz Bistrice, ki je okoli 10.30 prestopila bregove, vdirala v hiše. Narasla Bistrica je na nesrečo odnesla precej desk, hlodov, drevja ter zagodila pretoke vode med oboki ribniških mostov. Z dvočišča tozda Slovenijales „Žičnica“ je odnesla precej raznega reprodukcijskega materiala kot sten za sušilnice in drugo ter celo veliko cisterno. Vse to se je spet zagodilo ob mostovih. Gasilci so ta material odstranjevali vso noč in še zjutraj.

V nekaterih hišah oziroma stanovanjih v Ribnici je stala voda 120 cm visoko. Na Gallusovem nabrežju 6 so se ubranili vode tako, da so nasipali gnoj pred vhodna vrata. Voda se je na srečo ustavila pedenj pod okni, sicer bi skozi vrata v hišo.

Na križišču Šeškove s Struško ulico v Ribnici so postavili pravo barikado in tako preprečili, da bi voda drla po Struški ulici in proti Inlesu.

Predsednik občinskega izvršnega sveta France Bojc in namestnik vodje občinskega štaba za civilno zaščito Alojz Marolt sta povedala, da je bil štab obveščen o hitrem naraščanju vode v nedeljo ob 19.30. Po seji so ob 20.15 že dali prvi

alarm za pripravljenost na območju KS Sodražica, Ribnica in Dolenja vas. Z drugim alarmom ob 21.30 je bilo sporočeno, da bo poplava, tretji alarm pa je bil dan ob 22.30, malo prej, preden je Bistrica prestopila bregove. Štabi v KS so učinkovito ukrepali, delali nasipe, zgrajevali najbolj ogrožena mesta z vrečami peska in drugim materialom, čistili reko naplavljenih predmetov itd. Vendar je voda zelo hitro naraščala, zaradi česar je tudi škoda precejšnija.

V Sodražici je voda vdrla tudi v šolo in uničila prostore vrta ter preplavila skladišča v novi trgovini Mercatorja. V Ribnici je največ škoda v tozdu Žičnica, kjer je odnesla veliko raznega materiala in naprav. Poplavila je več zasebnih hiš in stanovanj ob obrežju Bistrice in v središču Ribnice. Močno je poplava prizadela Goričko vas, kjer je vdirala v hiše, razdrila bregove in uničila cestišče.

Voda se je vrnila v strugo na območju Ribnice do 3. ure zjutraj, nižje ob vodi pa precej kasneje. Zjutraj so občani začeli odstranjevati posledice poplave predvsem v stanovanjskih hišah.

Ob 7. uri se je sestal občinski izvršni svet, ki je poslušal poročila predstavnikov občinskega štaba CZ, postaje milice in štabov CZ po krajevnih skupnostih. Uro kasneje je imenoval tri komisije, ki bodo oce-

njevale škodo in sprejele ukrepe za odstranjevanje in preprečevanje škode na stanovanjskih in poslovnih objektih, na lokalnih in republiških cestah ter na poljih.

Občinski štab CZ in izvršni svet sta sprejela še druge ukrepe za normalizacijo stanja. Posebno pozornost sta posvetila službam, ki skrbijo za vzdrževanje cest in mostov, službi za oskrbo s pitno vodo in območni vodni skupnosti Ljubljana-Sava, ki bo morala gotovo učinkoviteje poskrbeti za varstvo pred poplavami. Oceniti bo treba tudi dosedanje ukrepe v zvezi z regulacijo potokov Bistrica in Ribnica in predvideti

nove oziroma boljše. Ob tej priložnosti bodo gotovo spet oživele raz-

prave o ureditvi jezera oziroma vodne zapore pri Prigorici, ki bi po zatrtanju vodnih strokovnjakov zbirala odvečno vodo in tako preprečevala poplave v Ribnici.

Ko to poročamo, prihajajo obvestila, da naraščajo vode na območju Strug v občini Kočevje in dolenjevaškega polja pri Jasnici. Po izkušnjah ob zadnjih dveh večjih poplavah se lahko zgodi, da bo narasla voda pritekla do Kočevja.

J. PRIMC

Smrt je kosila pri nas

Zadnji vikend je bil eden najbolj žalostnih in krvavih, kar jih pomnimo na dolenskih cestah

Dva mrtva pri Karteljevem, dva pri Jezeru in dva pri Čatežu — tako rekoč in vseh treh najbolj nevarnih točkah. Pri vseh je hudim nesrečam s čelnimi trčenji botrovalo prehitavanje ob nepravem času in na nepravem mestu.

Začetek tragičnega vikenda je bil 20. avgusta ob 1,25 na magistrali pri Čatežu. Komaj 21-letni Jože Lindič iz Stare vasi pri Škočjanu je ustavlil osebni avto ob robu ceste v smeri Novo mesto, za njim pa je pripeljal s tovornjakom dokaj hitro Franc Radanovič iz Vrhja pri Kapelah. Prepozno je opazil avto ob cesti, ga zadel in rinil pred seboj še kakih 60 metrov. Umrla sta 20-letni Franc Mojstrovic iz Grmovelj in 16-letna Lidija Bokan iz Škočjanu, sopotnika na zadnjih sedežih, ranjen pa je bil sopotnik Jože Zgonc iz Zavinka. Materialna škoda je velika, vendar ob smrti dveh mladih ljudi ni pomembna.

V nedeljo, 21. avgusta, ob 10.30 sta pri Karteljevem izgubila življenje Ivanka Stariha-Pregarc, doma iz Bele krajine, živi pa v Trstu, in njen sin 13-letni Robert. Hudo ranjeni so bili

še trije udeleženci in dva lažje ranjena.

Ivanka je bila na obisku pri mami v Metliki in se je vračala domov z osebnim avtom. Vozila je pravilno, ampak je čelno vanjo trčil 29-letni Čedo Mitrovič iz okolice Grocke, zdomec, na časnem delu v Nemčiji. Mitrovič je vozil po klancu navzdol in na polni črti prehitel, naproti pa je pripeljala Ivanka Stariha-Pregarc. Poleg smrti matere in sina je nesreča terjala še poškodbo drugega sina ponesrečenke, 10-letnega Davida in voznika Mitroviča ter njegove žene Lilijane. Ranjena sta bila tudi njuna otroka 4-letni Saša in 1-letna Sonja. Vse ranjene so prepeljali v bolnišnico.

Tretja huda nesreča se je zgodila 21. avgusta ob 19.40 pri Jezeru, na znanem odseku smrti. Domačin 26-letni Jože Pečjak iz Dol. Medvedjega sela je vozil v koloni proti Novemu mestu, med potjo pa svignil v levo, da bi prehitel, ko je naproti pridrel Alon Glušič, doma iz Sarajeva, stalno pa živi v Parizu. Pri silovitem trčenju je Pečjakovemu avtomobilu (škodi) odtrgalo prednjo premo in levi del avta, Glušič pa je odletel s citroenom 220 v vsek in paljz na cesto. Pri tem sta umrla voznik Pečjak in njegova sopotnica 18-letna Doroteja Korak iz Slovenske vasi. V tem avtu je bil ranjen tudi Milivoj Uršič iz Trebnjega. V Glušičevem avtu so bili ranjeni voznik in njegov sin 12-letni Ernest ter zakonca Olga in Predrag Corbič, zdomca iz Pariza. V nesreči je bilo tudi za 110.000 din gmočne škode.

V novomeški bolnišnici imajo te dni s poškodovanci dela na pretek in si prizadevajo hudo ranjenim ohraniti življenja.

R. B.

Blanščica odnesla romarki

Dve smrti tudi po cikcaku z neregistriranim mopedom — Zakaj so mostovi brez ograj?

Minuli teden je za statistiko tragičnih smrtnih žrtev sevniske postaje mlince prav gotovo med najbolj črnimi. Že vrsto let ni bilo kar dvoje smrti na cesti, a tudi voda je bila pred nedavnim neizprosna.

GOLOB-PISMONOŠA SPET PRI LASTNIKU

11. avgusta smo poročali, da se je k Nunčičevim v Šolski ulici št. 10 zatekel obročkan golob, ki se ni več ganil od hiše. V petek nas je Marjanca Nunčič znova obvestila po telefonu, da se je pri njih doma tri dni po naši oddaljeni oglašil Anton Šiško iz Nartelja na Trški gori nad Krškimi, ki je po opisu v našem tedniku spoznal, da gre za enega njegovih golobov-pismonoš. Tako je po vrnitvi z dopusta po zaslugi tov. Nunčičeve spet dobil enega svojih varovancev, nerešena pa ostaja uganka, zakaj se obročkani golob ni vrnil domov, saj je bil oddaljen od domačega golobjaka le nekaj kilometrov. Šiško se udeležuje z golobi-pismonoši raznih tekmovalj, bil pa je z njimi tudi že v Romuniji. Zanimivo je, da je Nunčičeva hkrati dobila več pisem, razglednic in dopisnic iz Črnoljaja, iz Medveje v Kvarnerskem zalivu in iz Novega mesta, s katerimi so posamezniki spraševali, če bi lahko prišli po svojega golobčka, da ne bi ostal brez varstva.

V sredo sta se ob 18.45 peljala od Boštanja proti Kampilju z neregistriranim mopedom 21-letna Marjan Senk iz Razbora in Edvard Frece iz Okroglice. Njuna vožnja je bila nad vse neodgovorna, saj sta do prehitavanja umaškega priklopnika objestno vozila po cesti cikcak, to pa se je za oba končalo nad vse usodno. Moped, s katerim sta se peljala, sploh ni predviden za vožnjo dveh oseb (APN 4), voznik pa je povzročil škodo s poškodovano levo roko. Nesrečna fanta sta po udarcu priklopnice obležala na cesti, moped pa je vrglo pod cesto.

Izredno tragično se je končalo tudi nedeljsko romanje na Brezje za 60-letno Marijo Šmalčič in 51-letno Justino Strojanshek, obe iz Pokleka. Nekaj pred 21. uro sta izstopili iz Izletnikovega avtobusa na križišču za Selce skupaj še z dvojico romark. Ženske so se držale pod roko po dve in dve. Zadnji dve sta Šmalčičevo in Strojansheko celo opozarjali, naj ne hodita po robu mostu, saj most nima ograje, hudourni Blanščica pa je bila po nedeljskih nalivih hudo narasla. Padli sta v vodo in utonili. Da je vse še bolj nevarno, se oporni zid neha na začet-

ku betonske plošče mostu, kar kaže na malomarnost graditeljev mostu. Pripomniti velja, da je v tej dolini še dosti mostov, železni ograji sta le na dveh mostovih, na ostalih pa zasili koli.

NEVAVDNE PARE — Truplo utopljenega romarka Šmalčičeve so našli domačini v ponedeljek ob pol petih zjutraj 270 metrov pod usodnim mostom brez ograje.

Roman Šinkovec ob svojem petem „toplarju“, ki mu ga je vdahnil Vidrihov kozolec na Otočcu. (Foto: I. Zoran)

Miniature lesenih harf

Roman Šinkovec z Otočca je v miniaturi izdelal 50 dolenskih kozolcev — Prizadet ob propadanju lesenih harf

Skoraj vsa slovenska zemlja je posejana s kozolci. Posebno znameniti so kozolci na Dolenskem. Slovijo po svoji arhitektonski trdnosti in so estetsko vkomponirani v pokrajino. Enojniki in dvojniki, v katerih vidijo umetnikove oči lesene harfe, njegove srce pa potem narekuje pesem ali sliko. „Zame je kozolec nekaj živega,“ je nekoč povedal Božidar Jakac, „rad ga rišem s tistimi skrivenčnimi oporniki, ki mu dajejo še poseben življenjski ritem.“

Marsikje pa so se kozolci že „oblekli“ v beton, postali so strašila in spominjajo na toge cementne ograje taborišč. To niso več naši — slovenski kozolci, marveč nekakšen konfeksijski proizvod. Industrializacija terja svoj neusmiljeni davek tudi od podeželja. Ob tem starostnost izginja, kljub protestom na to zemljo in njeno dediščino priklenjenih duš. Pristni kozolci ponekod propadajo, mnoge taka usoda še čaka. Razcefrane in pohabljenе strehe opozarjajo, da se bodo njihove vrste zdesetkale že čez nekaj let.

Med ne tako redkimi, ki so ob propadanju kozolcev prizadeti, je tudi Roman Šinkovec z Otočca, kvalificirani kuhar, zaposlen v oddelku novomeških zaprovov. Zaljubljen v naravo in vse, kar je skozi stoletja ustvarila človeška roka, je nekoč prišel na misel, da bi ta ali oni kozolec, ki ga bo usoda slej ali prej dokočno dobila v svoje pesti, izdelal v miniaturi. Videl je že nekaj takih miniaturnih, a so se mu zele kičaste, zato je sklenil, da bo sam ravnal drugače. Kozolcu, ki se ga je odločil izdelati v miniaturi, je vzel mero in posnel vso ornamentiko, nato pa potrpežljivo rezljal stebričke, prečnike, nosilce, late in vse drugo, iz česar je kozolec narejen, na las natančno povzel tudi vezavo, vse skupaj sestavil in na koncu ugotovil, da je „malček“ do pičice kopija „velikana“.

„Do zdaj sem naredil 22 kozolcev, od tega pet dvojnikov („toplarjev“),“ pravi Roman. „Modele sem dobil kar v okolici, kjer še stoji lepi in dobro ohranjeni kozolci. Uporabljam smreko in hrastov les, ker so tudi kozolci narejeni iz take tvarine, delam z nožem in žago z ločanjem. Delo zahteva natančnost in potrpežljivost, a ker to rad počnem,

mi ni žal prebitega časa.“ Šinkovec je nedavno izdelal miniaturni „toplarj“ s šestimi gankom in rezljanim pročeljem, njem pa je prepoznati Vidrihov kozolec z Otočca. Pri tem izdelavo je prekril z likano narezanim lepilo potreboval samo za steno, jo je prekril z likano narezanim mo. Slama predstavlja skodlino, kršnimi so nekaj pokrivali, „Vidrihov“ kozolec je izdelal delat dva meseca oziroma obdelal dva dni. „Če bi delal samo to, bi končal v štirinajstih dnevih,“ pravi. Delo pa se mu zavije v prejo, ker imam zelo majhno delovno vanje in praktično nobenega pomočnika, kjer bi se lahko pogostje opiral na pomoč. Potreboval bi čal miniaturni. Potrebno je čal kakšno delavnico, da bi v njej delal delal in ne oviral družino.

SEDEM BIKOV JE POGINILO

Nenavadna nesreča se je zgodila v noči na 20. avgust v Črnomaljski zadrugi v Črnomaljski vasi. Ko so zjutraj prišli obvestiti ure krmit živino, so ugotovili, da je sedem bikov — pitavica, genilo. Niso si vedeli razložiti vzroka nesreče, saj so bili bikovi prejšnji dan še povsem zdravi in živahni. Komisija je ugotovila, da je bil vzrok nesreče električni tok.

Zaščitna jeklena vrvi, ki so bili zvaljeni v bližini, so bili pritrdeni na verigami in so bili povzročitelji nesreče. Ena od verig je predrgnila zaščitni pokrov na žici, tako da je tok stekel na verigah in ubil žival, ki se je dotaknila. Škode je za 60.000 dinarjev.

BREŽIČANI NA „PTUJ 77“

Tokratni festival (že devet let vrsti) domače zabavne glasbe „Ptuj 77“ bo jutri in v soboto. Med drugim stimi ansambli iz vse Slovenije bosta za nagrade strokovne komisije, občinstva in posebnih žirij tekovala tudi ansambel „Dobri prijatelji“ in ansambel „Dobri prijatelji“ oba iz Brežic. Prvi bo igral sklad „Vesela harmonika“ in valček „Dij k meni“, drugi pa valček „Vesela harmonika“ in polko „Med prijatelji“.